

توعه اېنيه

Toseh Abnih Social and Economic Quarterly

قیمت: ۳۰۰۰۰۰ ریال | Price 300000 Rials | Social and Economic Quarterly | قیمت: ۳۰۰۰۰۰ ریال

دهبید لند

دهبید - شهرک صنعتی دهبید - فاز ۱ و ۲
انبار: ابتدای حکیم - بعد از پل المپیک
بازار سنگ تهران - واحد ۹

سرزمین سنگ دهبید

DEHBID LAND STONE

شماره تماس: ۰۹۱۲۲۸۹۵۴۱۹ - ۰۲۱۴۴۱۴۰۰۱۵

بزرگترین دیوی سنگ در غرب تهران

تولید انواع سنگ های ساختمانی نما و کف

(تراورتن مرمریت دهبید چینی گرانیت مرمر)

در سایز های اسلب تایل و طولی با بهترین متد روز دنیا

افتخار همکاری با پروژه های خصوصی و دولتی

در ایران و خارج از ایران

**DEHBID
LAND**

RESIDENTIAL TOWER

AGROS

بنج مسكونی زاگرس

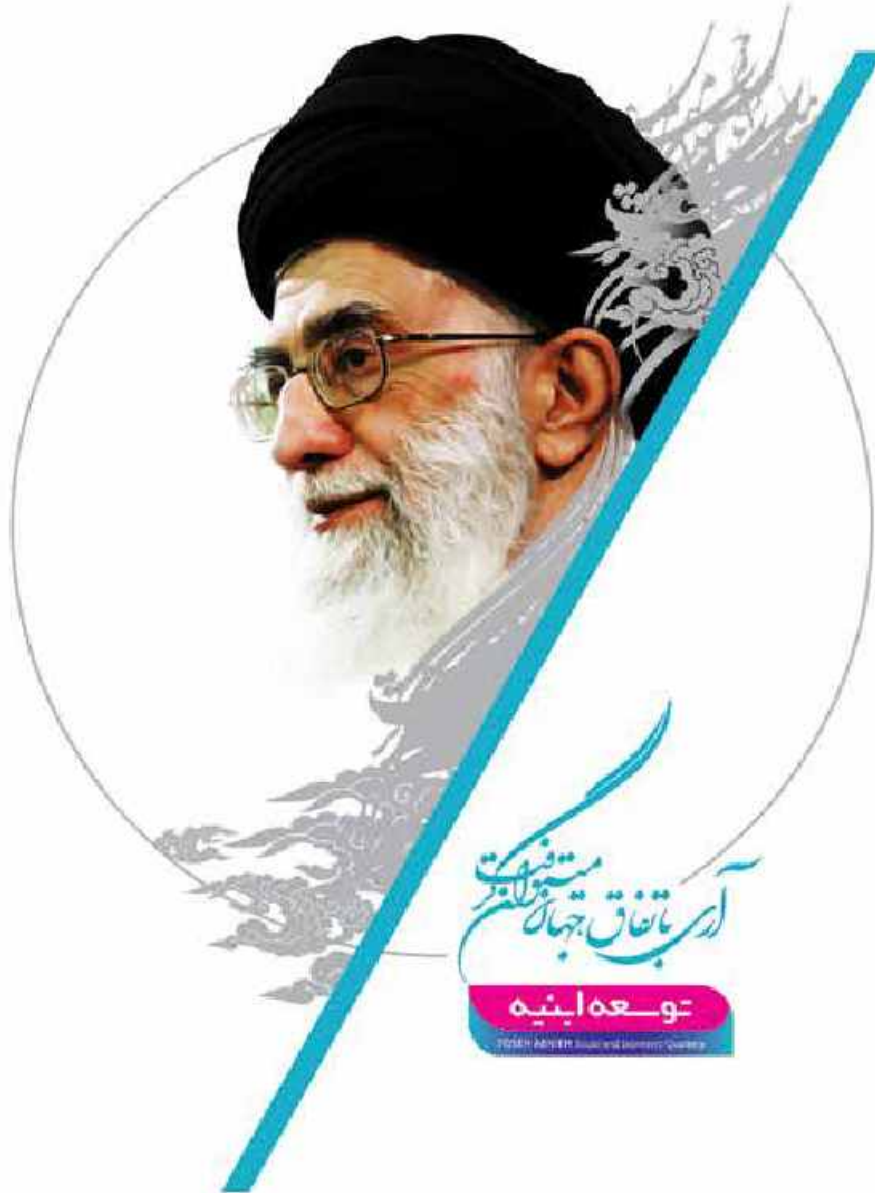
Comencement of Construction
of ZAGROS residential project

دفتر فروش: تهران، ساحل شرقی دریاچه چیتگر، پروژه لکسون

02144755719-23-24 | 02144710097 | 0214784

09123118190 | 09121011061 | 09121003623

فهرست

۶۰	بازار ارز
۱۶	بازار سرمایه در بهار ۱۴۰۰
۲۲	انتخابات ۱۴۰۰
۲۸	بازار انرژی
۵۲	بازار طلا
۵۶	بازار پول
۶۸	بازار فلزات اساسی
۷۸	مهمترین مشکلات بازار مسکن

صاحب امتیاز: حامد مهري

مدیر مسئول: شهرام پروین جهرمی

سر دبیر: حامد مهري

مدیر اجرایی: رضا شعیان زاده

دبیر گروه اقتصادی: وحید پا افسار

دبیر گروه عمران و معماری: روشنگ میرحسینی

هیات تحریریه: امیر اسماعیل تبریزی - شهرام پروین جهرمی - پرویز جعفری

رسول میر قادری - حمید پرهیزکار - رضا شعیان زاده

مشاوران: محمد قاسمی - قرخ مسلمی - علیرضا قراهای - حامد آراسته - رضا ملک

حمیدرضا دادگر - شهروز معصومی - روح الله شمسی - مهدی یاسور عینی - وحید قاسمی

طراح گرافیک: مهراون جعفرشعار

روابط عمومی: مجتبی تن ساز

آدرس: تهران، شهرک گلستان، بلوار امیرکبیر، خیابان گلغام، پلاک ۷، واحد ۳، تلفن: ۴۲۷۵۵۲۴۴
آدرس چاپخانه: کرج منطقه ۹، بلوار هفتم تیر، چاپخانه نقش الماس البرز تلفن: ۰۲۶۳۲۲۶۲۸۴

گروه اقتصادی

بازار ارز

بر در اختیار داشتن ارز مربوط به پروانه صادراتی در سامانه جامع تجارت امکان پذیر خواهد بود. در عین حال ۹ تغییر در نتیجه ابلاغیه معاون اقتصادی رئیس جمهور در روند واردات و رفع تعهد از ارزهای صادراتی رخ می دهد که شامل «مدیریت ثبت سفارش بر اساس اولویت بندی کالایی از سوی وزارت صمت از محل ارزهای صادراتی»، «لزوم رفع تعهد ارز حاصل از صادرات ظرف مدت ۴ ماه از زمان صدور تعهد»، «امکان استفاده از ارز حاصل از صادرات توسط واردکنندگان که به بانک مرکزی، بانک ها و شبکه صرافی های مجاز در نظام یکپارچه معاملات ارزی واگذار شده»، «ایجاد امکان برای کلیه صادرکنندگان اعم از فعالان صنایع پتروشیمی، فولاد و فرآورده های نفتی و سایرین جهت عرضه ارزهای صادراتی به سامانه تیما»، «ایجاد امکان برای صادرکنندگان جهت واردات مواد اولیه به صورت ورود موقت برای پردازش»، «لزوم بازگشت ارز حاصل از صادرات کالاهایی که پس از تولید در سرزمین اصلی از مناطق آزاد و ویژه صادر شده اند»، «لزوم اعطای مجوز ترخیص به کالاهای ثبت سفارش شده دارای اعلامیه تامین ارز از سوی گمرک»، «کوتاژ صادراتی به شکل واردات در برابر صادرات یا تهاجر»، و «واردات کالاهای اساسی، ضروری، مواد اولیه و تجهیزات تولید از محل ارزهای صادراتی یخس نفت و گاز» هستند.

رفع تعهد ارز حاصل از صادرات مهمترین گلیه فعالان اقتصادی است، که در سه سال گذشته سردرگمی بسیاری برای واردکنندگان ایجاد نموده است، از این رو دولت در آخرین تصمیم خود تولید را از محل ارزهای صادراتی شارژ خواهد کرد. بر این اساس با ابلاغ این شیوه نامه که شامل تسهیلات بیشتر برای واردات مواد اولیه و قطعات مورد نیاز تولید است، تعهد ارزی صادرات سال ۹۷ تعیین تکلیف شد. وزارت صمت نیز موظف به مدیریت ثبت سفارش بر اساس اولویت بندی کالایی شده است تا ارز مورد نیاز واردات از طریق ارز حاصل از صادرات (بدعنوان یکی از روش ها) تامین شود. همچنین بر مبنای این مصوبه، مقرر شد تا ظرف یک هفته و تا ۲۲ فروردین ماه سال جاری، کمیته ماده ۲ از سوی وزرای مرتبط تشکیل جلسه داده و مسائل و مشکلات پیش روی صادرکنندگان و واردکنندگان که در کمیته اقدام ارزی سازمان توسعه تجارت ایران مصوب شده است رایرسی و به تصویب برساند. این اقدام که در راستای بهبود شرایط ایفای تعهدات ارزی صادرکنندگان صورت گرفته، کمک می کند تا از طریق ۲۵ میلیارد یورو از ارزهای رفع تعهد نشده، تامین نیاز یخش تولید تسهیل شود. بر اساس مصوبه ستاد هماهنگی اقتصادی دولت، این روش برای پروانه های صادراتی سال ۱۳۹۷ و بعد از آن و منوط به ثبت اظهار صادرکننده مبنی

چالش رفع تعهد ارزی

و ۱۰ درصد را به‌عنوان هزینه‌های بیمه، نقل و انتقالات ملی و مواردی از این دست از یخشودگی برخوردار باشند. البته تعیین تکلیف برخی از بندها و پیشنهادهای فعالان اقتصادی و کمیته اقدام ارزی رایبه کمیته ماده (۲) متشکل از وزرای صمت، اقتصاد، رئیس کل بانک مرکزی و رئیس سازمان پرتامه و بودجه سپرد. طبق اعلام بانک مرکزی آخرین مهلت رفع تعهد ارزی صادرکنندگان سال ۹۷ برای آن دسته از صادرکنندگانی که صادرات ریالی داشتند پایان خرداد ماه و برای سایر صادرکنندگان پایان تیر ماه دیگر خواهد بود و اختیار واصله حکایت از آن دارد که این مهلت دیگر تمدید نخواهد شد. پس از پایان این مهلت، چنانچه این گروه از صادرکنندگان نسبت به رفع تعهد ارزی خود اقدام نکنند، به‌عنوان متخلفان ارزی شناخته شده و از کلیه خدمات دولتی محروم خواهند شد. همچنین بدهی ارزی آنها همچنان پلورجا خواهد بود. و علاوه بر این، این گروه از صادرکنندگان نمی‌توانند تسهیلات بانکی دریافت کنند، ثبت‌سفارش بیمنظور واردات برای آنها امکان‌پذیر نخواهد بود، معافیت‌های مالیاتی به آنها تعلق نمی‌گیرد، مالیات بر ارزش افزوده آن‌ها مسترد نمی‌شود، از مشوق‌های صادراتی محروم خواهند شد و کارت‌های بازرگانی آن‌ها تمدید نمی‌شود و در نهایت به قوه قضائیه معرفی خواهند شد.

در نهایت در پایان فروردین ماه طبق جدیدترین خیرها مهلت بازگشت ارز صادراتی در اختیار وزارت صمت قرار گرفت، به‌گونه‌ای که این وزارتخانه بسته به نوع صادرات، بازارها و مواعی که برای برخی از صادرکنندگان وجود دارد، می‌تواند به‌صورت شناور، مهلت بازگشت ارزهای صادراتی را تغییر دهد. البته برای عمده صادرکنندگان که با چالش‌های کمتری در بازارهای هدف رویه‌رو هستند، دوره ۴ ماهه رفع تعهد ارزی همچون سه سال گذشته در شیوه‌نامه جدید اعلام شده است. بر این اساس کمیته ماده (۲) با تشکیل جلسه خود با وزرای صمت، معدن و تجارت، امور اقتصادی و دارایی، رئیس کل بانک مرکزی و رئیس سازمان پرتامه و بودجه، شیوه‌های رفع تعهد ارزی سال‌های ۹۸، ۹۹ و ۱۴۰۰ را اعلام و برخی تسهیلات را برای آن دسته از صادرکنندگانی که از سال ۹۷، تعهد ارزی خود را ایفا نکرده‌اند، اعلام کرد. شیوه‌نامه رفع تعهد ارزی صادرات سال ۱۴۰۰ و سال‌های ۹۷، ۹۸ و ۹۹ مشخص شد و تسهیلاتی برای آن دسته از صادرکنندگانی که در سال ۹۷ تعهد ارزی ایفا نشده دارند، در نظر گرفته شده است، به نحوی که هفت پند از مصوبات کمیته ماده (۲) به شیوه رفع تعهد ارزی صادرات ۹۷ تعلق یافته است. یکی از مواردی که در مورد رفع تعهد ارزی اعلام شده این است که صادرکنندگان تنها مکلف هستند ۹۰ درصد ارز حاصل از صادرات خود را به پرخه اقتصادی برگردانند

کاهش ذخایر ارزی ترکیه

ترکیه به کمترین ذخایر ارزی در ۱۸ سال اخیر رسید، این کشور با ۱۰ میلیارد و ۶۸۰ میلیون دلار در پایان سال ۲۰۲۰ رکورد کف ۱۸ ساله خود را زد، ذخایر ترکیه در پایان سال ۲۰۱۹ رقمی معادل ۴۱ میلیارد دلار بود، از این رو اردوغان خاطر نشان کرد که نرخ بهره را تک رقمی خواهم کرد. مهمترین دلیل این اتفاق را می توان تصمیم ارزیابی این دولت در پی سقوط نرخ لیر در برابر دلار عنوان نمود. تاجی اقبال رئیس سابق بانک مرکزی ترکیه برای مقابله با تورم ۱۶ درصدی و سقوط نرخ لیر، نرخ بهره را ۲ درصد افزایش داد. اقبال که کمتر از ۶ ماه قبل، این سمت را تحویل گرفته بود، در مجموع نرخ بهره را ۸۷۵ درصد بالا برد و به ۱۹ درصد رساند، اقبال در مدت کوتاه ریاست پر بانک مرکزی ترکیه دست به اقدامات متعارف اقتصادی مانند بالا بردن نرخ بهره برای تقویت لیر در برابر دلار زد. این موضوع باعث شد گروهی از کارشناسان از بازگشت اقتصاد ترکیه پرمدار عقلانیت صحبت کنند و موج امیدواری میان سرمایه‌گذاران به وجود آید. این میزان بیشترین افزایش نرخ بهره در دوره‌های قبل روسای بانک مرکزی ترکیه بود. این کشور طی دو سال گذشته سه رئیس بانک مرکزی را برکنار و با تمایش گذاشتن استیضاح رای در بخش سیاست‌گذاری پولی، استقلال بانک مرکزی ترکیه را با حاله‌ای از ابهام روبه‌رو کرد.

اردوغان طی اظهاراتی خطاب به اعضای حزب عدالت و توسعه تأکید نمود که نرخ بهره را تک‌رقمی خواهیم نمود اما در این اظهارات مسیری برای این تغییر عنوان نکرد. به‌رغم دخالت گسترده بانک مرکزی با ارزیابی به‌منظور حفظ ارزش پول ملی ترکیه، لیر در سال گذشته میلادی بیش از ۲۰ درصد از ارزش خود را از دست داد. هزینه این اقدام ناموفق خود را در کاهش چشمگیر ذخایر ارزی ترکیه نشان می‌دهد. مدیر اطلاعات بازار در شورای جهانی طلا در گزارشی اعلام کرد بانک مرکزی ترکیه در ماه فوریه بیش از ۱۱/۷ تن طلا فروخته است. به نظر می‌رسد این فروش گسترده در پی ناموفق بودن سیاست‌های کنترلی قیمت لیر یا فروش گسترده ارز رقم خورده و باعث شده بانک مرکزی برای کنترل کاهش ارزش لیر دست به فروش گسترده طلا بزند. با مطالعه تجربیات دخالت‌های دستوری کشورهای مختلف در مسیر اقتصادی آن مشاهده می‌شود که تصمیمات استبدادی بسیار شبیه به هم هستند.

در ادامه اقدامات اردوغان، او علاوه بر رئیس کل، سه نفر از اعضای کمیته پولی بانک مرکزی را تغییر داده است تا اکثریت آرای این کمیته مطابق با نظر او عمل کنند. با این تغییر و تحولات، سراسیمی تضعیف پول ملی ترکیه ادامه پیدا کرد. مردم ترکیه برای تهیه دلار، باید بیشتر از هر زمان پول بپردازند. این شرایط باعث افزایش سطح عمومی قیمت‌ها شده و تورم ترکیه نیز به بیش از ۱۷ درصد رسید. بر اساس گزارش نهاد های بین‌المللی رتبه اعتباری این کشور را کاهش یافته و شواهد آماری حکایت از خروج سرمایه از این کشور دارد. حال این سوال مطرح می‌شود که سیاست پولی کار رئیس‌جمهور است یا بانک مرکزی؟ این دخالت موجب شد که اردوغان هر حرفی که می‌زند لیر سقوط می‌کند. اردوغان معتقد است که کاهش نرخ بهره باعث کاهش نرخ تورم و ایجاد رشد اقتصادی می‌شود، حتی اگر تمام اقتصاددانان این صحبت‌ها را رد کنند. اردوغان برای این کار در دو سال اخیر، سه رئیس کل بانک مرکزی را اخراج کرده است. نکته جالب اینکه از حضور آخرین رئیس کل بانک مرکزی تاکنون، لیر ۱۶ درصد ارزش خود را از دست داده است. البته این رقم در برابر سقوط ریال رقمی بسیار ناچیز است.

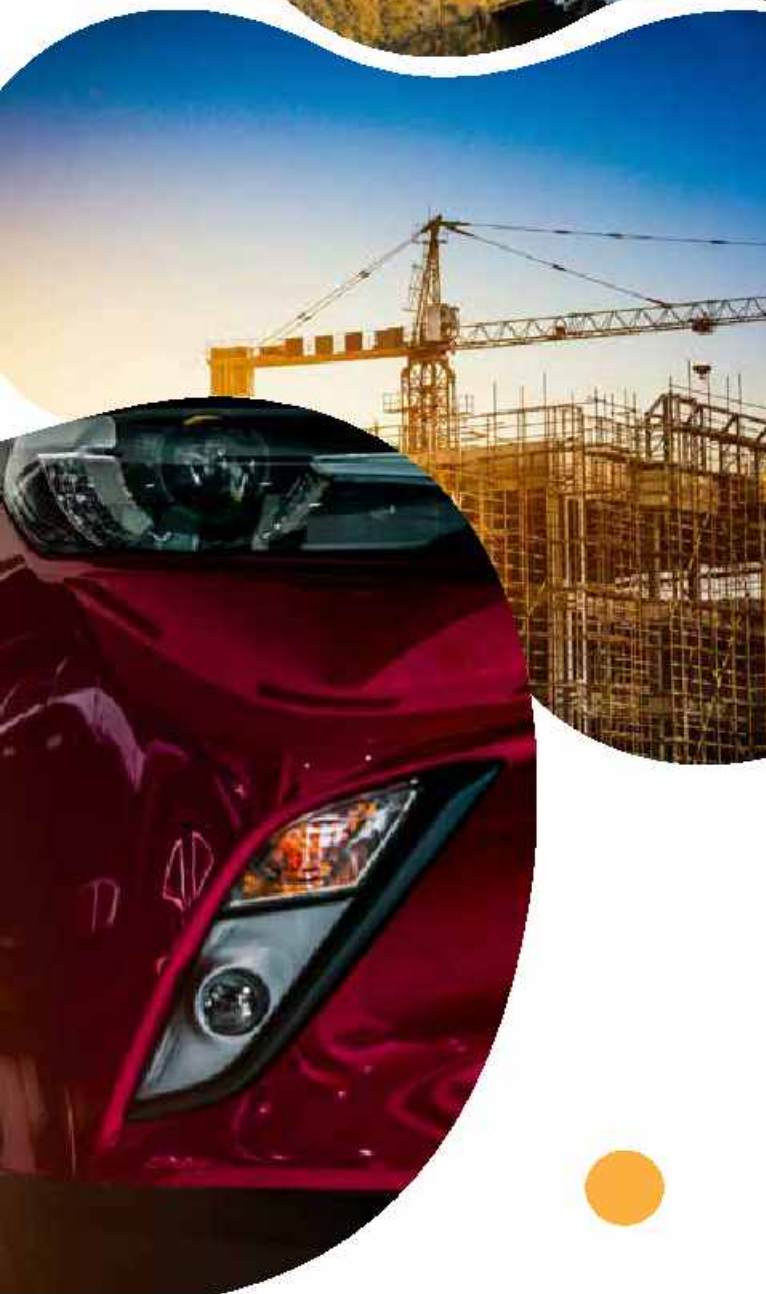

تأثیرپذیری بازارها از نرخ ارز

رابطه دلار با بازارهای مسکن و سرمایه چیست؟ بررسی‌ها نشان می‌دهد ۹ متغیر درونی و بیرونی اثرگذار بر قیمت مسکن و در بورس نیز دوگانه و منوط به ماهیت صنعتی است، بازار معاملات مسکن از ناحیه چهار گروه متغیر درونی و پنج گروه متغیر بیرونی تحت تاثیر قرار دارد، که به صورت جمعی بر روند قیمت و معاملات مسکن در سال ۱۴۰۰ اثرگذار خواهند بود. اولین متغیر درونی بازار مسکن در شرایط فعلی قدرت خرید متقاضیان است که به دلیل از بین رفتن و ضعف این فاکتور دست‌کم طی سه سال گذشته، این متغیر می‌تواند در نقش کاهنده قیمت در سال ۱۴۰۰ وارد عمل شود، وجود تقاضای سرمایه‌ای دومین متغیر درونی در بازار مسکن است که در صورت دستیابی به توافق در نشست‌های برج‌سازی و کاهش نرخ دلار می‌تواند کاهش یابد و از این رو اثر کاهنده در بازار معاملات مسکن از حیث تورم مسکن برج‌سازی یگنارد. سومین متغیر افزایش هزینه‌های ساخت و قیمت زمین مربوط می‌شود، به هم‌خوردن رابطه‌ها و نسبت‌های تعیین‌کننده سطح قیمت مسکن به‌عنوان عوامل تعیین‌کننده سمت و سوی قیمت مسکن از دیگر متغیرهای درونی بازار مسکن است. هم‌اکنون تحت تاثیر جهش قیمت مسکن برخی از مهم‌ترین نسبت‌های تعیین‌کننده سمت و سوی قیمت در بازار مسکن از جمله نسبت قیمت به اجاره مسکن نسبت به، نسبت قیمت مسکن به زمین و همچنین نسبت قیمت مسکن تهران به قیمت مسکن در سایر شهرها به هم خورده است. کاهش نرخ ارز می‌تواند بر این نسبت‌ها نیز تاثیر یگنارد و با اعمال اثر کاهنده بر قیمت مسکن، منجر به احیای مجدد رابطه‌های متعارف بین این گروه از متغیرهای بازار مسکن شود.

سرنوشت دلار ۴۲۰۰ تومانی

۴۰۰ میلیون دلار ارز ترجیحی برای واردات کالاهای اساسی و نهاده‌های دامی اختصاص داده شد، ولی بررسی‌ها نشان از آن دارد که این رقم موجب کاهش تورم در این نهاده‌ها نشده است، آمارها نشان از آن دارد که تخم مرغ تولسته است که رشد منفی ۴/۶ درصد را در اسفندماه ثبت نماید اما در فروردین این مقدار به مثبت ۰/۲ درصد رسید اما در ماه‌های اسفند ۹۹ و فروردین ۱۴۰۰ به ترتیب اعداد ۷/۹ و ۲/۴ برای روغن، ۱۲/۱ و ۵/۸ برای مرغ و ۵ و ۵/۸ برای گوشت قرمز به ثبت رسید. با وجود تخصیص‌های صورت گرفته از سوی بانک مرکزی، شاهد تلاطم در بازار کالاهای اساسی در ماه‌های اخیر بودیم و واقعیت انکارناپذیر این است که در سه سال گذشته به دلیل تشدید تحریم‌ها بروز وقفه در تخصیص ارز به وضوح دیده شده است اما با همکاری

پنج گروه از متغیرهای بیرونی اثرگذار بر بازار معاملات مسکن نیز ریسک‌های غیراقتصادی که منجر به جهش نرخ دلار، افزایش یازدهی در بازار سهام و جهش شاخص کل بورس، جهش قیمت مسکن و... شد. در صورت دستیابی به توافق در نشست‌های پرچامی، به دلیل کاهش ریسک‌های غیراقتصادی، نرخ ارز و سایر نرخ‌ها در دیگر بازارها روند کاهشی به خود گرفته و از این رو اثر نرخ دلار و سایر نرخ‌ها در دیگر بازارها بر بازار مسکن می‌تواند اثری کاهنده بر قیمت و تورم مسکن داشته باشد. انتظارات تورمی، نرخ ارز و شاخص بازار سهام در کنار تورم عمومی نیز از دیگر متغیرهای اثرگذار بر سمت و سوی قیمتی بازار مسکن هستند که در صورت دست یافتن به توافق در نشست‌های پرچامی، یا در پیش گرفتن روند کاهشی می‌توانند بازار مسکن وسط قیمت‌ها و تورم ملکی را در مسیر کاهشی قرار دهند. در پایان سال ۱۳۹۹ و فروردین ماه در مجموع یک میلیارد

بانک مرکزی و وزارتخانه‌های مربوطه فرآیند واردات کالاهای اساسی به کشور مدیریت شده است. به‌رغم تخصیص گسترده ارز ترجیحی در سال‌های گذشته بارها شاهد شکست این سیاست بوده‌ایم. آخرین نمونه این شکست در بازار مرغ خود را به نمایش گذاشت. ممکن است نیت دولت برای تخصیص دلار ۴۲۰۰ تومانی برای واردات نهاده‌های دامی این باشد که قیمت مرغ در بازار ثابت بماند، اما این اتفاق در عمل محقق نشد و رانت‌خواران بیشترین سود را بردند. شکست‌های اقتصادی دولتی همیشه در سرکوب و کنترل قیمت‌ها عیان می‌شود. در فقره شکست کنترل قیمت مرغ هم عملاً می‌توان این عارضه را دید. ارزیابی‌ها نشان می‌دهد نهاده‌های دامی ۷۰ تا ۸۰ درصد قیمت تمام‌شده مرغ را تشکیل می‌دهد. سیاست دستوری دولت و سرکوب قیمت‌ها در بازار، منجر به این شد که از یکسو صرفه اقتصادی تولید مرغ از بین رود و از سوی دیگر، کمبود تولید به سایر مشکلات این بخش اضافه شود. برآیند این دو عامل قیمت‌ها را بیش از پیش تحت تأثیر قرار داد.

ارز آوران و ارزبران ۹۹

همچنین آمارهای رسمی نشان می‌دهد که سال ۱۳۹۹ رقمی معادل ۲/۵ میلیارد دلار ارز ۴۲۰۰ تومانی برای اقلام بهداشتی و دارویی در نظر گرفته شده بود که با توجه به شیوع پاندمی کرونا، بالغ بر ۳ میلیارد دلار تامین ارز شده است. علاوه بر این، با توجه به سهمیه ارزی ۱/۵ میلیارد دلاری برای واردات اقلام دارویی و بهداشتی، تاکنون حدود بیش از یک میلیارد دلار تامین ارز صورت گرفته است. از مبلغ مذکور به میزان ۲۱۰ میلیون دلار برای خرید واکسن و معادل ۵۶۰ میلیون دلار برای سایر اقلام تامین ارز و پرداخت شده است. بنابراین می‌توان گفت در مجموع به میزان ۷۷۰ میلیون دلار در دو ماهه سال جاری تامین ارز صورت گرفته است که این میزان از ۵۰ درصد کل سهمیه شش ماه اول تیز بیشتر بوده است. جزئیات آمارهای گمرک در سال گذشته حاکی از این است که ۴ هزار و ۵۹۹ قلم کالا در فهرست وارداتی کشور جا گرفته است که ارزشی معادل ۲۸ میلیارد و ۸۹۳ میلیون دلار دارد. نکته قابل توجه آن است که، یک سوم ارزش واردات به ۳۰ قلم عمده اختصاص دارد. در میان اقلام عمده، «ذرت دلمی»، «گوشی تلفن همراه» و «برنج» در سکوی اول تا سوم واردات به لحاظ ارزش قرار دارند. مطابق آمارها، ۹ میلیون و ۸۶۵ هزار تن «ذرت دلمی» به ارزش ۲ میلیارد و ۵۰۶ میلیون دلار در سال ۹۹ وارد کشور شده و این کالا را صدرنشین واردات به لحاظ ارزش کرده است. اما جایگاه دوم واردات در اختیار «گوشی تلفن همراه» به لحاظ ارزش است که سهم آن به لحاظ وزنی ۵ هزار تن و به لحاظ ارزشی ۲ میلیارد و ۴۳۶ میلیون دلار است. در سال کرونا همچنین «برنج» با وزن یک میلیون و ۳۴ هزار تن و ارزش ۹۲۵ میلیون دلار وارد کشور شده است. بررسی اقلام عمده وارداتی نشان می‌دهد که در میان آنها کالاهایی مانند موز، انواع داروها، گوشت منجمد و توتون قرار دارند. همچنین با بررسی روند آراوری در سه سال گذشته خواهیم یافت که صادرکنندگان پس از خروج ترامپ از توافق هسته‌ای، فرآیند اجرای برجام را تیز یا تعلیق مواجه کرد. گزارش سازمان توسعه تجارت از آخرین وضعیت ایفای تعهدات ارزی نشان می‌دهد از ۲۱ فوروردین ماه سال ۹۷ تا ۳۰ آبان ۹۹، بیش از ۲۴ هزار صادرکننده که آراوران عصر بی‌برجامی محسوب می‌شوند، ۷۰ میلیارد و ۲۰۰ میلیون یورو صادرات داشته‌اند. در این میان تولیدکنندگان ۵۲/۷ میلیارد یورو کالا صادر کرده‌اند که میزان تعهد ارزی آنها ۴۵۲ میلیارد یورو بوده که بیش از ۸۸ درصد معادل ۴۰/۱ میلیارد یورو ایفای تعهد کرده‌اند. از سوی دیگر، شرکت‌های غیرتولیدی نیز ۱۷/۵ میلیارد یورو صادرات داشته‌اند که میزان تعهد ارزی آنها ۱۵ میلیارد یورو برآورد شده، این در حالی است که ۲/۳ میلیارد یورو ایفای تعهد ارزی داشته‌اند.

با بررسی ۲۶ گروه کالایی می‌توان دریافت که محصولات پتروشیمی و میعانات گازی بیشترین آراوری را در سال ۹۹ داشته‌اند، بعد از آن، یک گروه کالایی در حوزه معدن و صنایع معدنی، دو گروه کالایی در حوزه کشاورزی و صنایع غذایی و یک گروه کالایی در حوزه صنعت در سکوی دوم تا پنجم قرار گرفته‌اند. بر اساس گزارش سازمان توسعه تجارت، ارزش صادرات این پنج گروه کالایی در مجموع ۲۸ میلیارد و ۲۶۲ میلیون دلار بوده که ۸۰ درصد کل صادرات سال گذشته را به خود اختصاص داده است. صورت وضعیت صادرات کشور در سال گذشته حکایت از آن دارد که ۱۳ میلیون و ۶۷۴ هزار تن کالا به ارزش نزدیک به ۳۵ میلیارد دلار از بازارهای ایران به بازارهای هدف صادر شده است. البته صدور کالا در سال ۹۹ با افت وزنی ۱۵ درصدی و کاهش ارزشی نزدیک به ۱۵ درصدی تسیت به سال ۹۸ مواجه شد. علاوه بر این، براساس آمار سازمان توسعه تجارت، صادرات خدمات در سال ۹۹ معادل ۳ میلیارد و ۲۸۲ میلیون دلار ثبت شده که تسیت به سال ۹۸ با افت ۶۸ درصدی رویه‌رو بوده است. صادرات ایران در ۵ بخش اصلی انجام می‌شود که عبارتند از: «پتروشیمی و پایه نفتی و میعانات گازی»، «صنعت»، «کشاورزی و صنایع غذایی»، «معدن و صنایع معدنی» و «قرش و صنایع دستی». بخش کشاورزی و صنایع غذایی هم از نظر وزنی و هم از نظر ارزشی با رشد صادرات تسیت به سال ۹۸ رویه‌رو شد و بیشترین افت ارزشی نیز مربوط به بخش پتروشیمی و پایه نفتی و میعانات گازی بوده که با کاهش ۲۰ درصدی ارزش رویه‌رو شده‌اند. همچنین از نظر وزنی شاهد رشد صادرات قرش دستیاق و صنعت تیز بوده‌ایم. بیشترین رشد وزنی تیز متعلق به قرش دستیاق و صنایع دستی است که ۶۸ درصد رایه ثبت رسانده است.

رکورد سکه در اسفند ماه رقم ۲۵ هزار و ۲۴۰ تومان بود که در هشتمین روز از این ماه رقم خورد، که این رکورد در فروردین ماه متعلق به هشتمین روز از آن بود که به رقمی معادل ۲۵ هزار و ۳۳۰ تومان رسید، ولی این روند افزایشی دیری نپایید، و تنها یک هفته بعد یعنی در نهمین هفته این رقم به ۲۴ هزار و ۲۷۲ تومان رسید. مسیر کاهش دلار با نوسان کم به هفته بعد نیز سرایت کرد، در هفته سوم از فروردین ماه دلار در کاتال ۲۴ هزار تومان قرار داشت، البته این مغایر با پیش بینی تحلیلگران این بازار نبود، فعالان این بخش انتظار داشتند در پی مذاکرات هسته‌ای و مثبت شدن روابط، سرتوشت پول‌های بلوکه‌شده مشخص می‌گردد از این رو باید از خرید در این بازه پرهیز نمود و این توصیه ای بود که به خریداران داشتند. در پایان فروردین ماه دلار در باقیمتی معادل ۲۳ هزار و ۳۷۴ تومان کار خود را در این ماه به پایان رساند، نکته قابل توجه

نوسانات بهاره ارز در ایران

در آخرین روزهای اسفند دلار در کاتال ۲۳ هزار و ۹۰۰ تومان قرار داشت و فعالان بازار با توجه به تجربیات سالیان پیش بر این باور بودند که قیمت ارز در پایان سال افزایش مطلوبی را به ثبت خواهد رساند، این انتظار افزایشی بر اساس داده های سالیان گذشته رقم می خورد ولی در دو سال گذشته با توجه به همه گیری پاندمی کرونا و کاهش سفرهای توریستی دستخوش تغییراتی شده بود و از طرف دیگر کاهش تنش های ژئوپلیتیک بین ایران و آمریکا نیز روند کاهش را برای دلار رقم می زد، اما در آخرین روز کاری اسفند دلار در کاتال ۲۵ هزار تومان قرار گرفت تا افزایش نسبی کمی را ثبت نماید.

این است در این ماه مسیر دو روزه افزایشی و بیست و نه روزه کاهش را شاهد بودیم، که همانگونه که عنوان شد، پیش بینی های روتد کاهش در این ماه صورت گرفت. در اردیبهشت ماه روتد نزولی دلار امتداد داشت، در اولین روز از این ماه قیمت هر دلار آمریکا ۲۲ هزار و ۳۶۹ تومان بود، و این روتد با کاهش بسیار کم طی ۹ روز حدود ۱۰۰ تومان از ارزش خود را از دست داد. در این یازده زمانی، شماری از فعالان بازار باور داشتند که بازار در شرایط رقت و برگشت های محدود به سر می برد ولی همچنان روتد کلی بازار نزولی است. دلار حدود ۱۰ فروردین محدوده ۲۶ هزار تومانی را در ساعاتی لمس کرد ولی پس از آن در مسیر نزولی قرار گرفت. طی این روتد نزولی، بازار چند بار به سوی ترخ های بالاتر برگشت ولی دوباره راه نزول را در پیش گرفت. از نگاه آنها بازار ساز به دنبال آن است که قیمت ها را به آرامی پایین تر ببرد، بدون اینکه هیچان خاصی را به معامله گران وارد کند. در واقع بازار ساز به دنبال نزول ادامه دار و آرام قیمت هاست. در چنین شرایطی، معامله گران نیز سعی می کنند با احتیاط بیشتری رفتار کنند و اقدام به خرید های عجولانه نکنند. همچنین بازیگران قنی بازار اعتقاد دارند، تا زمانی که دلار زیر محدوده ۲۴ هزار و ۴۰۰ تومانی قرار دارد، بهتر است که موقعیت خرید جدیدی ایجاد نشود و تا هنگامی که به زیر محدوده ۲۳ هزار و ۸۰۰ تومانی نرفته است، فروش های جدیدی صورت نگیرد. از نگاه آنها، موقعیت های خرید و فروش در دامنه ۲۳ هزار و ۸۰۰ تا ۲۴ هزار و ۴۰۰ تومان چندان جذاب نیست. سریال ریزش های دلار در اردیبهشت ماه که در ۱۰ روز اول بسیار کند بود در ۶ روز بعد از آن یعنی تا شانزدهمین روز از اردیبهشت با شیب بسیار تند حرکت نمود جایی که دلار پس از ماه ها توانست کاتال ۲۰ هزار تومانی را شاهد باشد. هر دلار در این روز به رقم ۲۰ هزار ۶۴۸ تومان معامله شد که این رقم در نهمین روز از مرداد سال ۹۹ تجربه شده بود. این کاتال تا نوزدهمین روز از این ماه حفظ شد و مجدد طی ۱۰ روز دلار توانست جایگاه خود را در آخرین روز از این ماه در کاتال ۲۲ هزار تومان حفظ نماید و در نهایت دلار در پایان اردیبهشت به رقم ۲۲ هزار و ۱۷۹ تومان معامله شد. سیاستگذار معتقد است نبود تقاضا در ترخ های بالا، علت اصلی کاهش ترخ دلار است. معاون اداره صادرات بانک مرکزی عنوان نمود: واردکنندگان به خرید در ترخ های پایین تمایل دارند. بنابراین در سامانه نیما اگر صادرکننده بخواهد با قیمت بالا ارز بفروشد، به فروش نخواهد رسید و مجبور به تعدیل ترخ می شود. ارز در ابتدای خرداد نیز با روتد صعودی کار خود را شروع نمود. به گفته فعالان، قیمت دلار در صرافی های بانک نیز فاصله معناداری با بازار آزاد نداشت که تقاضای کاذبی وارد معاملات شود. و طی هفته اول این ماه دلار توانست خود را به کاتال ۲۲ هزار تومانی برساند. بخشی از فعالان بازار باور داشتند اخبار و حاشیه های پیرامون انتخابات ریاست جمهوری، ابهام هایی را در ذهن معامله گران ایجاد کرده و زمینه ساز ورود تقاضای احتیاطی به بازار شده است. در کنار این، ابهام در مورد مذاکرات هسته ای و احتمال عزل همتی دیگر متغیرهای تحریک دلار در اولین روز هفته بودند. که این پیش بینی ها درست بود و در نهایت در نوزدهمین روز از خرداد دلار خود را به کاتال ۲۴ هزار تومان رساند.

بازار آتی

پژوهش‌کننده پولی و بانکی بازاری پژوهشی بانک مرکزی، بازار مشتقات ارزی از جمله قرارداد آتی را یکی از تبادلهای مالی مفقوده در نظام مالی کشور معرفی می‌کند. که در نبود آن پوشش ریسک تغییرات نرخ ارز یا چالش مواجه می‌شود و امکان پیش‌بینی مسیر آتی نرخ ارز برای فعالان اقتصادی وجود ندارد. در سایه نبود قرارداد آتی در کشور، در سال‌های اخیر بازاری غیررسمی در اقتصاد کشور تشکیل شده که به «بازار معاملات قراردایی ارز» مشهور است.

بازار مشتقات ارزی یکی از تبادلهای کارساز در نظام مالی است که متأسفانه هنوز در نظام مالی ما جایی ندارد، در حال حاضر روزانه حدود ۱۰۰ میلیون دلار معامله در بازار آزاد ارز انجام می‌شود که حدود ۷۰ میلیون دلار آن مربوط به بازار معاملات قراردایی است. اما با توجه به مشکلات مختلفی که این بازار از جهاتی همچون عدم شفافیت، شیب‌دار بودن معاملات و مانند آن دارد، تشکیل بازار آتی ارز می‌تواند مزایای بسیاری را برای بازار ارز فراهم آورد.

اولین بازگشت دلار از مبدأ کره جنوبی

بین این اتفاقات ترسیم کرد اما به نظر می‌رسد این شرایط حاکی از آن است که مذاکرات وین در حال پیشرفت است و دسترسی بانک مرکزی به منابع بلوکه‌شده بهتر شده است. از این رو دلار در بیست و دومین روز از خرداد تا کاتال ۲۳ هزار و ۶۰۰ تومان عقب‌نشینی کرد. آغاز دور جدید مذاکرات هسته‌ای در کنار لغو بخشی از تحریم‌ها توسط آمریکا دو عملی بودند که از لحاظ انتظاری، فضای بازار را تحت تأثیر قرار دادند و زمینه‌ساز کاهش قیمت‌ها شد. در واکنش به اقت قیمت دلار، سکه نیز ۱۰۰ هزار تومان از ارزش خود را از دست داد. سکه در ابتدای روز شنبه در محدوده ۱۰ میلیون و ۵۰۰ هزار تومان قرار گرفت. بخشی از این کاهش نیز ناشی از اقت بدهای لوتس طلا در بازارهای جهانی بود. قیمت دلار در پایان خرداد در حدود ۲۴ هزار تومان به مثبت و منفی هزار تومان در رفت و برگشت بود.

اولین برداشت از منابع بلوکه‌شده در کره جنوبی جهت حق عضویت ایران در سازمان ملل پرداخت شد. براساس خبر بانک مرکزی حق عضویت ایران در سازمان ملل متحد به میزان ۱۶ میلیون دلار از اموال مسدودی پرداخت شد. در ماه‌های گذشته اخبار مختلفی از موافقت طرف کره‌ای و آمریکایی درباره دسترسی ایران به این منابع منتشر شده است. با توجه به پالس‌های ضدوتقیضی که از مذاکرات وین منتشر می‌شود، به نظر می‌رسد این اقدام می‌تواند تشنگه مثبتی در پیشرفت مذاکرات و اقدامی عملی از دسترسی ایران به منابع بلوکه‌شده تلقی شود. همچنین طی روزهای گذشته وزارت خزانه‌داری آمریکا نام سه مدیر سابق نفتی ایران را از لیست تحریم‌هایش خارج کرد، اقدامی که برخی مقامات آمریکایی آن را بی‌ارتباط با مذاکرات وین دانسته‌اند. هرچند نمی‌توان ارتباط حقیقی

منابع

بانک مرکزی ایران - مرکز آمار ایران - روزنامه دنیای اقتصاد - روزنامه اقتصاد آنلاین

Capital Market

بازار سرمایه

گروه اقتصادی

در بهار ۱۴۰۰

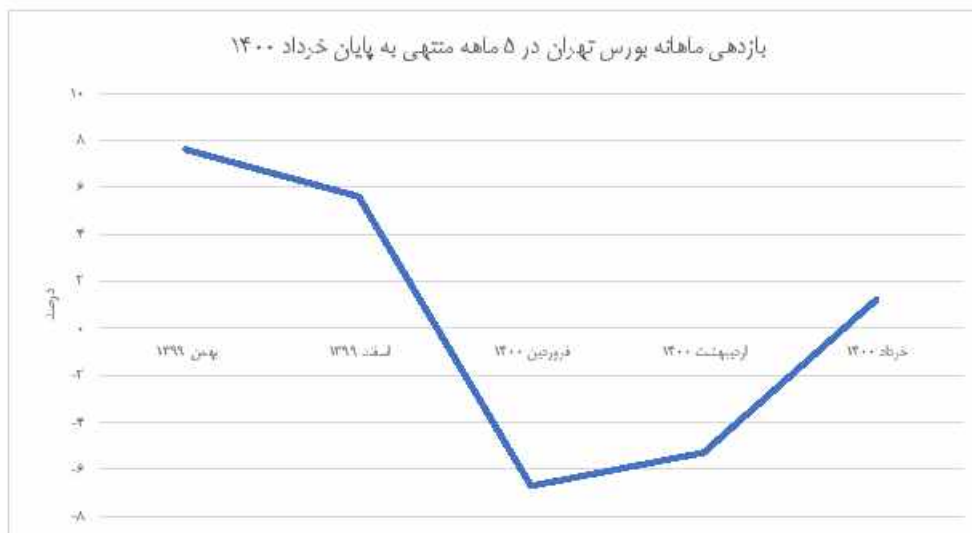
بازار سرمایه رفتاری کلاً مشابه با ۶ ماه پایانی سال گذشته را در پیش گرفت معاملات سهام در ابتدای فروردین نیز رفتار کاهشی را دنبال کرد بر اساس گزارش‌های سازمان بورس در پانزدهمین روز از فروردین شاخص کل بورس تهران به کمترین سطح از ۲۱ دی ۹۸ سقوط کرد. از اواخر سال ۱۳۹۸ که جهش‌های خیره‌کننده بورس اتفاق افتاد، در همین فصلنامه نسبت به این روند هشدار داده شد. یکی از نقدهای پررنگ فاصله گرفتن قیمت‌های سهام از ارزش واقعی آن بود. شرایطی که سبب شده است نقدشوندگی سهام به رویایی دست‌نیافتنی تبدیل شود.

نسبت گردش پولی در بورس تهران (درصد)	
Turnover ratio	بازه زمانی
۶۳/۵	اول فروردین تا ۲۰ مرداد ۱۳۹۹
۴۰/۴	۲۰ مرداد تا ۲۱ بهمن ۱۳۹۹
۱۸/۹	۲۱ بهمن تا اکنون

مقصر اصلی این وضعیت نابسامان اما چیزی نیست جز دامنه نوسان. این محدودیت که در حالت متقارن نیز متهم صفنشیتی بورس‌یازان و ناکارایی بازار معرفی شده بود، از ۲۵ بهمن سال گذشته نامتقارن شد تا در مقابل سنگین شدن صفهای خروج از ارزش دادوستدها کاسته شود. نسبت گردش پولی از زمان کاهش حد نوسان قیمت‌ها تاکنون به شدت کاهش یافته و حالا سهامداران از حق مسلم خود در به فروش رساندن سهام محروم شده‌اند. سیاست‌گذار نیز به رغم تاکید شورای عالی بورس بر تصمیم‌گیری درخصوص افزایش دامنه نوسان، همچنان دست روی دست گذاشته و به بهانه فراهم نبودن زیرساخت‌ها، یخبندان معاملاتی را به بازار تحمیل کرده است. این در حالی است که کارشناسان تنها راه بازگشت تعادل به گردونه معاملات بورسی را حذف یا حداقل افزایش دامنه نوسان می‌دانند.

روزهای نزولی بازار سهام ادامه در فروردین داشت و هر روز رکوردی جدید در مسیر رکود ثبت می‌شود. ارزش دادوستد سهام این روزها به کمترین رقم طی دو سال گذشته کاهش یافته است و در مقابل شاهد سنگین‌تر شدن صفوف عرضه هستیم. در این شرایط حقیقی‌ها همچنان فروشنده‌اند و در مقابل شاهد افزایش اقبال به صندوق‌های معامله‌پذیر هستیم. در این بازه زمانی قوانینی مانند دامنه نوسان نامتقارن در کنار سایر موانع پیش روی افزایش قیمت‌ها سبب شد تا ارزش معاملات خرد بازار سرمایه به محدوده ۱۷ فروردین سال ۹۸ بازگردد. در بیست و نهم فروردین ارزش صفهای خرید به حدود ۷۶ میلیارد تومان رسید و صفوف فروش نیز به ۶۲۶۰ میلیارد تومان رسید. بدین ترتیب پرونده بورس تهران در اولین ماه از سال ۱۴۰۰ بسته شد و نماگر اصلی این بازار با ثبت افت ۶/۷ درصدی، منفی‌ترین فروردین تاریخ بازار سهام را رقم زد. در این ماه تمامی متغیرهای بورسی از ارزش معاملات سهام گرفته تا خروج سرمایه‌های حقیقی اقول کردند و همچنان نقطه پایانی برای این اصلاح طولانی مدت دیده نمی‌شود. در دیگر بازارها نیز شرایط مشابهی حاکم بود. در فروردین پهای دلار ۳/۵ درصد و قیمت سکه ۸/۵ درصد کاهش یافت.

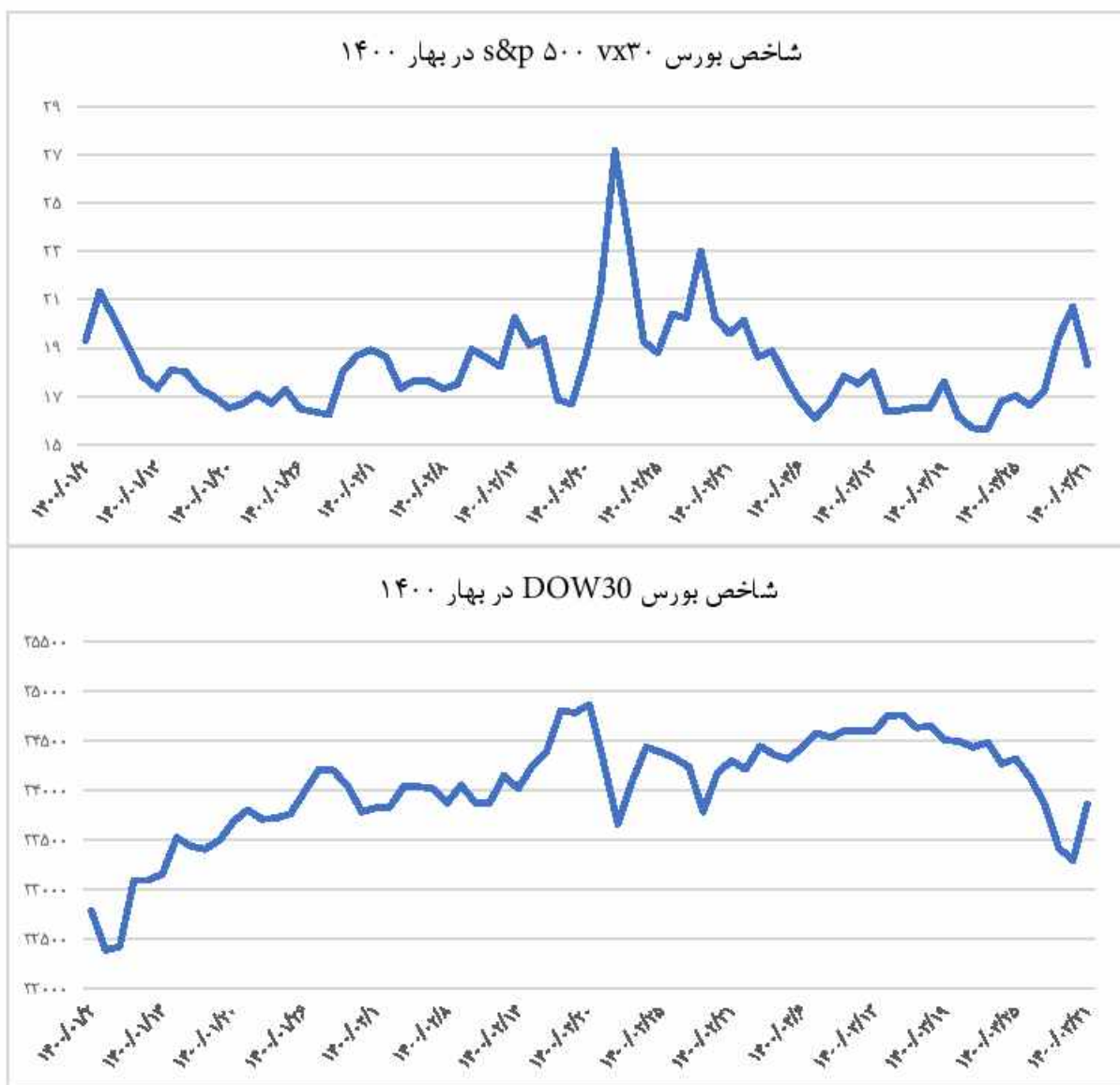
حال یا توجه به مشکلات عدیده ای که برای سهامداران رقم خورده است، این سوال مطرح می شود که آینده سهام چگونه خواهد شد؟ جواب را می توان اینگونه عنوان نمود که برای سال ۱۴۰۰، نمی توان انتظار بهرهوری خاص در صنعت و تولید داشت؛ ترخ رشد اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۰، مثل بسیاری از سال های اخیر، به منابع و درآمد نفتی بستگی خواهد داشت. پس رشد یخش واقعی اقتصاد ایران ریشه در توآوری و بهره‌وری ندارد؛ اغلب محصولات مهم مانند خودرو و ایستگنری ارزی دارند و یا تحریم‌ها هم عرضه آنها یا کاهش مواجه می‌شود و هم قیمت‌های آنها افزایش می‌یابد. گسست بین بازدهی یخش واقعی اقتصاد یا یخش مالی جدی است. هر میزان هم که تقدینگی ایجاد می‌شود، یخش عمده‌ای از آن صرف گردش در یخش ملی اقتصاد می‌شود و یخش واقعی اقتصاد همچنان تشنه تقدینگی باقی می‌ماند. یکی از دلایل شکل‌گیری چنین ساختاری مالیات‌پذیری یخش تولیدی اقتصاد و عدم پرداخت مالیات برای بازده‌های غیرعادی در یخش مالی میتنی بر نگهداری ارز، طلا و... است. یا توجه به اینکه بازده‌های میتنی بر دارایی‌هایی از این دست اغلب در معرض نظام مالیاتی قرار نمی‌گیرند، اشخاص هم دلیلی برای حضور در یخش تولیدی کشور نمی‌بینند. در نتیجه، تقدینگی بالای کشور به هر یخشی که حرکت می‌کند ویرانگری قیمتی را به دنبال دارد، اما در یخش تولیدی گردش نمی‌کند. منابع تهفته در

برگزید که نتیجه آن چیزی است که این روزها می‌بینیم. در شرایط فعلی اما توقف این کیش سرمایه‌تیزمند یک اقدام عاجل است. در صورت به تعویق افتادن احیای بورس اما شاید برای همیشه شاهد رخت پرستن اعتماد از بازار سهام و پناهندگی سرمایه‌ها به بازارهایی باشیم که نه تنها از ریسک بالایی برخوردارند، بلکه نقش آنها نیز در اقتصاد کشور چندان روشن نیست.

در این راستا وزارت اقتصاد پیشنهادها برای آنچه تقویت و رونق بازار سرمایه خوانده می‌شود به تصویب سران قوا رساند. حال سوال این است که آیا بسته «۷+۳» بورسی‌ها می‌تواند راه تجارت بازار سرمایه باشد؟ در وهله اول باید توجه داشت احیای بازار سهام نیازمند کنترل انتظارات تورمی و جلوگیری از ورود سرمایه‌های سرگردان به بازارهای طلا و ارز است. در عین حال لازم است از طریق اعمال مالیات سالانه بر املاک، تقاضای غیرمصرفی خرید ملک چه سرمایه‌ای و چه سفته‌یازانه از بازار مسکن به بورس هدایت شود. هم‌زمان

املاک و مستغلات، ارز، طلا و... که به هیچ‌وجه مولد نیستند، تنها موجب سلب منابع از گردش در یخش تولیدی کشور می‌شوند. این رفتار (به‌ویژه در زمین) موجب جذب منابع بسیار زیادی شده و محرومیت یخش تولید از تقدینگی را به دنبال دارد. در سال ۱۴۰۰ هم نمی‌توانیم اوضاع را متفاوت پیش‌بینی کنیم. سیاست‌گذار بسته اقداماتی را معرفی نمی‌کند که از این مسیر به مسیر بهتری رهنمون شویم. حال سوال دوم اینگونه مطرح می‌شود که رویگردانی سرمایه‌ها از بازار سهام چه تبعاتی دارد؟ سرمایه‌های سرگردانی که پیش‌تر می‌توانستند یا ورود به بورس حداقل تقشی مثبت در مولد کردن و تلمین مالی ینگاه‌های اقتصادی داشته باشند، حالا به پناهگاه پرریسک‌تر رمزارزها وارد شده‌اند. یازاری که البته نقش آن در اقتصاد چندان روشن نیست. سیاست‌گذار پیش‌تر برای اصلاح بورس میان دو راه بد و بدتر یعنی «شوکرمانی» یا «اصلاح زمان‌بر» که باعث زجر کش کردن (وقت‌کشی) می‌شود، راه دوم را

در پایان اسفند در کاتال ۱/۳ میلیونی مستقر بود، در پایان فروردین در کاتال ۱/۲ میلیونی بود و در پایان اردیبهشت به کاتال ۱/۱ میلیونی رسید. با ایستادن شاخص بورس در سطح یک میلیون و ۱۵۴ هزار واحد بازدهی بورس در اردیبهشت ماه به منفی ۵/۳ درصد رسید. این در حالی است که بازدهی بازار در ماه‌های بهمن و اسفند به ترتیب مثبت ۷/۶ درصد و مثبت ۵/۶ درصد بود. بازدهی بورس در ماه فروردین نیز منفی ۶/۷ درصد بود. شاخص کل هم وزن نیز در آخرین روز کاری اردیبهشت نسبت به آخرین روز معاملاتی فروردین ۳۴ هزار و ۷۰۲ واحد پایین‌تر ایستاد. بنابراین شاخص هم وزن نیز اکت ۸ درصدی را در اردیبهشت پشت سر گذاشت.

با آن بازار سهام نیز نیازمند قاعده‌گذاری برای بازی عادلانه بازیگران آن است. از به حداقل رساندن مداخلات دستوری گرفته تا ایجاد سازوکار قانوتی پایدار، استفاده از نظرات کارشناسانه، حذف محدودیت‌ها، مقررات‌زدایی و رفع موانع موجود بر سر راه تامین مالی مولد، تعدیل مقررات مربوط به رفع گره معاملاتی و ارتقا و بهبود دستورالعمل‌های بازارگردانی. سایر مسیرها شاید به مقصد برسند، اما به نظر می‌رسد سخت، طولانی و پرهزینه باشد.

در اردیبهشت ماه نیز شاخص کل بورس نتوانست از سطح یک میلیون و ۱۵۴ هزار واحد بالاتر رود تا اردیبهشت ماه نیز در کاتالی پایین‌تر از ماه قبل قرار گیرد. شاخص کل

است و برای بازگشایی این قفل تیز است که در گام اول ثبات نسبی دلار رقم بخورد، یکی از نگرانی‌های همیشگی بورس‌یازان، افت ترخ دلار است. ترخ این اسکناس آمریکایی این روزها بیش از گذشته مورد رصد فعالان بازار سرمایه قرار گرفته است. در گام دوم شرایط مساعد از بازار جهانی، بیش از ۶۰ درصد از ارزش کل بازار سهام در اختیار سهام کامودیتی‌محور است. تولیدات این شرکت‌ها وابسته به ترخ‌های جهانی کالاها است و از این رو رابطه‌ای مستقیم با توسان بازار جهانی دارند. گام سوم گشایش اقتصادی یا رقع تحریم‌ها، گام چهارم: حمایت‌های تکنیکالی، اعداد حمایتی شاخص کل از نگاه چارتیست‌ها است. بر اساس تحلیل‌های تکنیکالی در حال حاضر عدد یک میلیون و ۵۰ هزار واحد به عنوان حمایت تکنیکی پیش‌روی فعالان بورسی است و چارتیست‌ها امید دارند به راحتی این مرز حمایتی شکسته نشود. گام پنجم رکود رقیبا: انتقال سرمایه بین بازارهای مسکن، ارز و طلا طراحی صحیحی از سمت سیاست‌گذار تدوین گردد.

اما شرایط در خرداد کمی متفاوت رقم خورد شاخص کل بورس در پایان معاملات روز دوشنبه ۳۱ خرداد به سطح یک میلیون و ۱۶۸ هزار واحد رسید تا خرداد ماه را در سطحی بالاتر از ماه قبل به پایان ببرد. شاخص کل در پایان فروردین در کاتال ۱/۲ میلیونی بود و در پایان اردیبهشت به کاتال ۱/۱ میلیونی رسید و خرداد را تیز در همین کاتال به پایان برد. با ایستادن شاخص بورس در سطح یک میلیون و ۱۶۸ هزار واحد بازدهی بورس در خرداد ماه به مثبت ۱/۲ درصد رسید. این در حالی است که بازدهی بازار در ماه‌های فروردین و اردیبهشت به ترتیب منفی ۶/۷ درصد و منفی ۵/۳ درصد بود. شاخص کل هم وزن تیز در آخرین روز کاری خرداد نسبت به آخرین روز معاملاتی اردیبهشت ۱۲ هزار و ۸۲۲ واحد بالاتر ایستاد. بنابراین شاخص هم وزن اکت ۶/۸ درصدی را در خرداد پشت سر گذاشت.

با توجه به شرایط حاکم بر بازار سرمایه و حتی افزایش‌های ملایمی که در خرداد ماه رقم خورد به نظر می‌رسد که بازار سرمایه با مشکل قفل شدن سرمایه‌گیران

که سرمایه‌گذاری خارجی از دو جز جریان ورودی (inflow) و جریان خروجی (outflow) تشکیل می‌شود، ورود و خروج سرمایه خارجی در سال ۲۰۲۰ را نیز بررسی کرد. در این قاب، حجم جریان ورودی سرمایه خارجی ۱۰۱۱ میلیارد دلار است که به دلیل افت ۵۱۹ میلیارد دلاری، در سال گذشته به شدت تضعیف شده است. از این میزان افت، چیزی بیش از ۴۰۰ میلیارد دلار به کشورهای OECD تعلق دارد که ۲۶۵ میلیارد دلار از این میزان افت به کشورهای اروپایی برمی‌گردد. از بین کشورهایی که همچنان جریان ورود سرمایه خارجی به آنها مثبت است، چین و آمریکا یا اختلاف پیش هستند و در رتبه‌های بعدی، هند، لوکزامبورگ، آلمان، ایرلند، مکزیک، سوئد، برزیل و رژیم صهیونیستی قرار دارند. استرالیا، کانادا، انگلستان و روسیه از دیگر کشورهایی هستند که جریان ورود سرمایه خارجی برای آنها در سال ۲۰۲۰ کم‌کم مثبت بوده است. اتریش، سوئیس، هلند و ایتالیا هم وضعیت بسیار بدی را در این زمینه تجربه کرده‌اند.

سرمایه‌گذاری خارجی در جهان نیز روندی رو به کاهش را نشان می‌دهد، بر اساس آخرین گزارش سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه (OECD) سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در سال ۲۰۲۰ میلادی به ۸۴۶ میلیارد دلار رسیده که کمترین رقم از سال ۲۰۰۵ است. ارزیابی این سازمان بین‌المللی حاکی از این است که شیوع کرونا به جریان سرمایه ضربه زده است. مطابق این گزارش، شیوع کرونا کشورهای اروپایی را در زمینه سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی بیش از همه متضرر کرده؛ به طوری که جریان ورودی سرمایه به این کشورها حدود ۷۰ درصد کاهش داشته است. با وجود این، در سال ۲۰۲۰ جریان سرمایه تنها در کشورهای چین و هند کاهش یافته؛ به طوری که در این کشورها سرمایه‌گذاری خارجی به ترتیب افزایش ۱۴ و ۲۷ درصدی را در سال گذشته میلادی ثبت کرده است. پیش‌بینی سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه این است که وضعیت در سال ۲۰۲۱ بهبود یابد و حجم سرمایه‌گذاری خارجی در جهان افزایش پیدا کند. از آنجا

انتخابات ۱۴۰۰

از ثبت نام تا ریاست جمهوری

گروه اجتماعی

جمهوری برای وزارت کشور و دیگر مجریان لازم الاجرا است. پدیده‌ی است کساتی از نظر شورا ثبت نام کننده تلقی می شود که مدارک مذکور در مصوبه این شورا را هنگام ثبت نام ارائه کرده باشند. در جمع بندی وزارت کشور مکلف است وظایف اجرایی خود در زمینه انتخابات ریاست جمهوری را براساس قوانین موجود و آیین نامه ها و مقررات مربوط به آنها انجام دهد. براساس اصل ۷۱ قانون اساسی صلاحیت وضع معیارهای نوعی یا قانون گذاری صرفا به عهده مجلس

بر اساس ابلاغ روحانی ثبت نام داوطلبان انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ از صبح (سه شنبه ۱۴۰۰/۲/۲۱) آغاز شد. در این ایلاغیه به وزارت کشور اعلام شد که ملاک ثبت نام از داوطلبان را «قوانین موجود» خواهد بود، که نشان از تغییرات یا محدود شدن نامزدها داشت. عباسعلی کدخدایی سخنگوی شورای نگهبان ساعتی بعد از انتشار دستور روحانی به وزارت کشور در توییتی خاطر نشان کرد: مصوبه شورای نگهبان در خصوص شرایط ثبت نام کنندگان انتخابات ریاست

شورای اسلامی است. که به موجب اجزای (۱ و ۲) بند (۱۰) سیاست های کلی انتخابات ایلای مقام معظم رهبری، شناسایی اولیه توانایی و شایستگی داوطلبان در مرحله ثبت نام صرفاً از طریق «شیوه های مناسب قانونی» مجاز است و این یعنی در صورت خلأ و لزوم تعیین شرایط، این مساله باید در قانون مصوب مجلس پیش بینی شود نه هیچ مصوبه دیگری. بر همین اساس رئیس جمهوری نیز در بیست و یکمین روز از اردیبهشت ماه به وزارت کشور دستور داد که در برگزاری انتخابات بر اساس جمع بندی نظریه تفسیری معاونت حقوقی ریاست جمهوری و طبق قوانین موجود عمل کند. بر اساس شرایطی شورای نگهبان در ایلاتیه اخیر خود به وزارت کشور برای ثبت نام از نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری اعلام کرده است، داوطلبان انتخابات ریاست جمهوری باید در بازه سنی ۴۰ تا ۷۵ سال باشند، حداقل دارای مدرک تحصیلی کارشناسی ارشد یا معادل آن باشند و سابقه تصدی حداقل چهارساله در سمت های مدیریتی کشور را که به طور کامل مصادیق آن ذکر شده است، داشته باشند. همچنین همه نامزدها باید عدم سوءپیشینه ارائه دهند و سابقه محکومیت کیفری نداشته باشند. همچنین عباسعلی کدخدایی، سخنگوی شورای نگهبان در روز اول ثبت نام اعلام کرد، کسانی از نظر شورا ثبت نام کننده تلقی می شوند که مدارک مذکور در مصوبه این شورا را هنگام ثبت نام ارائه کرده باشند. چالش میان دولت و شورای نگهبان درباره ثبت نام ها، به مصوبه سال ۱۳۹۶ شورای نگهبان درخصوص شفاف سازی «تعریف و اعلام معیارها و شرایط لازم برای تشخیص رجال سیاسی، مذهبی و مدیر و مدیر بودن نامزدهای ریاست جمهوری» بر می گردد، که این به محدود شدن تعداد نامزدها منجر خواهد شد، در آن بازه انتقاد برخی چهره های سیاسی و حقوقدانان را در پی داشت. ستاد انتخابات کشور در اطلاعیه ای به ماده ۳۵ قانون انتخابات ریاست جمهوری استناد و اعلام کرد که «داوطلبان هنگام ثبت نام باید دارای شرایط رجال مذهبی، سیاسی، ایرانی الاصل، تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران، مدیر و مدیر، دارای حسن سابقه و امانت و تقوی و مومن و معتقد به میثاتی جمهوری اسلامی ایران و مذهب رسمی کشور باشند. همچنین بر اساس ماده ۵۵ قانون، برای ثبت نام مدارک اصل شناسنامه عکس دار و چهار (۴) برگ تصویر کلیه صفحات آن، اصل کارت ملی و تصویر آن و دو (۲) قطعه عکس ۴ × ۶ جدید مورد نیاز است.» در این اطلاعیه و موارد اعلامی وزارت کشور برای ثبت نام نامزدها، اثری از شرط سن، مدرک و... که در ایلاتیه شورای نگهبان تصریح شده، نبود.

از سوی دیگر سیامک ره‌پیک، قائم مقام دبیر شورای نگهبان نیز به انتقادهای پاسخ داد و در گفت و گوی ویژه خبری شبکه دو تأکید کرد: مصوبات اخیر شورای نگهبان شیوه قانون بوده و برای حذف شخص یا جریان سیاسی به تصویب این شورا ترسیده است. وی افزود در گذشته شرایط ثبت نام ساده بود، از این رو در ادوار مختلف قراردادی یا سنین پایین یا بالای بدون مدرک تحصیلی، زیر لیسانس، یا سوءپیشینه کیفری، زیر ۲۰ سال یا بالای ۸۰ سال ثبت نام کردند که سابقه مدیریتی هم نداشتند و این ثبت نام بی رویه بود. بر این اساس هادی طحان‌نظیف، عضو حقوقدان شورای نگهبان نیز دیروز مصوبه اخیر این شورا را گامی رو به جلو برای شفاف سازی دانست و تصریح کرد: هر فردی بخواهد به عنوان نامزد اصلی انتخابات شناخته شود به ۷ رأی اعضا در شورای نگهبان نیاز دارد تا به عنوان نامزد نهایی به عموم معرفی شود.

ثبت نام

همانطور که در بالا ذکر شد ثبت نام انتخابات ریاست جمهوری در بیست و یکم اردیبهشت تحت الشعاع اختلاف حقوقی میان دولت و شورای نگهبان بر سر شرایط و معیار های نامزد های انتخاباتی آغاز شد. و در این روز چهره های شاخصی تغلیر: حسین دهقان وزیر دفاع سابق، سعید محمد فرماتده پیشین قرارگاه خاتم الانبیا، محمد حسن تامی وزیر ارتباطات دولت دهم، سید وحید کریمی سفیر پیشین ایران در تانیمیا، محمد زارع قومنی دبیر کل حزب مردمی اصلاحات ثبت نام نمودند.

از چرگه اصولگرایان علی لاریجانی، علی مطهری، محمود احمدی نژاد، سعید جلیلی، عزت الله ضرغامی، علیرضا زاکانی محمد خوشچهره و فریدون عباسی دارند به میان آمدند. از چرگه اصلاح طلبان هم مصطفی تاجزاده، محمود صادقی، مسعود پزشکیان، محسن هاشمی، عباس آخوندی، رسول منتجب نیا، محمدجواد حق شناس، محسن رهامی، مصطفی کواکبیان و محسن مهرعلیزاده چهره های هستند که میدان انتخابات ۱۴۰۰ را خالی نکردند.

در روز پایانی ثبت نام چهره های نام آشنای بسیاری وارد ستاد انتخاباتی شدند و ثبت نام نمودند که در این میان می توان به قدرادی همچون ایراهیم رئیسی، علی لاریجانی، اسحاق جهانگیری و مسعود پزشکیان اشاره نمود، هرچند محمدبقر قالیباف رئیس مجلس با وجود احتمال زیاد برای ثبت نام در نهایت از رقابت در این میدان یا ایراهیم رئیسی پرهیز کرد، اما نمایندگان مجلس تحت ریاست او، به میدان انتخابات قدم گذاشتند؛ از جمله امیرحسین قاضی زاده هاشمی نائب رئیس مجلس، شمس الدین حسینی، فریدون عباسی و محمدرضا صباغیان. یا این همه میدان انتخابات ۱۴۰۰ نیز همانند سایر ادوار از چهره های نظامی خالی نیست و نام محسن رضایی، رستم قاسمی و سعید محمد که در دوره هایی فرماندهی کل یا بخش هایی از سپاه را عهده دار بودند هم به فهرست داوطلبان انتخابات اضافه شده است. در این میان، تنها زن نام آشنای حاضر در ستاد انتخابات کشور زهرا شجاعی معاون امور زنان دولت اصلاحات است که به وزارت کشور رقت و برای ریاست جمهوری نام نویسی کرد.

به این ترتیب شورای نگهبان پنج روز فرصت دارد که فهرست نهایی نامزدها را به وزارت کشور ابلاغ کند. قانون به شورای نگهبان اجازه می دهد در صورت ضرورت، مهلت بررسی صلاحیت داوطلبان نامزدی را برای ۵ روز دیگر هم تعدید کند.

آزمایی عنوان کرده و می‌گوید در این صورت ما به تعهدات
برجام باز می‌گردیم.

عبدالناصر همتی:

اصلاحات عمیق اقتصادی نیاز کشور است

امروز جایگاه اقتصاد کشور و رفاه و آرامش
مردم هم‌تراز با تلاش و صیوری مردم
نیست، امروز اصلاحات عمیق و
گسترده اقتصادی مهم‌ترین نیاز
کشور است. مردم آرامش اقتصادی
می‌خواهند و انتظار بحق دارند
که در سایه رفاه زندگی کنند و
از آینده شغلی فرزندانشان اطمینان
خاطر داشته باشند که این تنها
در سایه بینش اقتصادی است. بدون
وایستگی به هیچ تشکل سیاسی یا اتکاپه
مردم وارد صحنه می‌شوم، برنامه خود را در روزهای آینده
منتشر خواهیم کرد؛ این برنامه آرمان‌پردازی نیست بلکه
ماحصل تجربه و درک محدودیت‌ها و فرصت‌های کشور
است. قوه مجریه دارای برنامه اقتصادی متمرکز خواهد بود
و ظرفیت اصلی خود را به این امر اختصاص خواهد داد.

سعید جلیلی:

به دنبال کاهش گرانی‌ها هستیم

باید برای ۴ سال آینده میثتی بر ۸ سال قبل برنامه
داشته باشیم؛ چراکه ۸ سال در کشور گذشت و طی این
۸ سال راه‌های غلط و پرهزینه‌ای ارائه شد که به مردم
قشار وارد شد. طی ۸ سال قبل متاسفانه نه تنها قشاری از
مردم کم‌تشد، بلکه قشارها مضاعف شد. امیدوارم انتخابات
پیش‌رو پرشور و بی‌اضطراب و عرصه‌ای برای آشنایی
مردم با نامزدها و برنامه‌ها باشد و امیدوارم این انتخابات
عرصه آشنایی مردم با برنامه‌ها باشد نه عرصه اغوا.
امروز مردم در زندگی و نظرسنجی‌ها، ۴ موضوع اصلی
اشتغال، گرانی، مسکن و بی‌اثر شدن تحریم‌ها را مطرح
می‌کنند. حتما باید برنامه‌ای که دارند به‌گونه‌ای باشد
که این ۴ مسأله اصلی را به‌میزان قابل توجهی کاهش
دهد. در فضای انتخابات نباید اجازه داد کسانی با برخی
حرف‌های ضعیف و سست و موضوعات و تمایلات مقطعی
مصالح واقعی مردم را بپوشانند.

محسن رضایی:

مثل گذشته پرده پوشی نمی‌کنم

در بخشی از اداره کشور تا‌هلان وارد شده‌اند. حال کشور
خوب نیست. امروز باید از سعی و خطا جلوگیری کنیم،
تکرار دولت‌های گذشته را سم مهلک است. ایالت‌های
اقتصادی ایجاد می‌کنیم و اختیارات مرکز را به مردم می
دهیم. ما به قیام اقتصادی و اجتماعی مردم نیاز داریم. اگر
مشکل اقتصادی را حل می‌کردند من هیچ‌گاه به صحنه

خلاصه بیانیه‌های اعلام حضور در انتخابات و استراتژی
های ریاست جمهوری

سید ابراهیم رئیسی

اینجانب قرزند ملت بزرگ ایران و سرپایز کوچک انقلاب
اسلامی، با استعانت از خداوند قادر متعال و توسل به
امام عصر (عج) و ارواح طیبه شهیدان برای ایجاد تحول
در مدیریت اجرایی کشور و مبارزه بی‌امان با فقر و قساد،
تحقیق و تبعیض، با احترام به همه نامزدها و گروه‌های
سیاسی، به صورت مستقل به صحنه آمده‌ام و تنها در
پرایر ذات قدس الهی و پیشگاه ملت ایران، خود را متعهد و
مسوول می‌دانم. با شناختی که از چالش‌ها، ظرفیت‌ها،
استعدادها و سرمایه‌های این کشور کسب کرده‌ام، آمده
ام تا با کمک همه مردم ایران و در ظلیعه گام دوم، «دولتی
مردمی برای ایرانی قوی» تشکیل دهم، دولتی که ارکان
و مسوولیت‌های اصلی آن بر دوش جوانان شجاع، تحول
خواه، متخصص، پاک و ضد قساد خواهد بود که هر کجا
به آنها اعتماد شد، قدرت و اقتدار برای ایران آفریده‌اند.
ابراهیم رئیسی، درخصوص سیاست خارجی عنوان نمود:
«تعامل با همه کشورهای جهان به ویژه با همسایگان
برنامه سیاست خارجی دولت من خواهد بود.» وی افزود
یکی از دغدغه‌های دولت احتمالی خود را، تلاش برای
رفع تحریم‌های ظالمانه عنوان کرده و می‌گوید دولت
احتمالی‌اش با دیپلماسی پرآمده از قدرت و توانایی‌های
داخلی، تعامل و رابطه دوستانه و مقتدرانه با دنیا، مخصوصا
با همسایگان را با سرعت پیگیری می‌کند. ایشان خاطر
تشان کردند: سیاست روشن و راهبردی جمهوری اسلامی
در قبال آمریکا را در برهه فعلی لغو تمام تحریم‌ها و راستی

دولت اتداخت و تاخیر آنها در پاسخ به سوالات و ابهامات مجمع را دلیل عدم تصویب FATF دانست. دبیر تشخیص مصلحت نظام، کم کاری های دولت، جدی نگرفتن موضوع و برخورد های خوش بینانه دولت را مهم ترین مشکلات در این زمینه عنوان کرد. همچنین رضایی در مصاحبه ای در تاریخ ۱۱ دی ۹۸ درباره FATF گفته بود که نباید یک گروه بین المللی پررو شده و در مسائل ما دخالت کند.

علیرضا زاگاتی:

با زمین زدن شیکه فساد و نفوذ، ایرانی قوی و پیشرفته محقق می شود. وی در توییته عنوان نمود با مذاکره مخالف نیستم، با تصمیمات ۲۰ دقیقه ای مخالفیم. کنگره ایزار مواجهه آمریکا با لغو تحریم های ایران بود؛ اما اینجا مجلس ما ۲۰ دقیقه ای به پای غربی ها ذبح شد. با مذاکره مخالف نیستم، با مفت فروشی مخالفیم. مذاکرات امروز وین، حراج آخر فصل دولت روحانی است.» در زمانی که زاگاتی رئیس کمیسیون ویژه بررسی برجام بود، برجام در مجلس تصویب شد که انتقادات تند این نماینده اصولگرا را در پی داشت و وی در روزهای اخیر بار دیگر گفته است که تصویب ۲۰ دقیقه ای برجام در مجلس خطای بزرگ مجلس نهم و غیرقابل بخشش بود که اشکال آقای لاریجانی است. وی در فروردین سال ۹۸ نیز در این خصوص گفته بود که «معتقدم مجلس ما یک نفره است و آقای لاریجانی هر کاری بخواهد در مجلس می کند.» زاگاتی که از جمله منتقدان سرسخت برجام به شمار می رود، در هفته های نخست پس از توافق برجام گفته بود که مذاکرات برجام و توافق منافع ایران را تلمین می کند. اما وی امروز که مذاکرات احیای برجام در حال انجام است، می گوید که مذاکره باید انجام شود؛ چون اصل مذاکره بالاتر از دولت است و با تصمیم شورای عالی امنیت ملی و تایید رهبری انجام می شود. این نماینده اصولگرا همزمان تاکید دارد که مذاکره باید «خوب» باشد. زاگاتی با اشاره به اینکه مستند مذاکرات برجام توسط آمریکا تنظیم شد و مذاکره کنندگان ما درباره آن بحث کردند، ادامه داد: «برجام باید تقد شود؛ چون ما تمام تعهداتمان را بیش از آنچه که باید انجام دادیم.» نماینده مردم قم، کاملاً با FATF مخالف است و آن را یاقی مانده ابزارهای تنظیم شده از سلطه کشورهای بعد از جنگ دوم جهانی می داند. وی در همین حال می گوید در صورت پذیرش FATF، طناب دار رایه دور گردن خود می اندازیم. همچنین این کاندیدا در گفت و گویی که سال ۹۵ انجام داد، تاکید کرده بود که تفاوتی نمی کند چه کسی رئیس جمهور آمریکا شود و این اتفاق های فکر و لایه های مختلف هستند که تصمیم نهایی را می گیرند. زاگاتی سند همکاری ۲۵ ساله ایران و چین را نیز فرصت تاریخی خوبی برای دو کشور می داند. این کاندیدا همچنین در یک نشست خبری که اخیراً داشت، گفت که ما دنبال این خواهیم بود که با سایر کشورها چون روسیه هم تعاملات خود را تثبیت کنیم.

نمی آیدم. امروز باید آخرین ریالی که از بیت المال خارج شده است، بازگردد. یک عده اینجا آمدند و زدند زیر گریه و یک عده هم گفتند ته چکش و نه کلید. اما شماها عامل پدیده خستی ملت بودید. محسن رضایی، در گفت و گویی با روزنامه انگلیسی «فایننشال تایمز» گفته بود که ایران آماده از سر گرفتن مذاکرات بر سر برجام با آمریکا و سایر قدرت های اروپایی است، البته مشروط به اینکه آنها سیگنال مشخصی ارسال کنند که تحریم ها در عرض یک سال لغو می شود. وی همچنین تاکید کرده بود که هر ماه در طول مذاکرات، باید برخی تحریم هایی که ضروری است لغو شوند. مثلاً تحریم علیه مبادلات مالی و محدودیت هایی که بر بانک های اروپایی اعمال شده باید در ماه اول برداشته شود. صادرات نفت نیز در بین اولویت های نخست ما است. این سخنان رضایی در شرایطی بیان شد که مقامات جمهوری اسلامی ایران بارها در ماه های گذشته تاکید کردند که برای احیای برجام گزینه گام به گام را نمی پذیرند و به دنبال لغو یکباره تحریم ها هستند. البته محسن رضایی بعد از احراز صلاحیتش برای انتخابات سخنان متفاوتی درباره برجام به زبان آورد و گفت: «آمریکا باید به سرعت تحریم ها را بردارد و اقدام مشروط را نمی پذیریم و دیپلماسی را از حالت کاغذی خارج کرده و عملی می کنیم.» نامزد سیزدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری روز یکشنبه ۹ خرداد درباره FATF نیز گفت: «پرونده FATF در مجمع تشخیص مصلحت نظام باز است و اگر دولت من روی کار بیاید به طور جدی ابهامات FATF را در داخل و خارج از کشور و در دبیرخانه دنبال می کنیم.» این در حالی است که رضایی یکی از منتقدان تصویب FATF شناخته می شود و حتی روز سه شنبه که میهمان فعالان بخش خصوصی بود سوالات زیادی درباره عدم تصویب FATF از وی پرسیده شد. سوالات بخش خصوصی در مورد FATF به این دلیل مطرح شد که شورای نگهبان به استناد مصوبات مجمع تشخیص مصلحت نظام FATF را تایید نکرد. این درحالی است که رضایی در پاسخ به سوال فعالان اقتصادی، توپ رایه زمین

عبدالناصر همتی

تامزد انتخابات ریاست جمهوری و رئیس کل سابق بانک مرکزی، عنوان نمود: معیشت اولین دغدغه مردم است و رفاہ مهم ترین نیاز آینده کشور. اما شرط لازم برای تحقق این دو، داشتن بینش اقتصادی در اعمال سیاست های اجرایی و تنش-زدایی در سیاست خارجی و شرط کافی داشتن سیاست های اقتصادی دانش محور و غیرپوپولیستی است. او در یک اظهارنظر شعار خود را «تعامل از خاتمه تا جهان» معرفی کرده است؛ شعاری که به نظر می رسد تداوم سیاست خارجی دولت یازدهم و دوازدهم یعنی تعامل با غرب و تنش زدایی و توسعه اقتصادی است. بیاتیه همتی در روز ثبت نام نیز نشان داد قصد دارد از مزیت و اولویت اقتصاد پر سیاست سخن بگوید و نشان دهد قصد ندارد در عرصه حکمرانی یگومگوی سیاسی کند، بلکه به دنبال آن است که قوه مجریه را متمرکز بر محدوده اقتصادی کند. وی معتقد است یک رئیس جمهور اقتصاددان می تواند راهگشا باشد و با بینش اقتصادی اش قدم های جدی بردارد. ایشان عنوان نمودند: فکر می کنم از داخل خاتمه تا کل دنیا می توان خیلی از مشکلات را برطرف کرد. یکی از دلایلی که ما در اقتصاد ناموفق بودیم به دلیل عدم تعامل لازم چه در بین مردم و نیروهای سیاسی، چه نهادهای سیاسی و چه در ارتباط با کشورهای مختلف است. فکر می-کنم خیلی سریع می شود اقتصاد کشور را جمع و جور کرد. من برنامه دارم و به طور مشروح با مردم صحبت خواهم کرد. کاندیدای انتخابات ریاست جمهوری درخصوص FATF هم گفت: FATF از ملزومات اداره کشور است اما متأسفانه در ایران در گذشته سیاسی قرار گرفته است. من یک بار گفتیم بیشترین نظر را در این زمینه باید رئیس بانک مرکزی بدهد اما من کمترین نظر را داشتیم. این ایده که اگر FATF را بپذیریم، دیگر تحریم ها را نمی توانیم دور یزیم کاملاً غلط است. نزدیک ۲۰۰ نهاد و کشور عضو هستند اما ما و یک کشور دیگر فقط می فهمیم و عضو نیستیم؟

محسن مهرعلیزاده

دیدگاه های مشخصی را درباره موضوع سیاست خارجی ایران مطرح کرده است که تقریباً می توان آن را تداوم راهبرد تعامل و تنش زدایی تعریف کرد، به طوری که مهرعلیزاده با دفاع از برجام گفت: «اگر برجام نبود شاید امروز کشور درگیر جنگ و ناامنی بود.» عضو شورای عالی سیاست گذاری اصلاح طلبان، سال ۱۳۹۶ حمایت از حسن روحانی در انتخابات ریاست جمهوری را تصمیم قطعی اصلاح طلبان ارزیابی کرد و معتقد بود که اصلاح طلبان به این دلیل از روحانی حمایت می کنند که او به بخش عمده ای از وعده های خود عمل کرده است. اگرچه او در سال ۱۳۹۸ در اظهارنظری درباره عملکرد دولت روحانی گفت: متأسفانه باید گفت تعریفی ندارد؛ دولت تمام تخم مرغ هایش را در سید برجام گذاشت، اما برجام بنا به

هر دلیلی با این وضعیت رویه رو شد. داوطلب سیزدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری درخصوص دیپلماسی توسعه گرا به عنوان یکی از شعارهای انتخاباتی اش گفت: سیاست خارجی توسعه محور، از اولویت های دولت من است، به این معنا که مسائل اقتصادی و رفع مشکلات تولید و صادرات را مد نظر قرار می دهم و سیاست خارجی، معطوف و کمک کننده به سیاست های اقتصادی و تولید در داخل است. استاتدار اسبق خراسان درباره تعامل با همسایگان نیز اظهار کرد: کشورهای همسایه، هم از نظر صنعتی، اقتصادی و تجاری و هم از حیث منابع در مقایسه با کشور ما در مراحل ضعیف تری قرار دارند. همسایگان بازار بسیار خوبی برای تولیدات، محصولات و خدمات مهندسی و پیمانکاران ما هستند. بنابراین ما باید تولید خود را برای ۸۰ میلیون ایرانی در نظر بگیریم، بلکه برای جمعیت ۴۰۰ میلیون تفری کشورهای منطقه برنامه ریزی کنیم. این می تواند به مقدار زیادی مشوق و محرک مصرف در منطقه باشد و موجب رونق تولید و خدمات ما شود.

سیدامیرحسین قاضی زاده هاشمی

آقای قاضی زاده هاشمی حول چهار محور به رسمیت شناختن برجام، دیپلماسی اقتصادی، نگاه به شرق و تهدیدزدایی به اظهارنظر پرداخت و گفت: ایران قصد خروج از برجام را ندارد، گفت: من جزو مخالفان برجام بودم، ولی یک معاهده رسمی بین کشور ما و چند کشور دیگر است، بنابراین معاهده برجام را به رسمیت می شناسیم، ولو اینکه قبولش هم نداشته باشیم و انتظارمان این است

باشد. در این خصوص و با بررسی شاخص های کلان شامل تورم، بیکاری و رشد اقتصادی، کسری بودجه، رشد نقدینگی، می توان گفت که عملکرد اقتصاد ایران از نظر رشد اقتصادی در کل در دهه ۹۰ و از نظر تورم در تیمه دوم دهه ۹۰، یکی از بدترین عملکردهای چند دهه گذشته بوده است. اگر عملکرد بلند مدت تورم را در نظر بگیریم از سال ۱۳۶۹ و پس از پایان جنگ، تا ۱۳۹۰ و قبل از شروع دهه ۹۰، متوسط تورم در اقتصاد ایران ۱۸/۵ درصد است. در دهه ۹۰ متوسط تورم اقتصاد ایران به ۲۵ درصد می رسد اما در تیمه دوم دهه ۹۰ به خصوص در سال های اخیر، تورم از سطوحی که قبلا به ثبت رسیده، بیش از ۱۵ واحد درصد افزایش پیدا کرده است. که می توان مهمترین دلیل چالش های موجود در اقتصاد ایران را راهبردهای غلط در سیاستگذاری عنوان کرد، وقتی به روندهای چند دهه گذشته دقت می کنیم، متوجه می شویم که دو راهبرد اصلی و اساسی تقشی تعیین-کننده در عملکرد اقتصاد ما داشته است. راهبرد اول این بوده که استقلال کشور را معادل تعارض با نظام بین المللی تعریف کرده ایم و راهبرد دوم اینکه عدالت را معادل مصرف ارزان دولتی دانسته ایم. از این رو نیاز است که اصلاحات ساختاری و اصلاحات سیاستی در دستور کار رئیس جمهور آینده قرار گیرد.

که همه اعضا به مفاد آن عمل کنند. وی خاطر نشان کرد ما نهاد دیپلماسی را مامور توسعه یا محوریت دیپلماسی اقتصادی خواهیم کرد، یعنی کمک می کنیم روابط بین تجار افزایش یابد و از ظرفیت هایی که ایران دارد هم برای ترانزیت کالا و هم به عنوان یک مرکز تجاری که کشورهای همسایه بتوانند آن را به عنوان مرکز بازرگانی شان قرار دهند، تمهیداتی ایجاد خواهیم کرد که این اتفاق بیفتد، نه صرفا برای کالاهای لوکس و مصرفی بلکه به صورت محل توزیع و خرید کالاهای تهادی و پایه ای باشد. همچنین ایشان اضافه کردند که محور سوم ما تگاه به شرق است که راهبرد نظام است و توسعه روابط با کشورهای قدرتمند شرقی مانند روسیه، هند و چین است که می بینید تحت عنوان قراردادهای درازمدت هم این در حال شکل گیری است، ایران هم اینک با اوراسیا یک پیمانی نوشته است و با چین شروع به طراحی سند درازمدت ۲۵ساله کرده ایم.

سعید جلیلی

ایشان با حضور در جایگاه های مختلف از مسوولیت میز اروپا و آمریکای وزارت خارجه تا دبیری شورای عالی امنیت ملی و حضور در رأس تیم مذاکره کننده هسته ای و هم اکنون عضویت در شورای عالی امنیت ملی، مجمع تشخیص مصلحت نظام و شورای راهبردی روابط خارجی، او را به این پاور رسانده که تنها راه مقابله با آمریکا در همان راهبرد قوی شدن نهفته است. واژه های «ظرفیت» و «تهدید» تکیه کلام سعید جلیلی در گفتمان سیاسی اش است که بازتاب دهنده نظرات وی نیز می تواند باشد. او همچنین درباره کار دیپلماسی گفته: «کار دیپلماسی مثل قرش ایرانی است که میلی متری جلو می رود. دیپلماسی ما نیز ظریف و دقیق است». جلیلی در یک سخنرانی درخصوص موضوع سیاست خارجی و رویکرد او به این حوزه گفت: سیاست خارجی ای فعال و پویاست که دنیا را رصد کند و ببیند در هر کشوری چه فرصت هایی وجود دارد و از آن استفاده شود.

همسایگان ما تقریبا حدود هزار میلیارد دلار واردات دارند و ما بازاری به این میزان را در همسایگی خود داریم که اگر از آن استفاده کنیم، فرصت خوب و مناسب اقتصادی است. در این هشت سال چه روندی طی شد و باید ببینیم که اگر کارنامه خوبی است و اقدامات مناسبی عمل شده است، آن را تقویت کنیم و اگر به خطا رفتیم و به یخش هایی توجه نشده، باید تصحیح شود.

اما آنچه مشهود است چالش هایی نظیر «تورم ساختاری»، «رشد اقتصادی پایین»، «پاندمی کرونا و واکنش های سریع»، «مذاکرات هسته ای و رفع تحریم ها»، «پنجره جمعیتی و حل معضل اشتغال»، «تامین اجتماعی و صندوق های بازتسهلتی»، «بهبود فضای کسب و کار»، «بحران منابع آبی»، «خروج سرمایه در کشور» و در آخر «خصوصی سازی و آزادسازی» مهمترین اولویت هایی هستند که رئیس جمهور آینده باید برای آنها برنامه ریزی داشته

واکنش ارز به انتخابات ریاست جمهوری

با انتشار لیست نامزدهای تهایبی انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ دلار واکنشی آرام و کم‌توسان را نشان داد، دلار در پنجمین روز از خرداد در کاتال ۲۲۵ هزار ریال بود که تا دامنه ۲۲۵ هزار ریال توسان داشت. سکه بهار آزادی نیز در بالای خط ۱۰ میلیون تومانی نوسانات محدودی را تجربه کرد. با تایید صلاحیت رئیس کل بانک مرکزی عده ای از معامله‌گران یاور داشتند، تایید صلاحیت رئیس کل بانک مرکزی موجب شد که خریداران از بازار عقب نشینی کنند. از نگاه این دسته، بانک مرکزی ممکن است تا زمان انتخابات میزان عرضه ارز را افزایش دهد و یا این حربه، مانع قرار گرفتن دلار در مسیر صعودی شود. البته رئیس کل چندین بار عنوان کرده است که قیمت دلار در سال جاری سیاسی نبوده و مساله رفتار سیاسی بانک مرکزی را رد کرده است. با این حال، در میان برخی معامله‌گران همچنان چنین تصویری وجود دارد که تا زمان انتخابات ریاست جمهوری بهتر است اقدام به خرید دلار نکنند. و عده دیگری از فعالان یاور دارند، احتیاط بازار به دلیل اعلام لیست نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری نبوده است. این گروه تصور می‌کنند، بازار بیشتر تحت تاثیر مذاکرات هسته‌ای قرار دارد و از آنجا که برخی تصور می‌کنند ممکن است مذاکرات به نتیجه برسد، خریدهای خود را به تعویق انداخته‌اند. در صورت لغو تحریم‌ها، آنها می‌توانند با قیمت‌های پایین‌تری اقدام به خرید دلار کنند. این امر تحقق پیدا کرد و در روز اعلام لیست نامزدهای تهایبی ریاست جمهوری، و با رد صلاحیت مقامات پیشین مانند لاریجانی و جهانگیری هیچ نشانه افزایشی در بازار مشاهده نشد و دلار در محدوده ۲۲ هزار تومان نوسانات آرامی را تجربه کرد. در این میان، عده‌ای از فعالان یاور داشتند، شماری از معامله‌گران نسبت به بالا رفتن شانس رئیسی برای پیروزی در انتخابات ریاست جمهوری خوشبین هستند. آن‌ها اعتقاد دارند، با انتخاب رئیسی همکاری بیشتری در سطح نظام حکمرانی برای حل مشکلات کشور به وجود خواهد آمد. با این حال، به نظر می‌رسد بازار صبر می‌کند تا با مواضع نامزدهای ریاست جمهوری آشنا شود. عده‌ای یاور دارند، مخالفت نامزدها در مورد کاهش تنش با غرب می‌تواند زمینه ساز ورود تقاضای احتیاطی دیگری به بازار شود، این در حالی است که شماری از فعالان اعتقاد دارند، هر قدری به عنوان رئیس جمهور انتخاب شود، چنان عرضه ارز را افزایش خواهد داد که فرصتی برای سفته‌بازان ایجاد خواهد شد. گروهی اعتقاد دارند همان‌طور که در ۱۰۰ روز ابتدایی دولت حسن روحانی در سال ۹۲، میزان تورم کاهش یافت، در شرایط کنونی نیز بازار بیشتر به سوی آرامش حرکت خواهد کرد. از نگاه این گروه، بازار در سال‌های اخیر نوسانات زیادی را تجربه کرد و شاید در شرایط فعلی تمایل بیشتری برای استراحت داشته باشد.

نآید صلاحیت شدگان

در تهایب و پس از ماراتن تعیین و تکلیف نامزدهای تهایبی انتخابات ریاست جمهوری، صلاحیت سعید جلیلی، علیرضا زاکانی، محسن رضایی، امیر قاضی زاده هاشم، محسن مهرعلیزاده، سید ابراهیم رئیسی و عبدالناظر همثی تایید شد، که در بین احزاب رسانه و سیاسیون اختلاف نظرهایی را پیش آورد، به عبارتی دیگر بیش از آنکه نام احراز صلاحیت شدگان اعجاب‌انگیز باشد، نام رد صلاحیت شدگان آتقدر تعجب آور بود که تکذیبیه‌های رسمی و غیررسمی یکی پس از دیگری در فضای مجازی منتشر می‌شد. به این ترتیب علی لاریجانی، اسحاق جهانگیری، مسعود پزشکیان و محمود احمدی‌نژاد از فهرست صلاحیت شورای نگهبان خط خوردند. ابراهیم رئیسی در تویتر از رایزنی برای تایید صلاحیت کاندیداهای دیگر خبر داد، آیت‌الله صادق‌آملی لاریجانی، رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام نیز انتقاد خود از رد صلاحیت داوطلبان انتخابات ریاست جمهوری را عیان کرد. او ته‌تنها در یاب رد صلاحیت‌ها که حتی به تایید صلاحیت‌ها هم انتقاد کرد و روز گذشته در حساب کاربری

خود در تویتر تاکید کرد: هیچ‌گاه تصمیمات شورا را تا این حد غیر قابل دفاع نیاخته‌ام؛ چه در تایید صلاحیت‌ها و چه در عدم احراز صلاحیت‌ها. علی لاریجانی در واکنش به رد صلاحیتش از سوی شورای نگهبان بیاتیه داد: بیاتیه‌ای که خطاب به «ملت عزیز و عظیم الشان ایران» نگاشته شده بود. او با تاکید بر اینکه «در این دوره از انتخابات، بر حسب وظیفه اسلامی، ملی و انقلابی و براساس تاکید رهبر معظم انقلاب اسلامی مبنی بر حضور حداکثری در انتخابات و توصیه مراجع عظام تقلید

تجارت خارجی

یکی از موضوعات مناظره کاندیدای ریاست جمهوری در سال ۱۴۰۰ تجارت خارجی ایران بود. ایران از دولت هفتم تا اواخر دولت دوازدهم ۲/۲ میلیارد تن کالا به ارزش بیش از ۱۷۱۴ میلیارد دلار بوده است. براساس این گزارش، از سال ۱۳۷۶ تا پایان سال گذشته، تجارت خارجی ایران ۱۷۱۴ میلیارد و ۹۳۳ میلیون دلار بوده است که سهم واردات ۸۳۰ میلیون و ۴۰۵ هزار تن به ارزش ۹۴۷ میلیارد و ۴۱۴ میلیون دلار و سهم صادرات نیز یک میلیارد و ۴۱۹ میلیون تن به ارزش ۷۶۷ میلیارد و ۵۱۹ میلیون دلار ثبت شده است. در دولت هفتم، ۱۴۱ میلیون و ۴۰۸ هزار تن به ارزش ۶۹ میلیارد و ۷۷۷ میلیون دلار، در دولت هشتم ۱۸۲ میلیون تن کالا به ارزش ۱۲۴ میلیارد دلار، در دولت نهم سهم تجارت خارجی ۴۲۹/۱۲ میلیون تن کالا به ارزش ۲۶۸ میلیارد و ۶۳۶ میلیون دلار، در دولت دهم معادل ۴۲۹ میلیون و ۲۲۱ هزار تن کالا به ارزش ۲۶۸ میلیارد و ۶۳۶ میلیون دلار معامله انجام شد. در دولت یازدهم معادل ۵۶۳ میلیون و ۷۵۱ هزار تن کالا به ارزش ۳۶۷ میلیارد و ۸۳۹ میلیون دلار، در دولت دوازدهم بیش از ۶۴۰ میلیون تن کالا به ارزش ۳۴۷ میلیارد و ۷۸۲ میلیون دلار تبادل شد. همچنین بر اساس این گزارش در سال ۱۳۹۷، ۱۲۵ میلیون تن (بالاترین میزان حجمی صادرات در کشور) کالا به ارزش ۴۱ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۸ و ۱۱۳/۷ میلیون تن کالا به ارزش ۳۵ میلیارد دلار کالای غیرنفتی در سال ۱۳۹۹ صادر شده است. همچنین ۲۸ میلیون و ۸۵۶ هزار تن به ارزش ۵۴ میلیارد و ۴۵۹ میلیون دلار در سال ۱۳۹۶، ۳۲ میلیون و ۲۵۶ هزار تن به ارزش ۴۳ میلیارد و ۱۶۹ میلیون دلار در سال ۱۳۹۷، ۳۵ میلیون تن به ارزش ۴۳/۷ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۸ و ۳۳/۷ میلیون تن کالا به ارزش ۳۸/۹ میلیارد دلار در سال ۱۳۹۹ به کشور وارد شده است. به عبارتی دیگر می‌توان گفت که در ۲۴ سال گذشته به دلیل وابستگی به فروش نفت و شرایط سیاسی و بین‌المللی کشور تراز تجاری کشور به غیر از سال ۱۳۹۷

و برخی صاحب نظران دانشگاهی و اقشار مختلف مردم، لازم دیدم برای خدمتگزاری به ملت، به صحنه انتخابات وارد شوم» توشه: «برای رفع مشکلات پیش روی ملت، عزمی راسخ داشتم؛ اما حال آنکه روند انتخابات این گونه رقم زده شد، بنده وظیفه خویش را در پیشگاه الهی و ملت عزیز انجام داده‌ام و راضی به رضای الهی هستم و از همه کسانی که در این مدت کوتاه، ایراز لطف فرمودند، سپاسگزارم و امیدوارم برای اعتلای ایران اسلامی، در انتخابات حضور یابید.

مسعود پزشکیان در واکنش به عدم احراز صلاحیتش توسط شورای نگهبان در اطلاعیه‌ای که با مصرع «چه مبارک سحری بود چه فرخنده شی» شروع می‌شد، نوشت که قصد اعتراض به تصمیم شورای نگهبان را نداشته و هیچ گونه رلیزتی جهت احراز صلاحیت خود نکرده و نخواهد کرد. همچنین سعید محمد فرمانده سابق قرارگاه خاتم‌الانبیاء که حرف و حدیث‌ها درباره اش کم نبود و برخی این موارد را سیاه‌نمایی درباره او می‌خواندند. سعید محمد نیز برای اعلام موضعش درباره رد صلاحیت، از حساب کاربری اش در توئیتر استفاده کرد. امسال چند نفر واجد شرایط برای مشارکت هستند

چه کسانی رای می‌دهند؟ و چه کسانی رای نخواهند داد؟ این موضوع برای کاندیدها پررنگ‌تر از قبل شده است. برای آنها مهم است که سید رای خویش را از رقیبان پُرتر کنند که اگر پیروز انتخابات نباشند، لاقابل‌آرای آنان از آرای سفید و یا طله کمتر نباشد. از این روست که شاید در هر انتخاباتی، کاندیدایی را ببینید که خودش را به آب و آتش یزند تا بتواند یارش را ببندد. آیا می‌توان تنور انتخابات را گرم‌تر از این هم تصور کرد؟ چه گروه‌هایی باعث رشد مشارکت در انتخابات بوده و خواهند بود؟ در پهنه مفهومی افکار عمومی، عموم به معنای «همه» نیست. بر خلاف اشتباه رایج، تعبیر افکار عمومی، به منزله همه مردم، همه جامعه یا همه مخاطبان نیست و متناسب با اقشار مختلف و نوع مشارکت، تخصیص می‌یابد. در هر انتخاباتی بخشی از واجدان شرایط رای‌دهی، نسبت به رای‌دهی اقدام می‌کنند که از آنان به عنوان «حامیان» یاد می‌شود. همیشه و در هر انتخاباتی، بخشی نیز به عنوان «مخالفان» حضور دارند. این مخالفت به معنای عدم مشارکت است و آنچه به عنوان تحریم انتخابات مطرح می‌شود نیست. به طور عمومی، مردم ایران بنا ندارند یا تحریم انتخابات پیامی داشته باشند. در ادبیات جامعه‌شناسی سیاسی، به بخش دیگری از مخاطبان انتخابات «آرای خاکستری»، «آرای خاموش» یا در ادبیات مرسوم نظرسنجی ایرانی، «مرددین» می‌گویند. این عبارت‌ها معمولاً برای کسانی به کار می‌رود که در روزهای تبلیغات و پیش از انتخابات، هنوز تصمیم قطعی برای مشارکت در امر سیاسی چون انتخابات ندارند.

تیز به سال ۱۳۷۸ یا ۱۹ سنّت برای هر کیلو گرم و برای واردات تیز پایین ترین میزان ارزش به ازای هر کیلو یا ۵۵ سنّت به سال ۱۳۷۹ پرمی گردد. همچنین از سال ۱۳۷۶ تا کنون روند تجارت خارجی کشور رشد چشمگیری پیدا کرده است و با توجه بیشتر به ظرفیت های داخلی و تولید کالاهای با ارزش افزوده بیشتر و تمرکز بر صادرات کالاهای غیر نفتی یا منطقه و کشورهای دنیای می توان صادرات کشور را سالانه ۱۰۰ میلیارد دلار هدف گذاری کرد که این رقم فقط ۱۰ درصد واردات کشورهای همسایه ما از دنیا است.

که مثبت یک و نیم میلیارد و سال ۱۳۹۴ که مثبت ۸۹۰ میلیون دلار بوده، منفی یوده است. (در سال به منفی بیش از ۳۰ میلیارد دلار رسیده است) در سال های اخیر هر کیلو کالای صادراتی به طور متوسط ۳۰ تا ۳۸ سنّت یوده و بالاترین میزان تیز مربوط به سال ۱۳۹۰ یا ۵۶ سنّت یوده است. در موضوع کالاهای وارداتی تیز در سال های اخیر هر کیلو یک دلار و ۲۵ سنّت یوده که بالاترین ارزش متوسط واردات در کیلو در ۲۴ سال گذشته تیز به سال ۱۳۹۰ یا یک دلار و ۶۱ سنّت پرمی گردد. پایین ترین میزان ارزش صادرات

مناظره ها

در اولین مناظره که با هدف طرح های اقتصادی به صورت زنده از شبکه یک سیما پخش شد، هیچ یک از کاندیداها مواضع و برنامه های اقتصادی شان را مطرح نمودند و در این برنامه سعید جلیلی، محسن رضایی، سیدابراهیم رئیسی، علیرضا زاکاتی، سیدامیرحسین قاضی زاده هاشمی، محسن مهرعلیزاده و عبدالناصر همتی به جای طرح دیدگاه های خود درباره موضوعات اقتصادی که محور اصلی مناظره بود، بیشترین وقت خود را به اتهام زنی به یکدیگر و پاسخ به این اتهام ها اختصاص دادند. یا به عبارتی دیگر در این مناظره هیچ اثری از یک راهکار مناسب برای ایربهران هایی که کشور گرفتار آن شده است نبود و هر هفت نامزد انتخابات ریاست جمهوری به راحتی از کنار تحریم و کرونا به عنوان دو متغیر مهم تاثیرگذار بر اقتصاد حاکم پرم زندگی مردم کشور در چند سال اخیر گذشتند و در مقابل نامزدهای مخالف دولت بیشترین زمان از وقت سه ساعته خود را صرف حمله به دولت کردند.

«پارادایم و چارچوب فکری» مشخصی برای حل ایرچالش های اقتصادی معرفی نکردند. همچنین اکثر نامزدها به جای ارائه راهکار درمان، به «تشریح صورت مساله» پرداختند. در بررسی مشکلات اقتصادی نیز به جای تبیین علت ها، «لیست معلول ها» از سوی برخی نامزدها مطرح شد. همچنین برخی نامزدها از مفاهیمی استفاده می کردند که جایگاهی در ادبیات اقتصادی نداشت. «پرچام»، «کرونا» و «FATF» که به عنوان عوامل بیرون زا نقش ویژه ای در چالش های اقتصادی داشتند، وزن مناسب خود را در مباحث نداشت. و مخاطبان، از ترکیب تیم اقتصادی کاندیدا خیردار نشدند. علاوه بر عناصر مغفول در محتوای مناظره اقتصادی، تقدیمات جدیدی به فرم و شکل اجرا نیز وارد است. نبود این عناصر باعث شد که شفاف سازی درخصوص تفاوت نگاه کاندیداها صورت نگیرد. این مناظره در شبکه های اجتماعی نیز با واکنش کارشناسان مواجه شد.

بر همین اساس رهبر جمهوری اسلامی ایران حضرت آیت الله خامنه ای در یک سخنرانی تلویزیونی به مناسبت سلگردد ارتحال امام خمینی (ره) عنوان نمودند ایداع و تحقق نظریه جمهوری اسلامی یعنی تشکیل حکومتی بر مبنای اسلام تاب و متکی بر مردم سالاری برخاسته از عمق اسلام را مهم ترین ایشکار امام راحل عظیم لشان خواندند و تاکید کردند: راز پرشکوه ماندگاری جمهوری اسلامی و نظام امام خمینی، با وجود همه پیش بینی های دشمنان درباره زوال این نظام، همراهی دو کلمه «جمهوری» و «اسلامی» یعنی حاکمیت توأمان اسلام و مردم است و از این پس نیز همراهی همین دو کلمه تضمین پیشرفت مستمر خواهد بود. همچنین با اشاره به تاکید همیشگی امام خمینی درباره ضرورت شرکت آحاد مردم در انتخابات، افزودند: دعوت مردم به حضور تیاقتن در انتخابات با پهلایه های واهی، عمل به خواست دشمنان است و اگر هر یک از دو رکن مردم سالاری و دین تضعیف شود، اسلام و ایران ضربه و سبلی خواهند خورد. و در ادامه با توصیه موكد به کاندیداها به پرهیز از بیان وعده هایی که از انجام آنها مطمئن نیستند، گفتند: دادن وعده های بدون پشتوانه عملی جایز نیست و این گونه وعده ها، گناه و به ضرر کشور است چون با محقق نشدن آنها مردم از انتخابات و نظام دلسرده می شوند، بنابراین فقط وعده هایی بدهید که اهل فن آنها را تایید می کنند. حضرت آیت الله خامنه ای، توقع دیگر از کاندیداها را صداقت با مردم و بیان شعارهایی دانستند که در دل خود به آنها کاملاً اعتقاد دارند و افزودند: کاندیداها با مردم صادق باشند و شعارهایی ندهند که به آنها اعتقاد ندارند.

دومین مناظره با موضوع فرهنگی، اجتماعی و سیاسی برگزار شد. سید ابراهیم رئیسی در این خصوص عنوان داشت: فاصله طبقاتی محصول بی عدالتی، سیاست های تادرست اقتصادی و نوع تصمیم گیری هایی است که منجر به فاصله های مختلف می شود. محسن رضایی گفت: مساله عدالت و محرومیت زدایی نیاز به یک جراحی و اقدامات بزرگ دارد و

همتی نیز از این فرصت استفاده کرد تا خود را به عنوان نامزد مستقل معرفی نماید وی تاکید کرد که در سال های گذشته سیاستمداران برای اقتصاد کشور تصمیم گرفته اند و بنابراین باید به آنها مرخصی بدهیم و به سمت انتخاب رئیس جمهوری اقتصاددان برویم. این همان موضوعی بود که او طی مناظره اولش بارها بر آن تاکید کرد و خود را اقتصاددانی معرفی کرد که می تواند وضعیت اقتصادی موجود کشور را با برنامه هایش بهبود بخشد. بیشترین کشمکش لفظی میان زاکاتی-همتی و مهرعلیزاده-رضایی-رئیس بود. در این میان به نظر می رسد که محسن رضایی با نوع ادبیات انتخابی اش سعی دارد خود را رقیب اصلی ابراهیم رئیسی در دور دوم انتخابات معرفی کند. موضوع FATF نیز یکی از محورهای این مناظره بود، به طوری که در بخشی از این مناظره به سوژه مجادله رضایی و همتی تبدیل شد تا جایی که رضایی، همتی را تهدید به ممنوع الخروجی و زندان در صورت رسیدن به ریاست جمهوری کرد و همتی از رئیسی در مقام رئیس قوه قضائیه خواست که امان نامه ای به وی دهد تا پس از انتخابات مجازات شود.

قاضی زاده هاشمی دیگر نامزد انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ در جریان این مناظره برخلاف دیگر نامزدها به جای وارد شدن به جدال های سیاسی تلاش می کرد خود را از این جدال ها دور نگه دارد و بیشتر بر داشتن برنامه ای مکتوب برای حل مشکلات اقتصادی با کمک جوانان انقلابی تاکید می کرد و بر تمایز چهاره اش به عنوان چهاره ای که می خواهد از جدال ها دور بماند، تاکید کرد. هرچند که او هم هر از گاهی به دولت حمله می کرد. اما علیرضا زاکاتی، نوع ادبیاتش در جریان این مناظره و حمله به دولت و همتی موجب شد تا بسیاری در فضای مجازی از او به عنوان کسی که یادآور محمود احمدی نژاد در مناظرات سال ۸۸ است نام ببرند. سعید جلیلی هم در مناظره اول کمتر از سایر نامزدها وارد دعوا و حاشیه شد و تمرکز خود را به ارائه برنامه و معرفی دیدگاه های خود گذاشته بود. ابراهیم رئیسی نیز در جریان مناظره تمرکزش را بیشتر روی عملکردش در قوه قضائیه گذاشته بود و البته در بخشی از سخنانش به انتقادهایی که از او در مورد انتخاباتی عمل کردنش طی دوران ریاستش در قوه قضائیه می شد پاسخ می داد. محسن مهرعلیزاده، نیز در جریان مناظره سعی کرد تا با هدف قراردادن رئیسی یک دو قطبی بین خود و رئیس قوه قضائیه ایجاد کند و البته تا حدودی موفق بود. همچنین اظهارات نامزدها مبنی بر «سندروم پست پی قرار»، «قد و قواره نامزدی»، «امان نامه»، «بازجویی»، «اسکوتر» و «پوششی» و «سوپر پوششی» از جمله کلماتی بود که پس از مطرح شدتشان از سوی نامزدها در فضای مجازی از سوی کاربران بارها بازتشر شد. در مناظره نخست نامزدهای انتخابات ریاست جمهوری با موضوع اقتصاد، هفت عنصر مغفول داشت. از نگاه کارشناسان، بیشتر نامزدها

طراحی که برای آن در پیش گرفتیم «طرح کفایت زندگی» یا «ایران بدون فقیر» است. لول یارانه ۴۵۰ هزار تومانی، مساله دوم مسکن ارزان، ورود و پرداخت نقد خانه داری به یاتوان خانه دار، کسب و کارهای خانگی و سهام صندوق نفت ملی ایران است. در این خصوص سعید جلیلی خاطر نشان کرد که اگر می‌خواهیم اعتماد مردم جلب شود، حتما باید رفتار مسوولان درست شود. اگر در فرهنگ سیاسی ما، نمایش جای کار واقعی را گرفت، نمی‌تواند انتظار داشته باشید کارها جلو برود. یا نمایش کشور اداره نمی‌شود. اگر شما گفتید نمایش یعنی چی؟ یک تیر را شلیک می‌کنید هر جا خورد می‌گویید همان جا هدف است. ما فلان توافق را کردیم که تحریم‌ها بر طرف شود بعد می‌بینید تحریم‌ها دو برابر شد می‌گویند ته ما جام اخلاق را بردیم اینک نتیجه کار نمی‌شود. در ادامه این می‌حسبت امیر حسین قاضی زاده هاشمی افزود: دولت سلام به دنبال اصلاح نظام اداری است. نیاز است که ما یک پار طراحی جدیدی انجام دهیم؛ در همین راستا ما یک مدل جدید تهیه کردیم که اعتمادساز هم است. این مدل برنامہ ما بر اساس اختیارات اصل ۱۰۷ قانون اساسی در اختیار استاتداران و فرمانداران قرار می‌گیرد یعنی مجموعه منابع بودجه ای به جای اینکه به صورت دستگاهی توزیع شوند منطقه ای توزیع خواهد شد. همچنین محسن مهرعلیزاده عنوان نمود: در زمینه مقابله با کرونا دولت خیلی کوتاهی کرده است. برنامہ من این است که اگر رئیس جمهور شدم در عرض سه ماه همه مردم ایران را واکسینه می‌کنم. طرح مسکن مهر و پرداخت یارانه که در دولت احمدی نژاد اجرا شد، جزو طرح های موثر بود. هر چند بعدا به انحراف رفت. علیرضا زاکانی خطاب به آقای همتی از عدم جلوگیری از قاچاق، خطاب به رضایی، تجدید نظر روی منابع و خطاب به همتی، انتقال ارز به بانک های خصوصی را عنوان نمود. و در انتهای این می‌حسبت عبدالناصر همتی خطاب به جلیلی گفت چرا برای تصویب FATF در مجمع تشخیص مصلحت دو سال وقت کشور را گرفتید، خطاب به رئیسی گفت: شما دیدید که من مخالف ارز ۴۲۰۰ بودم. چرا جلوی پیش را نگرقتید؟

پس از مناظره دوم حسن روحانی ریاست جمهوری به انتقادات کاندیداها از دولت پاسخ داد که مهمترین آنها حضور زنان و اقوام در کابینه، برجام و عملکرد دولت بود. روحانی در اظهارات انتقادی خود در جلسه هیات دولت یا بیان اینکه در این انتخابات ظلم‌ها و جفاهای بدی شد و بدترین جفا به خود نظام شده است، گفت: نمی‌توانیم یا فککار عمومی و یا حضور مردم شوخی کنیم و باید مردم را به طور واقعی به انتخابات دعوت کنیم. وی افزود چرا به ملت توهین می‌کنیم؟ وقتی ما می‌گوییم دولت، دولت یک نفر و اینهایی که دور این میز هستند، نیست. صدها هزار نفر در سراسر کشور مدیر، کارشناس و کارمند همه یا هم، میلیون‌ها نفر هستند که کنار هم قرار می‌گیرند و دولت را تشکیل می‌دهند. بر چه مبنایی به میلیون‌ها نفر

توهین می‌کنیم؟ لااقل آمار باید درست باشد.

روحانی در این نشست عنوان کرد که همه جا خوب است غیر از دولت و تأکید کرد که بخش های دیگر از جمله قوه قضائیه، قوه مقننه، مجمع تشخیص مصلحت خوشبختانه خوب و سالم هستند و مشکل فقط دولت است که ایراد دارد که در این انتخابات آن هم حل خواهد شد. همچنین کنایه روحانی درباره وعده های مربوط به زنان به این شکل بود که چقدر زنان در این چند روز خوب شدند، حقوق خاتم‌ها، احترام به خاتم‌ها و جوان‌ها مطرح شده است. چطور در این مدت خاتم‌ها نبودند، فقط این روزها خاتم‌ها پیدا شدند و خیلی مورد احترام هستند. اقوام و اقلیت‌ها چقدر خوب شدند. شیعه و سنی چقدر با هم برادر و متحد شدند. چیزهای خوبی هم الحمدلله این روزها هست. همه طرفدار پهنای پاتد شده اند و در نهایت رئیس جمهوری یا اعتراض به صدا و سیما عنوان کرد که در این شرایط بسیار سختی که سه سال مقاومت کردیم، چرا از جنگ اقتصادی سوالی مطرح نشد؟

در مناظره سوم که با موضوع دغدغه‌های مردم برگزار شد، به هر کاندیدا نیز ۷ دقیقه فرصت داده شد تا به این پرسش‌ها پاسخ دهد. سوال اول این مناظره نیز ۷ دغدغه مهم مردم از جمله گرانی و نرخ بالای تورم، عدالت و کاهش فاصله طبقاتی، رکود اقتصادی و کساد کسب‌وکار، شفافیت مقابله با فساد اقتصادی و رانت‌خواری، ساماندهی یارانه‌های پنهان و آشکار، بیکاری به‌ویژه اشتغال فارغ‌التحصیلان و تامین مسکن بود که از نامزدها خواسته شد تا تصویر کلی از برنامہ دولت آینده را درخصوص این دغدغه‌ها بیان کنند. در بخش اول مناظره عبدالناصر همتی پاره‌ها در سخنانش رئیسی را خطاب قرار داد و او را رئیس ۵ نامزد دیگر توصیف کرد. در این میان محسن رضایی و به‌خصوص قاضی‌زاده‌هاشمی تلاش می‌کردند خود را از سخنان چنانچه کنار یک‌سند و به بیان نظرات خود بپردازند. هر چند که علیرضا زاکانی همچون دو مناظره قبلی در بخش دوم مناظره در کلماتی تند پاره‌ها به دولت حمله کرد و همتی و مهرعلیزاده را به شدت

پشه مالاریاست یا سپردن درمان کرونا به دست ویروس کروناست. در ادامه زاکاتی هم گفت: اگر واقعا پینوکیوی در عالم واقع پیدا می‌شد باید دماغش چند دور زمین می‌چرخید. همچنین همی در فرصت ۴ دقیقه‌ای‌اش برای تقد سخنان نامزدها، به سخنان جلیلی و زاکاتی در مورد برجام و مسائل مطرح‌شده دیگر پاسخ داد و دلیل معطل ماندن کشور را یک دهه بیاتیه خواندن جلیلی عنوان کرد. پس از استراحت نامزدها کنایه‌های بسیاری از جمله درست کردن اینترنت تخصصی، تفکرات آیت‌الله علم‌الهدی در مورد زنان، بی‌سوادی اقتصادی و رقع فیلترینگ‌ها مطرح شد. در این نشست امیرحسین قاضی‌زاده هاشمی عنوان نمود که مساله ما در داستان دولت، گرانی، مسکن و پرتامه‌های مختلف است، اما مساله اصلی نظام دیوان‌سالار کشور است که ۸۰ - ۷۰ سال است تغییر نکرده و باعث شده مردم روزبه‌روز مستضعف‌تر شوند و در مقابل کسانی که به قدرت وصل‌اند برخوردارتر شوند و سازوکارهای اداره کشور است که باید تغییر کند. محسن رضایی خاطر نشان کرد: مدیران کشور چه کار می‌کنند؟ مشغول جنگ زرگری میان جناح‌های سیاسی هستند. وضعیت نهادهای درون قدرت از نهادهای منتسب به رهبری تا وزارتخانه‌ها را اصلاح می‌کنیم. یارانه ۴۵۰ هزار تومانی را می‌دهیم. نگران منابع آن نشوید. زاکاتی نیز عنوان کرد: تورم ۵۲ درصدی فاجعه است. آقای همی پاسخگوی رشد پایه پولی و تقدینگی باشد. من تورم را در سال اول تصف خواهیم کرد. و به دهک‌های کم‌درآمد از ۲۰۰ تا ۲۰۰ هزار تومان یارانه جدید پرداخت خواهد شد.

سید ابراهیم رئیسی تصریح کرد: اصلاح دولت، مبارزه با فساد و تاکارآمدی و تبعیض، اولویت‌های دولت آینده است. (خطاب به همی) نظر من درباره FATF را از کجا ذهن‌خوانی کردند؟ اگر منافع ملت در قراردادی تامین شد ما هیچ مشکلی نداریم، وگرنه نمی‌توانیم منافع مردم را به حراج بگذاریم. سعید جلیلی نیز افزود: دغدغه مردم این است چرا مشکلات حل نمی‌شود، دغدغه و مشکلات مردم مثل کرونا ناشناخته نیست. عبدالناصر همی نیز (خطاب به رئیسی) گرانی وجود ندارد، آنچه عامل گرانی است تورم است به جای اینکه معلول را بیابید دنبال علت باشید. (خطاب به دیگر کاندیداها) تحریم در یک دهه گذشته معادلات اقتصادی را بر هم ریخته است. بدون رشد ۵ درصدی اقتصادی هیچ مشکلی حل نمی‌شود. (خطاب به دیگر کاندیداها) شما که مخالف FATF هستید، گل به خودی زدید؛ شما با تندروی در زمین ترامپ بازی کردید. محسن مهرعلیزاده (خطاب به زاکاتی) توجه کردن به کرسنت خوب است، اما باید به FATF توجه شود؛ به جای دیوارتوردی‌های مختلف و آب در آسیاب ترامپ ریختن، به گشایش‌ها در دولت اصلاحات نیز اشاره کنید.

مورد انتقاد قرار داد. ازسوی دیگر برجام یکی از مهم‌ترین مسائل طرح‌شده ازسوی کاندیداهای اصولگرا بود. در این خصوص سعید جلیلی برجام را چک بی‌محل توصیف کرد؛ موضوعی که منجر به پاسخ همی به او شد. به این ترتیب مناظره سوم چالشی‌تر از دو مناظره قبیل بود.

در این نشست امیرحسین قاضی‌زاده‌هاشمی در ابتدا درخواست مناظره با روحانی را مطرح نمود و به ارائه تصویری از دولت خود پرداخت. او در سخنانش با توجه به موضوع کرونا و مشکلات مردم در این زمینه از حسن روحانی، رئیس‌جمهوری خواست تا در این خصوص یا او مناظره کند. وی خطاب به روحانی گفت: شما از دخترتان بیرون بیایید و من حاضر هستم در صداوسیما یا شما در موضوع کرونا و هر موضوعی مناظره کنیم. زاکاتی گفت: در حوزه خصوصی‌سازی، واگذاری‌های ناحقی صورت گرفته که یک قلم آن، ۲۵۰۰ میلیارد تومان را به سه برادر واگذار کرده‌اند و واگذاری‌های ناحق را از حلقوم اینها بیرون می‌کشیم و به مردم بازمی‌گردانیم. همی در سخنانی خطاب به زاکاتی، رضایی، قاضی‌زاده‌هاشمی، سعید جلیلی و رئیسی انتقادات تندی را به آنها کرد و گفت رئیسی سر گروه این پنج نفر است؛ آنها سال‌ها رابطه با خارج کشور را معطل کرده‌اند به‌خاطر اینکه به رابطه با دنیا اعتقادی ندارند. همی همچنین گفت: این ۵ نفر نگذاشتند FATF تصویب شود؛ می‌گویند برای چی با خارج باید ارتباط داشته باشیم؟ همچنین مهرعلیزاده به پرونده‌های عیسی شریفی اشاره کرد و گفت: اگر پرونده‌هایی مثل پرونده آقای عیسی شریفی که به شهردار وقت وصل بود و الان ۴ سال است خاک می‌خورد و اگر مساله بلیک زنجاتی مشخص و مساله طبری‌ها ریزتر و دقیق‌تر مشخص می‌شد، مردم اعتماد می‌کردند. در بخش دوم این مناظره به نامزدها ۴ دقیقه فرصت داده شد تا به تقد سخنان نامزدهای دیگر بپردازند. در ابتدای این بخش قاضی‌زاده‌هاشمی گفت: سپردن درمان و حل مسائل امروز به باتیان وضع موجود، مانند سپردن درمان مالاریا به دست

سید ابراهیم رئیسی

رئیس جمهور ایران

شد.

خوبی سپری شود و رئیس‌جمهور منتخب بتواند کابینه خود را تا پایان وقت مقرر آماده کند و از مجلس شورای اسلامی رای اعتماد بگیرد. رئیسی نیز اظهار کرد: از همه صاحب‌نظران و اندیشمندان می‌خواهم ما را از دیدگاه‌های ارزشمند خود بهره‌مند کنند. رئیسی افزود: در دولت مردمی از همه دیدگاه‌های ارزشمند صاحب‌نظران، کارشناسان و مردم بهره خواهیم برد و امیدوارم وظیفه سنگینی را که مردم بر دوش ما گذاشته‌اند به بهترین شکل انجام دهیم.

رییسی در دیدار با محمدباقر قالیباف رئیس مجلس شورای اسلامی با تأکید بر بازکردن گره‌های کشور به‌ویژه در زمینه مشکلات معیشتی مردم گفت: از همه مردم عزیز کشور و تازدهای محترم که با شوق و اشتیاق در تجلی انتخاباتی پرشور نقش آفرینی کردند، سپاسگزاری می‌کنم. او گفت: به‌ویژه از نقش مقام معظم رهبری در راس همه در ایجاد زمینه چنین حضوری که همه مردم و جمهوری در شکل‌گیری دولت جدید نقش ایفا کنند، صمیمانه تشکر می‌کنم.

آمار نهایی انتخابات:

سید ابراهیم رئیسی که عنوان هشتمین رئیس‌جمهوری ایران را از آن خود کرده است، پیش از این نیز یک بار در انتخابات ریاست‌جمهوری نامزد شده بود اما در آن رقابت، از حسن روحانی شکست خورد.

این بار اما در سیزدهمین انتخابات ریاست‌جمهوری او توانست از مجموع ۲۸ میلیون و ۹۳۳ هزار و ۴ رای مأخوذه، ۱۷ میلیون و ۹۲۶ هزار و ۳۴۵ رای به دست آورد و به‌عنوان رئیس‌جمهور منتخب برگزیده شود. این آمار به صورت رسمی ساعت ۱۷:۳۰ دیروز از سوی عبدالرضا رحمانی قفلی وزیر کشور اعلام شد. به این ترتیب رئیسی با حدود ۶۲ درصد آرای رای‌دهندگان، پیروز میدان شد.

در این انتخابات، ۵۹ میلیون و ۳۱۰ هزار و ۳۰۷ نفر واجد شرایط شرکت در انتخابات بودند و از این تعداد، ۲۸ میلیون و ۹۳۳ هزار و ۴ رای اخذ شده است. به این ترتیب مردم در انتخابات سیزدهمین دوره ریاست‌جمهوری مشارکت ۴۸۸ درصدی را به ثبت رساندند.

در این رقابت، پس از رئیسی، به ترتیب محسن رضایی با ۳ میلیون و ۴۱۲ هزار و ۷۱۲ رای، عبدالناصر همتی با ۲ میلیون و ۴۲۷ هزار و ۲۰۱ رای و سیدامیرحسین قاضی زاده‌هاشمی با ۹۹۹ هزار و ۷۱۸ رای در پله‌های بعدی ایستادند.

تعداد آرای یاطله در این دوره از انتخابات جالب توجه است، بر اساس آمار اعلامی وزیر کشور، ۳ میلیون و ۷۲۶ هزار و ۸۷۰ رای یاطله در جریان انتخابات ریاست‌جمهوری سیزدهم اخذ شد، آراییی که تعداد آنها از نفر دوم این انتخابات بیشتر است.

رئیسی با ۱۷ میلیون و ۹۲۶ هزار و ۳۴۵ رای معادل ۶۲ درصد آرای رای‌دهندگان را کسب کرد. او که هم‌اکنون ریاست قوه قضائیه را بر عهده دارد، با انتخابات روز جمعه، هشتمین رئیس‌جمهوری ایران است و به روال معمول، از ۱۲ مرداد امسال یعنی ۴۵ روز دیگر، رسماً در ۶۱ سالگی ردا ریاست‌جمهوری بر تن خواهد کرد. حسن روحانی رئیس‌جمهوری به عنوان رئیس‌جمهور مستقر به دیدار ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور منتخب در دفتر او رفت و ضمن تبریک به این منتخب، تأکید کرد: امیدوارم اعتمادی را که مردم به این طلبه

خدمتگزار

کردند در دوران مسوولیتم

جبران کنم. روحانی همچنین اعلام کرد از ۱۲

مردادماه آقای رئیسی، رئیس‌جمهور همه مردم ایران و همه ما خواهد بود و همه به طور کامل از او و دولت قانونی او حمایت خواهند کرد. روحانی در ادامه افزود: از امروز کاملاً آماده هستیم تا هر لحظه و هر ساعت که لازم باشد من، وزرا و معاونان در خدمت ایشان باشیم تا دوران انتقالی به

بازار انرژی

تصمیم‌گافل گیر کننده

ایک پلاس

گروه اقتصادی

در دوازدهمین روز از فروردین ماه اوپک پلاس در اتفاقی غیر منتظره تصمیم به افزایش تدریجی تولید برای سه ماه بهار را گرفت، همزمان یک میلیون بشکه کاهش تولید روزانه عربستان نیز که به صورت داوطلبانه انجام می‌شد، طی همین مدت به بازار باز خواهد گشت. این به معنای رشد تقریباً ۲ میلیون بشکه‌ای سمت عرضه در سه ماه آینده است. کمیته تخصصی اوپک پلاس برآورد تقاضای نفت برای سال جاری میلادی را ۳۰۰ هزار بشکه در روز کاهش داد که نشان از بدبین شدن این ائتلاف نسبت به آینده بازار داشت، برآوردها از وضع توسعه اقتصادی دنیا حاکی از رشد ۵ درصدی است، بر مبنای این برآورد، تقاضا برای نفت خام با توجه به احیای کسب و کارها حدود ۵/۶ میلیون بشکه افزایش خواهد یافت، گرچه با توجه به اینکه ۹/۶ میلیون بشکه از تقاضای نفت جهان در سال ۲۰۲۰ نسبت به سال ۲۰۱۹ کم شده بود و هنوز هم سطح تقاضای نفت به سال ۲۰۱۹ نرسیده است، احتمال دارد تقاضای نفت دنیا در سال ۲۰۲۲ به سطح سال ۲۰۱۹ برسد.

بر این اساس، گلدمن ساکس پیش‌بینی کرد سطح ذخایر نفت تا پاییز سال ۲۰۲۱ عادی شود این گروه در هر یک از ماه‌های مه و ژوئن تولید نفت را به میزان ۳۵۰ هزار بشکه در روز و در ژوئیه به میزان ۴۰۰ هزار بشکه در روز افزایش می‌دهد. همچنین عربستان سعودی کاهش تولید یک‌جانبه یک میلیون بشکه در روز را در همین مدت به صورت تدریجی خاتمه خواهد داد و ۲۵۰ هزار بشکه در روز در ماه مه و به میزان مشابه در ژوئن و ۴۵۰ هزار بشکه در روز در ژوئیه به تولیدش اضافه می‌کند. گلدمن ساکس در ابتدای مارس پیش‌بینی کرد قیمت هر بشکه نفت برنت در سه ماه سوم میلادی امسال به ۸۰ دلار در هر بشکه می‌رسد که پنج دلار بالاتر از پیش‌بینی بود که دو هفته پیش از آن اعلام کرده بود. حتی پس از ریزش قیمتی نفت در اواسط مارس، گلدمن ساکس این ریزش را فرصتی برای خرید دانست و پیش‌بینی کرد قیمت هر بشکه نفت در تابستان به ۸۰ دلار در هر بشکه صعود می‌کند.

عملکرد بهاره نفت

بیش از این افزایش خواهد داشت، اما پاندمی کرونای جدید در هند شرایط این بازار را مخدوش نمود، یا به عبارت دیگر سرعت افزایش قیمت را کند نمود. در همین بازه شرایط کرونا در ژاپن نیز بسیار بد گزارش شد به شکلی که وضعیت اضطراری در این کشور تا ۱۱ ماه مه برقرار شد. ژاپن یکی از بزرگترین مصرف کنندگان نفت جهان است. این دو موضوع علاوه بر احتمال کاهش تقاضای جهانی در سال جاری میلادی به نسبت آنچه پیش از این تصور می‌شد، ممکن است بر بازار تولیدکنندگان به خصوص کشورهای خورمیان به اثر جدی بگذارد چراکه فاصله این کشورها با هند برای حمل محمولهها بسیار کمتر از دیگر تامین کنندگان بوده و هند در صورت تصمیم به کاهش خرید نفت، می‌تواند سفارشها برای نفت خورمیان را زودتر از دیگر تولیدکنندگان بکاهد. چشم‌انداز متفی هند حتی ممکن است بر تصمیم اوپک و متحدانش نیز تاثیر بگذارد. همانطور که عنوان شد لوپک‌پلاس تصمیم گرفته بود از اول ماه مه تا ۳ ماه در مجموع بیش از ۲ میلیون بشکه به عرضه روزانه‌اش بیفزاید.

بازار نفت پس از افزایش خیره کننده در مهر ۱۳۹۷ که توانست قله ۸۴ دلاری (قیمت نفت اوپک)) را فتح نماید در مسیر کاهشی قرار گرفت و طی دو سال این رقم به کف دهه خود رسید، در اردیبهشت سال ۱۳۹۹ بهای نفت لوپک به ۱۲ دلار رسید که این کاهش عجیب در پی همه گیری کرونا رقم خورد و آینده صنایع جهان در پی تعطیلی های عظیم در سراسر جهان دستخوش تحولی عظیم شده بود، اما پس از اردیبهشت، نفت در مسیر افزایشی قرار گرفت و توانست در انتهای زمستان جایگاه خود را بالاتر از ۶۰ دلار تثبیت نماید.

از ابتدای بهار ۱۴۰۰ نفت در کانال ۶۲ دلار کار خود را شروع کرد و طی چندین نوسان و با افزایش ۶ درصدی توانست خود را در پایان فروردین به رقمی معادل ۶۵ دلار و یک سنت برساند. در این بازه نفت برنت نیز با نوسان بسیار کم در محدوده ۶۰ دلار قرار داشت، هر بشکه از نفت برنت در ابتدای سال ۶۰ دلار ۲ سنت معامله شد و با شیب مثبت و دامنه نوسان بسیار کم توانست خود را طی ۳۱ روز به ۶۶ دلار ۵۵ سنت برساند. بسیاری از فعالان بازار انرژی معتقد بودند که بهای نفت در ابتدای سال

برق

متولیان وزارت

نیرو نیز جدول

خلموشی‌های برنامه‌ریزی‌شده را

منتشر کردند که در بازه ساعتی ۹ تا ۱۹ اعمال شد. مقلعات دولتی عامل اصلی در کسری تولید برق در بهار ۱۴۰۰ را استخراج غیرمجاز رمزارزها دانستند. این در حالی است که فعالان بخش خصوصی معتقدند چالش‌های این روزهای صنعت برق و عدم توازن در تولید و مصرف، به واقعی نبودن قیمت حامل‌های انرژی برمی‌گردد. در سال جاری با شروع زودهنگام فصل گرما، چالش‌های صنعت برق بیش از پیش نمایان شده است. معضلاتی که از نگاه فعالان بخش خصوصی عمدتاً به عدم قیمت گذاری واقعی برق و به تبع، عدم سرمایه‌گذاری در این بخش برمی‌گردد و از دید مسوولان وزارت صنعت عمدتاً ناشی از فعالیت‌های رمزارزها و حجم بارندگی‌ها است. این روزها مسوولان توانیر دوباره برای پنهان کردن ضعف‌های مدیریتی، توپ خاموشی را در زمین رمزارزها و بارندگی‌ها انداخته‌اند. البته در شرایط کنونی که نیروگاه‌های موجود توان تامین برق کافی را ندارند، نیروگاه‌های قدیمی برای فصل گرما آماده نیستند، کم آبی هم فعالیت نیروگاه‌های آبی را مختل می‌کند و استخراج غیر مجاز ارز دیجیتال، بیش از پیش به شبکه

در دو شماره قبل از همین نشریه

پیش بینی شده بود که در ادامه روند

افزایش مصرف برق و کاهش تولید در ایران، در بهار و تابستان شاهد خاموشی‌ها خواهیم بود، از این رو کسری بی‌سابقه در تولید برق منجر به خاموشی‌های زودهنگام در کشور شد. ثبت رکورد تازه در مصرف برق، آغاز واردات برق از ترکمنستان، شناسایی ۲۲۶ مرکز استخراج رمزارز، نامه نگاری قضایی برای برخورد با مراکز غیرمجاز استخراج رمزارزها، تعیین ضوابط جدید کاری برای ادارات و صنایع، موافقت نامه صمت و نیرو برای تامین برق صنایع جدیدترین خبرهای این روزهای صنعت برق است.

مصرف برق در هفته دوم خرداد به مرز ۵۸ هزار مگوات (خطوط قرمز) رسیده که در فصل بهار بی سابقه است. در روز سه شنبه بیست و پنجم خرداد پیک مصرف برق کشور به ۵۹ هزار و ۲۷۴ مگوات رسید که بیشترین میزان مصرف لحظه‌ای برق در تاریخ ایران بوده است. مصطفی رجبی مشهدی، سخنگوی صنعت برق با تایید ثبت پیک ۵۹ هزار و ۲۷۴ مگاواتی مصرف برق در روز سه‌شنبه، اظهار کرد: این درحالی است که نیروگاه‌های کشور توان تولید ۵۴ هزار مگوات برق را دارند که فاصله تقاضای مورد نیاز برق با توان تولیدی نیروگاه‌ها باید از طریق طرح‌های مدیریت مصرف جبران شود.

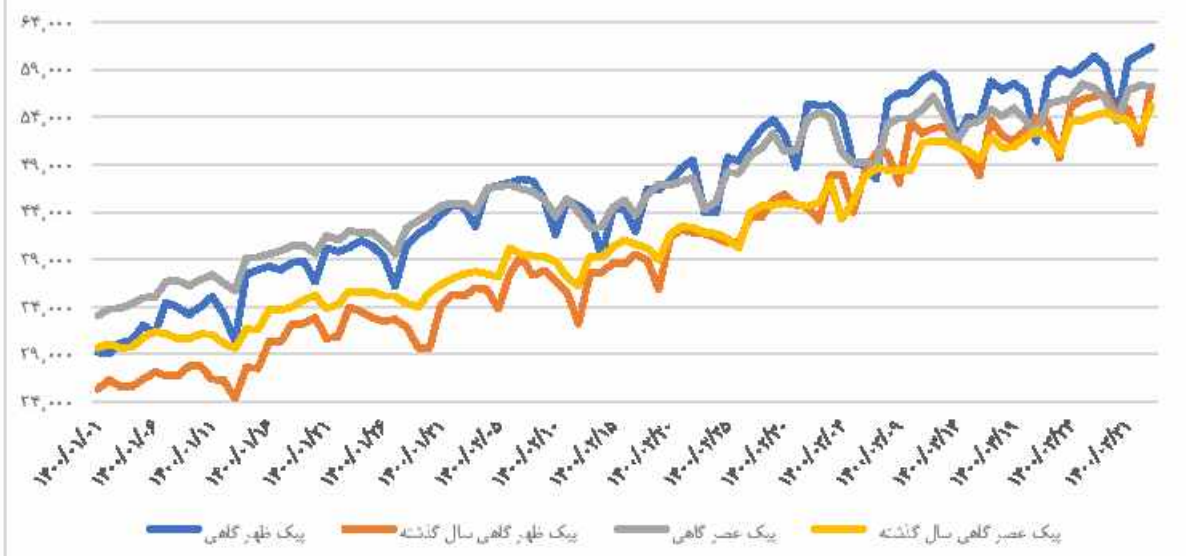
کشاورزی علل این افزایش است. همچنین طبق اعلام وزیر نیرو استخراج هر بیت کوین ۳۰۰ مگاوات ساعت برق نیاز دارد که این رقم بیش از متوسط الگوی مصرف یک خانواده است و به عبارتی ۱۲۰۰ ماه برق مصرفی یک خانوار را شامل می‌شود. این آمار نشان می‌دهد برق ۱۲۰۰ مشترک خانگی برای استخراج یک بیت کوین صرف می‌شود.

با امضای تفاهم‌نامه‌ای میان شرکت توانیر و شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت، برای نخستین بار در کشور، برقی کردن چاه‌های کشاورزی از طریق انرژی‌های تجدیدپذیر کلید خورد. به گزارش پاون، براساس این تفاهم‌نامه که میان محمدحسن متولی‌زاده، مدیرعامل شرکت توانیر و علی مبینی دهکردی، مدیرعامل شرکت بهینه‌سازی مصرف سوخت منعقد شد، ۶۰ هزار چاه کشاورزی در طول سه سال برق‌دار خواهد شد. در مراسم امضای این تفاهم‌نامه مدیرعامل توانیر گفت: با اجرای کامل این طرح ۲ هزار مگاوات نیروگاه خورشیدی احداث خواهد شد و این طرح در راستای اجرای سیاست‌های اقتصاد مقاومتی و رونق تولید است چرا که با تحقق صرفه‌جویی در مصرف نفت و گاز و آزاد کردن این ظرفیت برای صادرات به‌ویژه در شرایط کنونی، اهمیتی دوچندان می‌یابد.

آسیب می‌زند. پس توقف فعالیت رمز ارزها راهکار موقتی خواهد بود، همان‌طور که راهکارهایی همچون برخورد با ادارات پر مصرف راهکار اصلی نیست. چون وزارت نیرو زمان تامین برق را از دست داده و تا انجام تعمیرات نیروگاه‌های فرسوده، برای کنترل ظرفیت موجود مجبور به اجرای برنامه‌های مقطعی است. در این راستا هم‌زمان با افزایش کم‌سابقه بار شبکه توزیع برق پایتخت و به دنبال اختلال به دستگاه‌های اجرایی، روز گذشته برق ۲۲ مشترک بزرگ اداری در تهران که مصرف برق خود را طبق دستورالعمل‌های ابلاغی کاهش نداده بودند، قطع شد. روز شنبه نیز برق ۵ مشترک بزرگ اداری قطع شده بود.

اما خاموشی‌ها اختلالات گسترده‌ای را در کسب‌وکارها و مدارس آنلایین ایجاد نمود، قطع برق امکان سرویس‌دهی اپراتورها در برخی ساعات روز را سلب کرد. همچنین احتمال «اختلال در روند واکنش‌های سیستم» تحت تاثیر خاموشی‌های گسترده و طولانی‌مدت هشدار داده شده بود. وزارت نیرو اعلام کرد: اوج مصرف برق از ابتدای سال ۱۴۰۰ تا پایان اردیبهشت به نسبت مدت مشابه ۹۹ معادل ۲۰ درصد افزایش یافته است. افزایش شدید دمای هوا، رشد فزاینده استخراج رمزارز و راه‌اندازی زود هنگام چاه‌های

مقایسه پیک مصرف برق بهار ۱۴۰۰ در مقایسه با سال گذشته

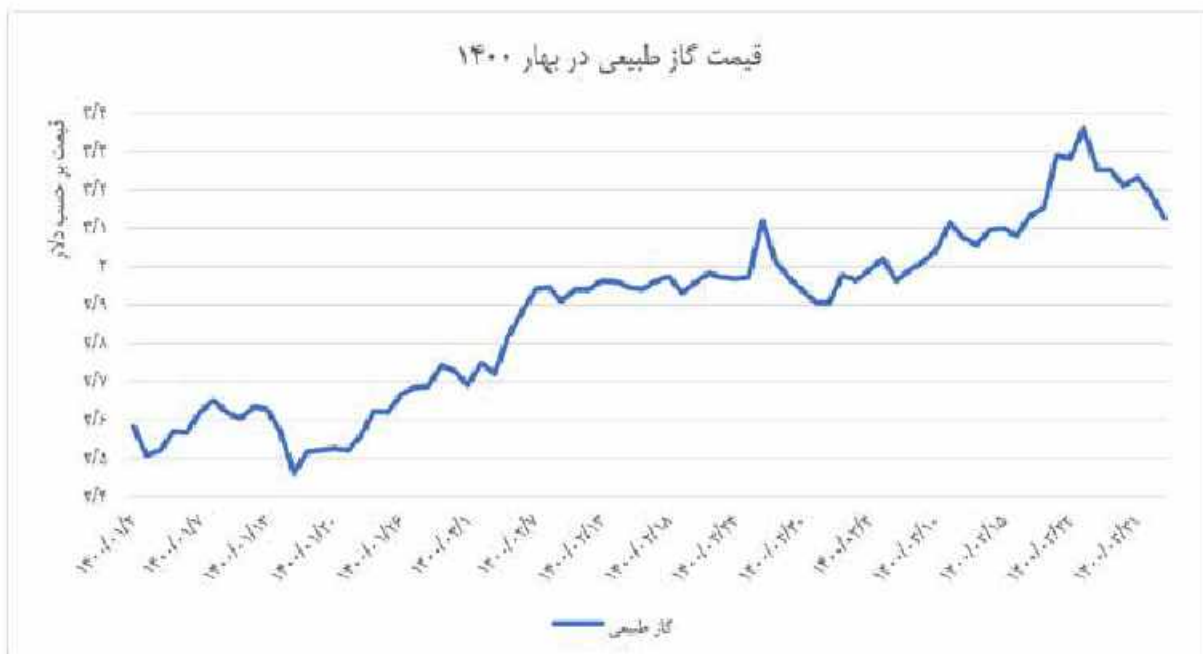
گاز طبیعی

شرکت قطر پترولیوم قصد دارد ۷ تا ۱۰ میلیارد دلار لوراق قرضه ۱۰ ساله و ۳۰ ساله را به منظور تامین مالی پروژه عظیم گاز طبیعی انتشار دهد که در صورت تحقق این موضوع، قطر بزرگترین قرارداد شرکتی لمسال و یکی از بزرگترین برنامه‌های تامین مالی در میان بازارهای نوظهور را رقم زده است، این سرمایه گذاری صرف توسعه میدان گازی نورث فیلد خواهد شد. قطر با اجرای پروژه‌ای به ارزش ۲۹ میلیارد دلار، جایگاه خود به عنوان بزرگترین صادرکننده گاز طبیعی مایع را تحکیم خواهد کرد. این کشور قصد دارد ظرفیت تولید سالانه گاز طبیعی مایع را تا سال ۲۰۲۷ بیش از ۵۰ درصد افزایش داده و به ۱۲۶ میلیون تن برساند. نورث فیلد که در خلیج فارس قرار دارد، از بزرگترین ذخایر گاز جهان بوده و ایران و قطر مشترک در آن سهم دارند. بر اساس گزارش بلومبرگ، دولت قطر آوریل سال گذشته ۱۰ میلیارد دلار لوراق قرضه صادر و تقریباً ۴۵ میلیارد دلار سفارش خرید دریافت کرد. ایران ۲۷ میلیارد متر مکعب گاز به عراق صادر نموده که برای پرداخت پول آن دچار مشکل شده است. بیژن زنگنه وزیر نفت جمهوری اسلامی ایران در دیدار با ماجد مهدی خنتوش وزیر برق عراق در نشست مشترک راه‌های دریافت مطالبات گازی ایران از عراق را بررسی کردند. بیژن زنگنه با اشاره به اینکه دو قرارداد مهم در زمینه صادرات گاز ایران به عراق در سال‌های گذشته با وزارت برق این کشور امضا شده است، زنگنه تصریح کرد امیدواریم به زودی بتوانیم به راه‌حلی در این زمینه برسیم. وزیر برق عراق هم در این دیدار اظهار کرد: رابطه ایران و عراق خوب و ممتاز است و تلاش می‌کنیم روابط را روز به روز توسعه دهیم. وی با اشاره به قرارداد صادرات گاز بین دو کشور برای راه‌اندازی نیروگاه‌های برق عراق، گفت: تلاشمان این است راه‌حلی برای مشکل پرداخت‌ها پیدا و پول گاز را به ایران برسانیم.

حسن منتظر تربتی، معاون وزیر نفت در امور گاز در رویداد به هم‌رسانی عرضه و تقاضای فناوری در صنعت گاز عنوان کرد بیش از ۹۵ درصد پوشش گازرسانی در حال حاضر رقم خورده که حدود ۴۰ هزار میلیارد تومان در این بخش سرمایه‌گذاری شده، تربتی تصریح کرد: بخش خط لوله که یک صنعت مهم و ویژه است و دو کالای اساسی در آن وجود دارد، خط لوله و ایستگاه تقویت فشار که ما اکنون توربوکمپرسور را در داخل کشور تولید می‌کنیم و همه تولید لوله در داخل کشور انجام می‌شود. ورق را از خارج وارد می‌کردیم که خوشبختانه در طول سال ۱۳۹۹ کارخانه‌های ورق‌سازی در داخل کشور راه‌اندازی شد. تربتی در پاسخ به پرسشی درباره اجرای طرح رایگان شدن قبوض گاز برای مشترکان خوش‌مصرف، اظهار کرد: از زمان اجرای این طرح (دی‌ماه ۱۳۹۹ تاکنون) بیش از ۸ میلیون قبض رایگان صادر شده است که این تعداد در ماه‌های آینده افزایش می‌یابد و عمده مشمولان آن دهک‌های اول، دوم و بخشی از دهک سوم هستند. وی همچنین با اشاره به انتشار خبرهایی درباره تقاضای عمان برای واردات گاز از ایران گفت: این موضوع اکنون در سطح وزارت نفت پیگیری می‌شود، اما اینکه چه زمان به قرارداد برسد پس از مذاکرات مشخص می‌شود.

واردات گاز طبیعی در چین به گزارش پایگاه خبری لویل پرایس افزایشی بود، داده‌های اداره گمرک چین نشان داد واردات گاز طبیعی چین در چهار ماه میلادی ابتدای امسال ۲۲/۴ درصد نسبت به سال گذشته افزایش یافته و به ۳۹ میلیون و ۴۵۰ هزار تن رسیده است. واردات گاز طبیعی چین در ماه آوریل نسبت به پارسال ۳۱ درصد و نسبت به ماه پیش از آن ۱۶/۲ درصد بیشتر بود. که مهمترین عامل آن بهبود شرایط اقتصادی چین بود. بر اساس برآورد پتروچاینا، تقاضای گاز طبیعی چین در سال جاری میلادی به ۳۵۰ تا ۳۵۶ میلیارد مترمکعب می‌رسد. سینوپک هم برآورد تقریباً یکسانی داشت و انتظار دارد تقاضای گاز طبیعی امسال ۳۵۰ تا ۳۶۰ میلیارد متر مکعب باشد. بخش عمده تقاضای گاز طبیعی چین به تاسیسات تولید برق و بخش صنعت مربوط می‌شود. چین سال گذشته میلادی ۳۲۶/۲ میلیارد مترمکعب گاز طبیعی مصرف کرد که ۱۹۲/۵ میلیارد مترمکعب آن تولید داخلی بود. این رقم حدود ۱۰ درصد بالاتر از تولید داخلی این کشور در ۲۰۱۹ را نشان می‌دهد. واردات گاز چین در سال ۲۰۲۰ هم ۵/۳ درصد افزایش سالانه داشت و به ۱۴۰/۳ میلیارد مترمکعب رسید. تولید داخلی گاز طبیعی چین هم با هدف کاهش وابستگی به واردات در حال افزایش است اما تا رسیدن به خودکفایی راه زیادی باقی مانده است.

در سال گذشته محصولات پتروشیمی شرایط مناسبی را تجربه نمودند، بر این اساس در اکثر هفته‌های معاملاتی بورس کالا، قیمت‌های پایه جریان رشد نرخ را تجربه کرده و نهیت افزایشی را به ویژه در نیمه ابتدایی سال گذشته در بین اهالی بازار ترویج داد. اما این موضوع سرانجامی جز وخامت اوضاع معاملاتی به همراه نداشت و ثمره آن بروز رکود تقاضا در نیمه دوم سال ۹۹ شد. همچنین رکوردهای افزایش نرخ پایه برای برخی از گریدهای این محصولات ثبت شد که رشدهای چند برابری نسبت به ابتدای سال رقم خورد. تغییرات پرشتاب نرخ نیمایی ارز موجب افزایش‌های مستمر و هفتگی شد و اکثر فعالان اقتصادی و تولیدکننده‌های محصولات پلیمری برای عقب نماندن از تورم اقدام به خرید می‌کردند. این روند تا مشخص شدن نتیجه انتخابات آمریکا یعنی در نیمه دوم سال گذشته ادامه یافت. پس از آن انتظارات کاهشی نرخ ارز نیمایی موجب افت چشمگیر تقاضا شد. در هفته اول اردیبهشت هفتمین قیمت‌های پایه سال ۱۴۰۰ در حالی اعلام شد که افت نرخ در بین محصولات پلیمری و شیمیایی برجسته‌تر بود و کاهش همزمان میانگین هفتگی بهای نیمایی ارز در کنار افت قیمت‌های جهانی در اکثر گریدهای پتروشیمیایی، اثر مضاعف کاهشی را در نرخ‌های پایه هفته جاری برجا گذاشت و سبب شد، اکثر گریدها با قیمت پایه کاهشی نسبت به هفته مقابل اعلام شوند. قیمت مبنای دلار که مبتنی بر

میانگین هفتگی بهای نیمایی ارز محاسبه می‌شود و در معادله کشف نرخ پایه محصولات پتروشیمیایی به عنوان یکی از اهرم‌های اصلی قرار دارد، برای ۱۲ اردیبهشت ماه از کنال ۲۳ هزار تومانی عقب‌نشینی کرد و با افت ۱/۱۳ درصد، به میزان ۲۲ هزار و ۸۷۱ تومان در نظر گرفته شد. روند محصولات پتروشیمی در فصل بهار نشانی از فروغ سال گذشته نداشت و ریزش قیمت پایه محصولات پتروشیمیایی با افت قیمت مبنای دلار و نرخ جهانی آنها ادامه یافت. میانگین بهای نیمایی ارز با کاهش محسوس ۵/۵۱ درصدی در بازه یک ماهه فروردین و اثرگذاری قدرتمند بر معادله کشف نرخ پایه در کنار قیمت‌های جهانی که عموماً یا بدون تغییر بودند یا تنزل نرخ را تجربه کردند، سیگنال مضاعفی برای تدلوم جریان کاهشی قیمت‌های پایه محصولات پتروشیمیایی بورس کالا به شمار می‌رود که با قزمزبوش شدن عموم قیمت‌های پایه اعلامی در روز گذشته خودنمایی می‌کند.

در ایران نیز بهره‌برداری همزمان از ۳ طرح ملی وزارت نفت رقم خورد، یا به عبارتی دیگر بزرگ‌ترین جهش تاریخ پتروشیمی در ایران رقم خورد، در نوزدهمین روز از فروردین ماه شاهد بهره‌برداری از ۳ طرح در ۳ استان فارس، بوشهر و مرکزی از مجموعه طرح‌های جهش دوم صنعت پتروشیمی بودیم. طرح‌هایی که به گفته وزیر نفت با تحقق کامل آنها ظرفیت صنعت پتروشیمی

در سال گذشته محصولات پتروشیمی شرایط مناسبی را تجربه نمودند، بر این اساس در اکثر هفته‌های معاملاتی بورس کالا، قیمت‌های پایه جریان رشد نرخ را تجربه کرده و نهیت افزایشی را به ویژه در نیمه ابتدایی سال گذشته در بین اهالی بازار ترویج داد. اما این موضوع سرانجامی جز وخامت اوضاع معاملاتی به همراه نداشت و ثمره آن بروز رکود تقاضا در نیمه دوم سال ۹۹ شد. همچنین رکوردهای افزایش نرخ پایه برای برخی از گریدهای این محصولات ثبت شد که رشدهای چند برابری نسبت به ابتدای سال رقم خورد. تغییرات پرشتاب نرخ نیمایی ارز موجب افزایش‌های مستمر و هفتگی شد و اکثر فعالان اقتصادی و تولیدکننده‌های محصولات پلیمری برای عقب نماندن از تورم اقدام به خرید می‌کردند. این روند تا مشخص شدن نتیجه انتخابات آمریکا یعنی در نیمه دوم سال گذشته ادامه یافت. پس از آن انتظارات کاهشی نرخ ارز نیمایی موجب افت چشمگیر تقاضا شد. در هفته اول اردیبهشت هفتمین قیمت‌های پایه سال ۱۴۰۰ در حالی اعلام شد که افت نرخ در بین محصولات پلیمری و شیمیایی برجسته‌تر بود و کاهش همزمان میانگین هفتگی بهای نیمایی ارز در کنار افت قیمت‌های جهانی در اکثر گریدهای پتروشیمیایی، اثر مضاعف کاهشی را در نرخ‌های پایه هفته جاری برجا گذاشت و سبب شد، اکثر گریدها با قیمت پایه کاهشی نسبت به هفته مقابل اعلام شوند. قیمت مبنای دلار که مبتنی بر

کشور به حدود ۱۰۰ میلیون تن در سال خواهد رسید. مراسم افتتاح این سه طرح پتروشیمی به صورت ویدئو کنفرانس و با حضور حسن روحانی و بیژن نامدار زنگنه در روز پنجشنبه برگزار شد. همچنین دو طرح دانش محور تولید کاتالیست پلی پروپیلن و کاتالیست پلی اتیلن سنگین (CX) که توسط پژوهشگران شرکت پژوهش و فناوری پتروشیمی در شهرستان شازند استان مرکزی اجرا شده‌اند و بنا به گفته مسوولان تجهیزات آن ۱۰۰ درصد در داخل کشور ساخته شده است و با فرمان رئیس‌جمهور به بهره‌برداری رسیدند.

ارزآوری ۱/۵ میلیارد دلاری زنجیره ارزش پتروشیمی در کنار اشتغال‌زایی نزدیک به ۸۰۰ هزار نفری از ویژگی‌های مهم این صنعت است. اینکه مشکلات تنظیم‌گری و مدیریت بازار در حوزه صنعت پلاستیک و پلیمرها کمتر از صنایع فلزی با محوریت فولاد بوده نکته برجسته‌ای است که باید به آن توجه داشت. رضا محتشمی‌پور، قائم‌مقام بورس کالای ایران تعادل نسبی بازار پتروشیمی‌ها را ماحصل وجود رگولاتوری (تنظیم‌گری) در این صنعت می‌داند و سعید ترکمان، رئیس هیات‌مدیره انجمن ملی صنایع پلیمر ایران نیز شفافیت را مهم‌ترین مسیر و زیرساخت برای توسعه متوازن صنعت پلیمر دانسته و یکی از الزامات رقابت عادلانه را شفافیت توصیف می‌کند. دوگانه‌ی تنظیم‌گری و شفافیت تاکنون مهم‌ترین ابزارهای مدیریت بازار انحصاری محصولات پتروشیمیایی بوده اگرچه هنوز تا انتظارات فاصله داریم.

بنزین

پس از سهمیه بندی بنزین در آبان ۹۸ شاهد کاهش مصرف بنزین بودیم، که از نظر سیاستگذار، این کاهش دستخوش تغییرات در قیمت بنزین بود، اما در شماره‌های پیشین عنوان شد که این کاهش مصرف مقطعی است و بر اساس رفتار احساسی شهروندان در حال رقم خوردن است، اما پس از گذشت ۴ ماه و با شیوع کرونا و با قرنطینه مردم و کاهش عبور و مرور موجب افت مضاعف مصرف شد. با این حال، به تدریج نشانه‌های رشد مصرف بنزین نمایان می‌شود از جمله اینکه گفته می‌شود پس از بازگشت سهمیه‌بندی بنزین، مصرف سوخت با نرخ آزاد (۳ هزار تومان در هر لیتر) حدود

۱۰ تا ۲۰ درصد بود که گزارش‌ها حاکی از افزایش سهم بنزین بدون سهمیه به ۳۵ درصد در سال جاری است. این امر از یکسو نشان از ناکافی بودن سهمیه ۶۰ لیتری برای برخی خودروسواران دارد که به ناچار به سمت خرید بنزین آزاد هدایت می‌شوند. اما آمار گمرکی نشان می‌دهد در سال ۹۹ با توجه به افزایش تولید به ۱۱۰ میلیون لیتر در روز و مصرف ۷۵ میلیون لیتری، صادرات بنزین از نظر حجمی ۸ برابر و از لحاظ ارزش ۵ برابر شده است. یکی از دلایل چرخه معیوب در حوزه بنزین، سیاست‌های پولیستی در این زمینه است. به این معنا که نرخ بنزین برای چند سال بدون تغییر باقی می‌ماند اما به یکباره و به دلیل رشد شدید مصرف و کاهش درآمدهای دولتی، قیمت آن افزایش چشمگیری پیدا می‌کند. یکی از راه‌ها برای عادلانه کردن توزیع بنزین و کاهش نارضایتی‌های مردمی، تخصیص سهمیه به تمام افراد و نه فقط خودروهاست که در شماره پیشین مطرح شد. افتتاح قازهای جدید پالایشگاه ستاره خلیج فارس به کشور این امکان را داده تا روزانه ۱۱۰ میلیون لیتر بنزین تولید کند و فعلاً از بابت عدم‌نیاز به واردات که تا سه سال پیش بخشی از تقاضای داخلی را تامین می‌کرد، خیال راحتی داشته باشد. با این حال، در چند ماه گذشته نشانه‌هایی برای رشد مصرف داخلی هویدا شده که می‌تواند وضع را به حالت قبل طی یکی دو سال آینده بازگرداند.

بر این اساس می‌توان پیش‌بینی کرد افزایش قیمت بنزین در دستور کار نخواهد بود و این موضوع برای چندمین بار توسط مسوولان ذیربط تکذیب می‌شود. موضوع قیمت بنزین برای مردم آنچنان اهمیت دارد که هر اظهارنظری می‌تواند باعث واکنش نسبت به آن شود. این بار نیز اظهار نظر یکی از نامزدهای سیزدهمین انتخابات ریاست‌جمهوری باعث شده تا شایعه‌گرانی بنزین بر سر زبان‌ها بیفتد و در فضای مجازی دست به دست شود. یکی از نامزدهای انتخاباتی در جریان ثبت نام اعلام کرده بود که قیمت بین‌المللی بنزین ۲۰ هزار تومان است و از همین رو باید در نحوه توزیع پارانه آن بازنگری شود تا افرادی که خودرو ندارند از این پارانه محروم نباشند.

نفت

و واردکننده نفت جهان است. ام‌کی سوران، رئیس هیات‌مدیره شرکت دولتی هندوستان پترولیوم اظهار کرد: عرضه نفت از سوی ایران توازن بیشتری در بازار ایجاد می‌کند که به نفع کشورهای مصرف‌کننده خواهد بود. وی گفت: اگر تحریم‌ها رفع شوند، شرکت هندوستان پترولیوم خرید نفت از ایران را بررسی خواهد کرد و امیدوار است که ایران همچنان در فروش و حمل نفت تخفیف دهد. سوران گفت: این امر همواره بر مبنای مذاکرات دو جانبه میان دو طرف بوده است.

بر اساس اعلام شرکت ایتدین اوپل که بزرگ‌ترین پالایشگر نفت هند است، در صورت رفع تحریم‌ها خرید نفت ایران را از سر خواهد گرفت. اس‌کی گوپتا، مدیر فاینانس شرکت ایتدین اوپل در یک جلسه با تحلیلگران گفت: ما پیش از تحریم‌ها نفت ایران را خریداری می‌کردیم و اگر تحریم‌ها رفع شوند، درباره خرید نفت ایران در آینده تردیدی ندارم زیرا مناسب سیستم پالایش هند است بنابراین ما قطعاً نفت ایران را خریداری خواهیم کرد. هند سومین مصرف‌کننده

صادرکنندگان ایرانی در گذشته شرایط پرداخت و شرایط حمل بار بهتری به ما عرضه می‌کردند و انتظار می‌رود که شرایط مذکور همچنان حفظ شود. در راستای عدم اتکا به نفت و اقتصاد هوشمند که لازمه ی توسعه و رشد کشور است فرهاد دژپستد در جمع خبرنگاران عنوان کرد بودجه سال ۹۹ بدون یک ریال استقراض از بانک مرکزی تلمین شد، یعنی به جای اینکه از بانک مرکزی قرض بگیریم، اقدام به فروش لوراق کردیم و از مردم برای تلمین مالی استقراض کردیم. وزارت امور اقتصادی و دارایی در اطلاعیه‌ای ضمن ارائه توضیحاتی مرتبط با مصاحبه وزیر اقتصاد درخصوص استقراض از مردم اعلام کرد: طبق قوانین بالادستی در سال گذشته ۲۰۲ هزار میلیارد تومان لوراق عرضه شد اما اثری جدی بر بازار سرمایه نداشته است.

پژوهشکده امور اقتصادی وزارت امور اقتصادی و دارایی با همکاری مرکز فناوری اطلاعات و توسعه اقتصاد هوشمند مرکز فاوای این وزارتخانه، همایش اقتصاد هوشمند را در ۶ محور و با سخنرانی وزیر اقتصاد در تاریخ ۳۰ اردیبهشتماه برگزار کرد. این همایش با سخنرانی فرهاد دژپستد، وزیر امور اقتصادی و دارایی درخصوص گفتمان اقتصاد هوشمند، مفهوم و پیامدهای اقتصاد دیجیتال، معماری سازمانی و تحول دیجیتال و مروری بر سند نقشه راه اقتصاد هوشمند افتتاح شد، سپس کارشناسان و متخصصان اقتصادی طی پنل‌های جداگانه‌ای به تبیین مفاهیم اقتصاد هوشمند پرداختند. شش محور اصلی این همایش «اصول و چالش‌های حکمرانی اقتصاد پلتفرمی»، «اقتصاد مبتنی بر بلاک‌چین»، «سیاست‌گذاری و تنظیم‌گری هوشمند»، «صنعت و تجارت هوشمند»، «تامین مالی هوشمند» و «رمز پول بانک مرکزی» بودند. این طرح‌ها می‌توانند ایران را به کشوری مستقل از نفت تبدیل نمایند، اما بیژن زنگنه در توصیه ای به وزیر نفت آینده خاطر نشان کرد: که باید در سال آینده میزان تولید نفت ایران به ۶ میلیون و ۵۰۰ هزار بشکه برسد، زنگنه معتقد است «این وابستگی به نفت نیست، بلکه

استقلال از نفت است. اگر پول نفت را در بخش خصوصی سرمایه‌گذاری کنند و ثروت زیرزمینی به ثروت روزمیتی تبدیل شود ما از بودجه نفتی فاصله گرفته‌ایم.» وزیر نفت افزایش تولید و فروش نفت را ضروری می‌داند، چراکه به گفته او در آینده کنوانسیون‌هایی برای محدود کردن تولید نفت کشورها به دلایل محیط‌زیستی ایجاد خواهد شد. زنگنه اظهار کرد: «تا پراپین تا زمان داریم باید ظرفیت تولید نفت خود را افزایش دهیم زیرا محدودیت‌های بین‌المللی یقه ما را می‌گیرد.» در این راستا سه تفاهم‌نامه با پنج شرکت داخلی برای انجام مطالعات توسعه میدان آزادگان امضا شد. علاوه بر این، سه طرح‌گازی در جنوب استان فارس با دستور وزیر نفت از راه دور کلنگ‌زنی شد. اعتبار اختصاص یافته برای این طرح‌ها ۲۸۱ میلیون یورو اعلام شده که ۳۶ ماه زمان خواهد برد تا تکمیل شوند و به گفته مسوولان ۶۰ میلیون مترمکعب به تولید روزانه گاز کشور افزوده خواهد شد.

آژانس بین‌المللی انرژی (IEA) در بیست و هشتم اردیبهشت ماه در سختگیرانه‌ترین هشدار خود برای مهار سوخت‌های فسیلی اعلام کرد سرمایه‌گذاران نباید در پروژه‌های نفتی جدید سرمایه‌گذاری کنند، می‌تواند باعث نوسان قیمت نفت شود. به گزارش رویترز، این پیشنهاد آژانس برای مهار انتشار گازهای گلخانه‌ای مطرح شده بود. این طرح با هدف صفر کردن انتشار کربن تا نیمه این قرن طرح ریزی شده است که بر اساس آن سرمایه‌گذاران نباید در پروژه‌های جدید نفت و گاز و زغال‌سنگ سرمایه‌گذاری کنند. واحد تحقیقات سازمان کشورهای صادرکننده نفت (اوپک) که ۱۳ عضو آن دارند ۸۰ درصد ذخایر نفت خام جهان هستند، سند توجیهی داخلی درباره گزارش آژانس بین‌المللی انرژی تهیه کرد. در گزارش اوپک آمده است: این ادعا که پس از سال ۲۰۲۱ نیازی به سرمایه‌گذاری جدید نفت و گاز نیست، با نتیجه‌گیری‌هایی که در دیگر گزارش‌های آژانس بیان می‌شود کلاماً در تناقض است و در صورت اجرای آن توسط برخی سرمایه‌گذاران می‌تواند منبع بی‌ثباتی بالقوه بازارها شود. اوپک همچنین افزود: گزارش آژانس می‌تواند بر نحوه سرمایه‌گذاری شرکت‌ها تأثیر بگذارد و تقاضای نفت را محدود کند.

دوران تحریم نفت دوران بدون تحریم

پس به فلزات گرانبهایی مانند طلا یا مس مربوط باشد. از سوی دیگر یکی از دلایلی که باعث رشد اقتصادی پایدار در کشورهای پیشرفته تا به امروز شده، وجود مجموعه‌ای از کارآفرین‌ها در اقتصاد بوده است. اما در کشورهای با منابع زیاد به‌خصوص منابع نفتی، کارآفرین‌های کمی امکان عرض اندام پیدا می‌کنند زیرا دولت‌ها، منابع نفتی فراوانی در اختیار دارند و افراد مختلف می‌توانند با نزدیک شدن به دولت‌ها از منافع مادی بسیار زیادی بهره‌مند شوند. و در نهایت به ازای سرمایه ملی فروخته‌شده در بازارهای جهانی، دلارهای زیادی به جیب دولتمردان واریز می‌شود. در صورتی که سرمایه ملی به همه نسل‌های انسانی تعلق دارند. به عبارت دیگر بهتر است منابع حاصل از فروش این سرمایه‌ها درون صندوق‌های خاص قرار گیرد. صندوق‌های ثبات‌ساز «stabilizing funds»، صندوق‌های ذخیره‌ای «saving funds» و صندوق‌های سرمایه‌گذاری «financial funds» از بهترین راهکار هستند.

روابط ایران و هند همواره روشن و در میادلات شفاف بوده، و ایران هند را به عنوان شریک تجاری در زمینه انرژی می‌داند، اما پس از تحریم‌ها، شرایط فعالیت با هند کمی خدشه دار شد که حال با توجه به از سرگیری مذاکرات

در دوران تحریم، دولت با منابع غیر نفتی درآمدهای قابل توجهی را کسب نمود و توانست با مالیات و اوراق، مشکلات بودجه‌ای را رفع نماید، حال سوال اینجاست که پس از تحریم برنامه دولت برای بکارگیری منابع حاصل از نفت چیست؟ به عبارت دیگر لغو تحریم‌ها اگرچه می‌تواند برای اقتصاد کشور یک فرصت ایجاد کند، اما تهدید «بازگشت دلارهای نفتی به درآمدهای دولت» را در پی خواهد داشت. با توجه به اینکه سیلستگذار در سال‌های گذشته، بالاجبار به رژیم چربی‌سوز نفتی روی آورده است، این فرصتی است که با یک راهکار عملی و علمی در پسا تحریم، شرایط را برای عبور از نفرین نفت مهیا کند. کارشناسان معتقدند «بهره‌گیری از تجربه صندوق‌های موفق نفتی»، «تصحیح رابطه فروش ارزهای نفتی به بانک مرکزی» و «گذر از لنگر ارزی به هدف‌گذاری تورمی» سه گام مهم برای این گذار موفق است. به‌نظر می‌رسد اقتصادهایی که مبتنی بر یک کالا هستند، کمتر از سایر کشورها می‌توانند رشد کنند. در این میان کشورهایی که از منابع فراوان زیرزمینی به‌خصوص نفت برخوردارند کمتر از سایر کشورها رشد کرده‌اند. این منابع زیرزمینی می‌تواند شامل سوخت‌های فسیلی مانند نفت، گاز و زغال‌سنگ بوده

هند و ایران

سطح تاریخی پالایش نفت را بر پایه «بشکه در روز» داشته است.

در این راستا انتقال گاز ترکمنستان از بستر دریای خزر، موسوم به ترانس خزر، طرحی برای دور زدن موقعیت ژئوپلیتیک ایران است. چالش‌های پیش روی این طرح و فرصت‌های بالقوه همکاری گازی میان ایران و ترکمنستان، به شرط هوشمندی راهبردی و اقدام به‌موقع می‌تواند افق‌های جدیدی را پیش روی دو کشور ایجاد کند. ترکمنستان پس از روسیه، ایران و قطر با حدود ۷/۵ تریلیون مترمکعب، دارای چهارمین ذخایر گاز طبیعی جهان است. با وجود این منابع عظیم هیدروکربنی، تاکنون تاثیر قابل توجهی بر بهبود وضعیت اقتصادی این کشور مشاهده نشده و در میان کشورهای تازه استقلال‌یافته از شوروی، کندترین پیشرفت را در افزایش شاخص‌های اقتصادی داشته است.

منابع

پایگاه اطلاع رسانی وزارت نفت

صندوق بین‌المللی پول

گزارش‌های اپک

فایننشیل تایمز

اس پی گلوبال

تشریه فوربس

برجام شرایط مذاکره با هند رنگ و بوی جدیدی به خود گرفته است، علی‌چگنی، سفیر ایران طی سخنرانی‌ای که در یک اندیشکده هندی داشته پیشنهادهایی درباره سرمایه‌گذاری هندی‌ها در بخش انرژی ایران (جاسک و چابهار) مطرح کرده که مورد توجه گسترده روزنامه‌ها و رسانه‌های اقتصادی مهم هند قرار گرفته است. بر اساس این پیشنهاد هندی‌ها می‌توانند در جاسک مخازن استراتژیک نفتی بسازند و در چابهار هم با همکاری ایرانی‌ها دست به ساخت مجتمع‌های پتروشیمی بزنند. حال با توجه به پیش‌بینی‌های افزایشی قیمت نفت با توجه به کاهش ۸/۵ میلیون بشکه‌ای موجودی نفت آمریکا بر اساس گزارش موسسه نفت آمریکا مسیر برای تداوم سرمایه‌گذاری با کشورهای نظیر هند بسیار حایز اهمیت خواهد بود. قیمت نفت برنت در هفته آخر خرداد در بالاترین سطح از آوریل ۲۰۱۹ قرار گرفت و در کانال ۷۴ دلار معامله شد. که این افزایش می‌تواند در پی خبر موسسه نفت آمریکا باشد، همچنین به دلیل سیگنال‌های مثبت از تقلضای آسیا نظیر فروش بنزین و گازوئیل در هند طی نیمه اول ماه جاری میلادی (ژوئن) بازیابی شد چراکه تعداد موارد ابتلا به کووید-۱۹ در این کشور اندکی شروع به کاهش کرد. بر اساس محاسبات بلومبرگ از داده‌های اداره ملی آمار چین، این کشور در ماه گذشته بیشترین

بازار طلا

بازار بهار سکه نشد

اگر قیمت دلار یا طلای جهانی رشد پیدا نکنند، سکه‌های کوچک ظرفیت زیادی برای کاهش خواهند داشت. فعالان بازار نیز عمل اصلی تزول قیمت سکه را حیاتی بودن آن عنوان نمودند که پیرامون قیمت آن وجود داشت و افزایش اختیار مثبت در مورد مذاکرات موجب شد بخشی از این حباب تخلیه شود. در توزدهمین روز از فروردین فاصله ارزش بازاری سکه یا ارزش ذاتی آن به محدوده ۲ درصدی رسید. این در حالی بود که روز پنج‌شنبه این فاصله حدود ۴ درصد بود. زمانی که حباب سکه کاهش پیدا می‌کند، تمایل به خرید در بازار سکه از سوی معامله‌گران واقعی زیاد می‌شود. تنها دلالی که می‌توان در سمت افزایشی بودن سکه معامله‌گران این بازار را تسببت به گذشته امیدوارتر کند، عمل مذاکرات بود. انس طلا نیز در این بازه زمانی در سطح هزار و ۷۴۵ دلار بسته شد و دلار نیز در این روز افزایش قیمت را تجربه کرد. در نتیجه این دو اتفاق، کاهش قیمت سکه در روز شنبه طبیعی نبود. به گفته فعالان، این اقت را می‌توان در چارچوب کاهش حباب سکه تحلیل کرد. اینکه چرا حباب سکه کاهش پیدا کرد را می‌توان به بهبود انتظارات تسببت به توافق هسته ای تسببت داد.

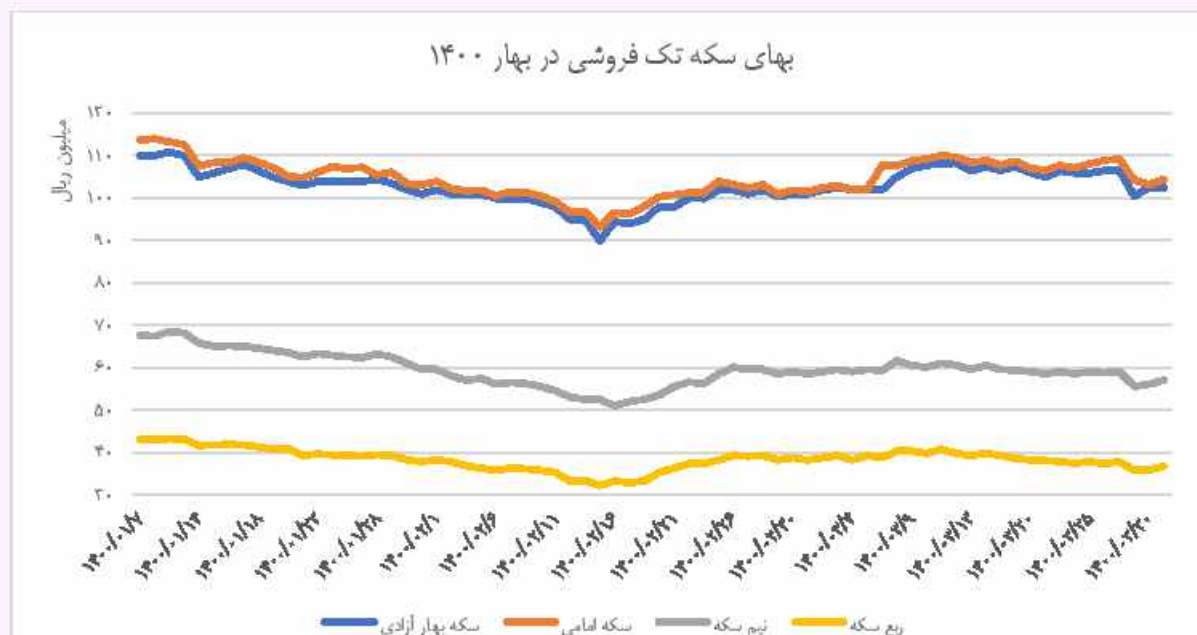
بهار امسال دو فرآیند کاهش و افزایشی تقریباً یک و نیم‌ماهه داشت، در چهل و پنج روز اول بهار قیمت سکه کاهش بود، در اولین روز معاملاتی فروردین یعنی هفتمین روز از فروردین، هر سکه بهار آزادی به قیمت ۱۰ میلیون و ۸۹۸ هزار تومان معامله شد، کاتال ۱۰ میلیون و ۸۹۰ هزار تومان بالاترین سطح معاملاتی سکه در بهار بود، بدین ترتیب سکه با یک نوسان افزایشی در دهم فروردین خود را به مرز روانی ۱۱ میلیون تومان رساند ولی تنها یک روز توانست در آن کاتال بماند و به سرعت و طی دو روز در اولین روز کاری بعد از تعطیلات خود را در کاتال ۱۰ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان دید. کوچک‌ترین سکه‌ها بیشترین حباب را از خود نشان دادند.

به‌عنوان مثال، فاصله قیمت بازاری سکه گرمی با ارزش ذاتی آن به بالای ۸۰ درصد رسیده است، ربع سکه بیش از ۶۰ درصد بیشتر از ارزش ذاتی خود در بازار قیمت خورد و ارزش طلایی که در تیم‌سکه به‌کار رفته، ۲۶ درصد کمتر از قیمت بازاری آن است. کمترین حباب در میان انواع سکه به سکه امامی تعلق داشت که تنها ۵ درصد گران‌تر از ارزش ذاتی خود معامله می‌شود. از این رو پیش‌بینی می‌شد که

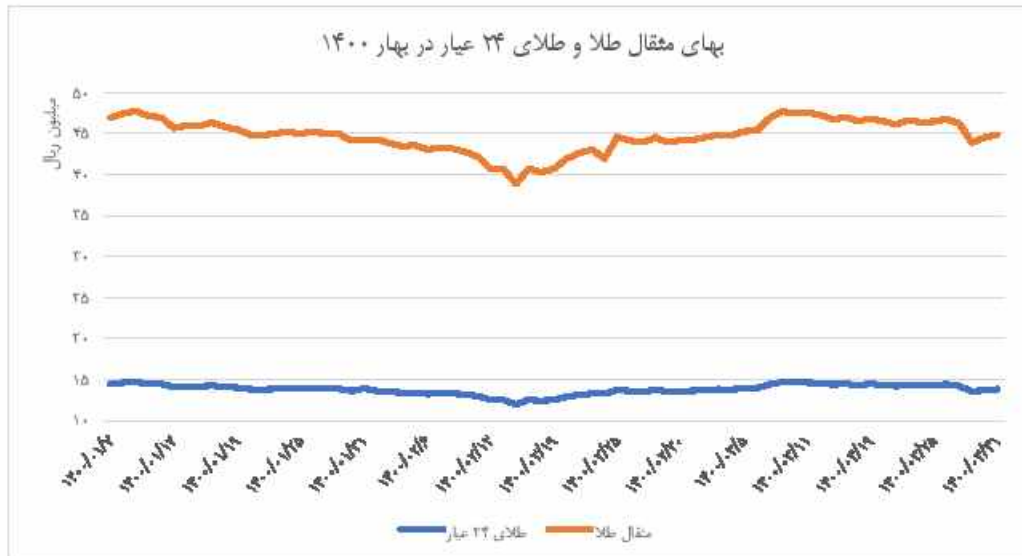
اصلی اقتصوخیز در بازار گواهی سکه طلا بورس کالای ایران ظرف این مدت بود. این سیگنال‌ها باعث شدند بهای معامله گواهی سپرده سکه طلا و بهای سکه در بازار فیزیکی افزایش پیدا کند. در واقع معامله‌گران بازار مالی بورس کالای ایران بهای کمتری برای خرید هر گواهی سکه تسیت به نرخ آن در بازار فیزیکی پرداختند که این موضوع بیانگر منفی شدن انتظارات فعالان این بازار است. اما چه عواملی باعث شد تا گواهی‌های سکه ظرف روزهای گذشته مجدد از رونق بیفتد؛ آن‌هم در شرایطی که ظرف یک هفته اخیر (از ۲۲ تا ۲۶ خرداد) بهای سکه در بازار آزاد تهران یازدهمی ۲۷ درصدی را نصیب سرمایه‌گذاران خود کرد. سقوط طلا در بازارهای جهانی ظرف هفته گذشته که البته در روزهای پایانی هفته یعنی چهارشنبه، پنج‌شنبه و جمعه (۱۶ تا ۱۸ ژوئن) سرعت بیشتری به خود گرفت یکی از مهم‌ترین دلایل عقب‌گرد معامله‌گران از بازار مالی بورس کالای ایران بود. بهای سکه در بازار فیزیکی و بازار مالی بورس کالای ایران کاملاً متأثر از قیمت‌های جهانی توسان می‌کند اما اغلب معامله‌گران بازار مالی بورس کالا حرفه‌ای‌تر بوده و همین موضوع باعث می‌شود تا پیش‌بینی توسان قیمت جهانی در این بازار زودتر خود را بروز دهد، بنابراین یکی از دلایل فاصله‌گرفتن بهای هر گواهی سپرده سکه تسیت به نرخ آن در بازار آزاد، پیش‌بینی معامله‌گران این بازار تسیت به ریزش قیمت‌های جهانی، متأثر از اخبار جهانی منتشر شده همزمان با برگزاری جلسه قدرالرزرو بود.

سکه در پانزدهمین روز از اردیبهشت با قیمت ۸ میلیون و ۹۰۰ هزار تومان معامله شد که این قیمت پایین‌ترین قیمت از تیرماه سال گذشته بود، فعالان و تحلیلگران معتقد بودند که این روند نزولی مرتبط با قیمت دلار بود. اما در روز شنبه، هجدهمین روز از این ماه با روند کاهشی دلار، سکه امامی راه افزایشی را در پیش گرفت. به گفته فعالان، عاملی که زمینه‌ساز افزایش سکه شد، رشد بهای طلا در بازارهای جهانی بود. طلا در بازارهای جهانی، نه تنها در انتهای هفته مرز ۱۸۰۰ دلاری را شکست بلکه تا محدوده ۱۸۳۰ دلار رشد کرد. رشد قیمت طلا موجب شد که سکه امامی ۲۰ هزار تومان افزایش را تجربه کند و به بهای ۹ میلیون و ۵۲۰ هزار تومان برسد. تحلیلگران فنی باور دارند در صورتی که فلز گرانبه‌ای داخلی در روزهای آتی بالای محدوده ۹ میلیون و ۵۰۰ هزار تومانی باقی بماند، خریداران بیشتری به بازار وارد خواهند شد. سکه برای نزول نیاز دارد که محدوده حمایتی ۹ میلیون و ۲۰۰ هزار تومانی را از دست بدهد.

سکه امامی در ابتدای خرداد دو کتال رشد قیمت را ثبت کرد و با قدرت، محدوده مقاومتی ۱۰ میلیون و ۲۰۰ هزار تومانی را شکست. روز چهارشنبه پنجم خرداد ماه فلز گرانبه‌ای داخلی در محدوده ۱۰ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان قرار گرفت. این سطح قیمتی ۱۸۰ هزار تومان بالاتر از روز قبل بود و موجب شد که انتظارات افزایشی سکه‌یازان بیشتر شود. این افزایش قیمت همراستا با کاهش قیمت رمزارزها و دلار در بازارهای جهانی رقم خورد. همچنین اقتصوخیز نرخ ارز در بازار داخل و توسانات بهای طلا در بازارهای جهانی دو سیگنال

PALADIOM

پالادیوم

پالادیوم در اولین هفته از اردیبهشت توانست به بالاترین حد خود در طول تاریخ برسد، یکی از دلایلی که سبب شد تا پالادیوم با گذر از مرز ۲۹۲۰ دلاری سقف تاریخی جدیدی را به ثبت برساند، نگرانی از عرضه این فلز پرکاربرد در دوران پساکرونا بوده است. مهم‌ترین عاملی که معامله‌گران و سرمایه‌گذاران بازار جهانی در هفته اول اردیبهشت روی آن متمرکز هستند، نشست سیاست‌گذاری فدرال رزرو است که قرار است در آینده برگزار شود. چشم‌انداز سیاست‌های فدرال رزرو یکی از مهم‌ترین عوامل تاثیرگذار بر بازارهای مختلف خواهد بود؛ با اینکه تحلیلگران اتفاق نظر دارند که مقامات فدرال رزرو در این نشست دست به تغییر سیاست‌های پولی خود نخواهند زد اما بسیاری به دنبال سیگنال‌های مقامات باتک مرکزی آمریکا پس از این نشست هستند. در این بازه زمانی شاخص دلار آمریکا نیز که راه را برای صعود طلا هموار کرده است روز گذشته در کاتال ۹۰ واحدی به توسان خود ادامه داد تا به پایین‌ترین ارزش خود در هشت هفته اخیر برسد.

بازار پول

چگونه می‌توان جزء اقتصاد های برتر جهان شد

گروه اقتصادی

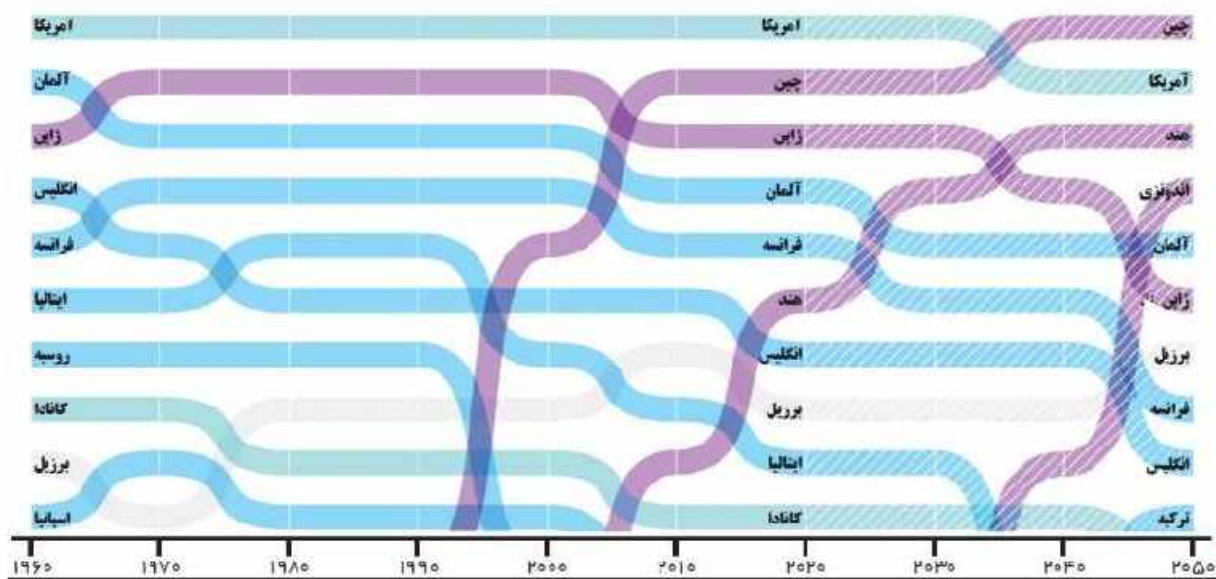
جزو ۱۰ کشور برتر از نگاه اقتصادی قرار گیرند. آزاد سازی اقتصادی یعنی: پرهیز از قیمت گذاری دستوری و اجازه ورود احاد اقتصادی به تمامی بخش های اقتصادی

تجارت آزاد: آزاد سازی تجارت یعنی که به کشورهای مختلف این امکان را دهد که بازار گسترده تری برای کالاهایشان داشته باشند.

سیاست گذاری صنعتی درست: بهترین سیاست صنعتی که در کشورها تا به حال توفیق داشته سیاست حضور در زنجیره ارزش جهانی (participation in global value chains) است.

بررسی تجربه تاریخی اقتصادی کشورهای در حال توسعه نشان از آن دارد که «آزاد سازی اقتصادی»، «تجارت آزاد»، «سیاست گذاری درست صنعتی»، «جذب سرمایه خارجی»، «خصوصی سازی صحیح»، «ثبات اقتصاد کلان»، «سیستم بهینه اخذ مالیات» و «توسعه آموزش و خدمات عمومی» هشت موتور برای جهش اقتصادی در رتکینگ اقتصادهای بزرگ هستند. کشورها در رتکینگ جهانی اقتصاد، دائما در جایه جایی هستند، قهرست کشورهای اول اقتصاد در سال ۱۹۹۰ یا ۲۰ کشور اول اقتصاد در سال ۲۰۲۰ تفاوت کرده است و برخی از کشورها نظیر چین و هند در بین ۲۰ کشور اول قرار گرفته اند. پیش بینی می شود تا سال ۲۰۵۰ کشورهایی نظیر چین، هند، برزیل و ترکیه حتی

جذب سرمایه‌گذاری‌های خارجی: در بین کشورهای حاضر در جمع ۱۰ اقتصاد برتر سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی نقشی حیاتی در توسعه داشته است. خصوصی‌سازی صحیح: رفع موانع تجارت آزاد و کاهش قوانین دست و پاگیر فعلی جهت ورود به فعالیت اقتصادی ثبات اقتصاد کلان: دولت به اصلاحات اساسی در اقتصاد کلان می‌بادرت ورزیده و با اصلاحات بودجه‌ای و پولی اقتصاد کلان را به جزیره ثبات و آرامش می‌رساند. سیستم مالیات‌گیری قوی: با ثبات اقتصاد کلان و گسترش بخش خصوصی، کمک اقتصاد نیز به‌طور کلی گسترش می‌یابد در نتیجه دولت می‌تواند با سیستمی شفافتر از پیشین، مالیات بیشتری را از احاد اقتصادی دریافت نماید. توسعه آموزش و خدمات عمومی: با افزایش درآمدهای دولت از مالیات و کم شدن هزینه‌های غیرضرور بودجه، دولت سرمایه‌گذاری‌های خود در بخش خدمات عمومی را افزایش می‌دهد. دولت با سرمایه‌گذاری در آموزش و بهداشت موجب افزایش بهره‌وری در اقتصاد می‌شود.

طرح: بلومبرگ

مرکز آمار ایران، گزارش شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوار را در اسفند سال ۱۳۹۹ منتشر کرد، بر اساس این گزارش بیشترین تورم متوسط و نقطه به نقطه در پایان سال ثبت شد، میزان تورم متوسط در ماه اسفند ۳۶/۴ درصد و تورم نقطه‌ای نیز ۴۸/۷ درصد برآورد شده است. این در حالی است که در هیچ یک از ماه‌های پایانی دهه ۹۰، این میزان از تورم نقطه‌ای و متوسط گزارش نشده بود و به همین دلیل اسفندماه ۹۹ بر قله تورمی دهه ۹۰ قرار گرفته است. بررسی روند تورم سالانه در دهه ۹۰ حاکی از آن است این شاخص از سال ۹۱ تا ۹۲ روند صعودی داشته است به نحوی که در سال ۹۲ به سطح ۳۲/۸ درصد رسیده است. پس از آن در سال‌های بین ۹۳ تا ۹۵ این شاخص روندی نزولی داشته به نحوی که در سال ۹۵ به پایین‌ترین میزان خود رسیده است. تورم سالانه سال ۹۵ معادل ۶/۹ درصد ثبت شده است. در ادامه این شاخص روند صعودی به خود گرفت به نحوی که در سال پایانی دهه ۹۰ به بالاترین سطح خود در دهه ۹۰ رسید. تورم مذکور در سال ۹۹ برابر ۳۶/۴ درصد به ثبت رسیده است. آمارها از اختلاف ۱۴/۴ واحد درصدی با تورم هدف‌گذاری شده دلالت دارد.

همچنین با بررسی تورم در ۸۰ سال اخیر متوجه خواهیم شد که بیشترین رشد شاخص قیمت‌ها در این دهه رقم خورده است، در کنار آمار تورم، رشد اقتصادی منفی، کاهش رشد سرمایه‌گذاری و فقدان یک نقشه راه روشن اقتصادی باعث شد در این دهه رفاه خانوارها با یک تهدید بزرگ روبه‌رو شود. اگرچه در دهه ۷۰ رشد شاخص قیمت‌ها مشابه دهه ۹۰ بود، اما در آن زمان، سایر شاخص‌های اقتصادی در وضعیت بهتری قرار داشتند و حتی چشم‌انداز پایان دهه ۷۰ بسیار امیدوارکننده‌تر از دهه ۹۰ بود. در میان هشت دهه، کمترین تورم متعلق به دهه ۴۰ است، جایی که برنامه‌ریزی‌های اقتصادی باعث کنترل نرخ تورم شد، به گونه‌ای که تورم در ایران در سطح پایین‌تری نسبت به میانگین تورم جهانی قرار گرفت. همچنین رصد

این آمارها نشان می‌دهد پس از دهه ۵۰ که اقتصاد ایران درگیر درآمدهای نفتی و ارزیابی شد، در هیچ دهه‌ای نرخ تورم روی آرامش به خود ندید. شاید یکی از اصولی‌ترین راهکارها برای مهار تورم ایجاد بازار باز باشد، در این راستا بانک مرکزی در جدیدترین گزارش خود با توجه به پیش‌بینی از وضعیت نقدینگی در بازار بین بانکی، موضع عملیاتی جذب نقدینگی را با توجه به

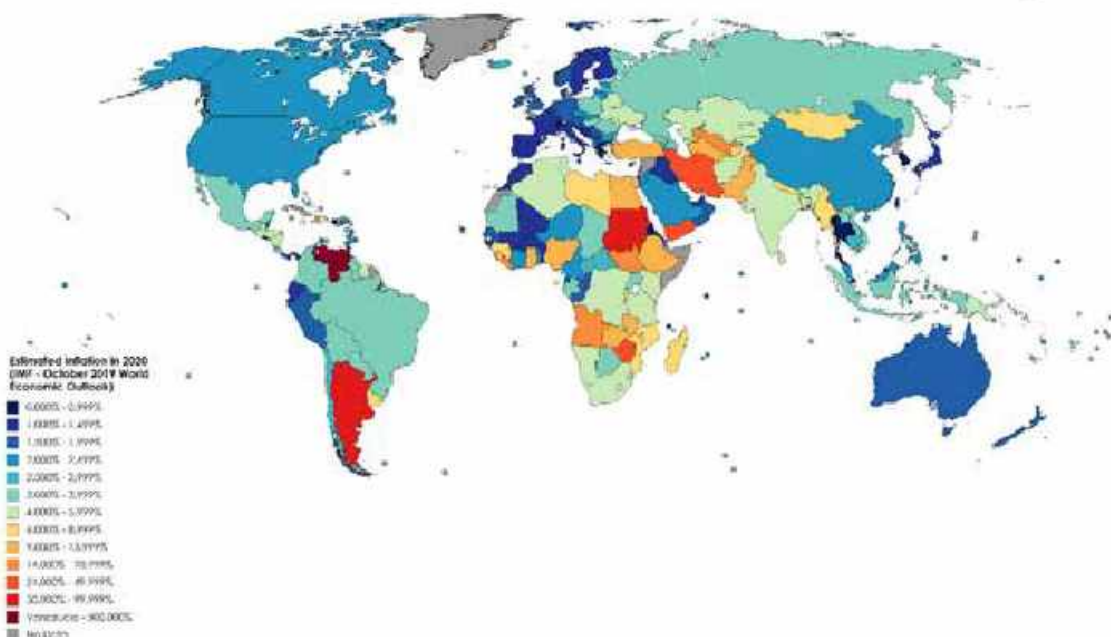
افزایش متابع در بازار بین بانکی برای خود برگزید، از این رو این نهاد پولی و مالی در هفته منتهی به ۱۷ خرداد به اجرای عملیات بازار باز در قالب توافق بازخرید معکوس به مبلغ ۶/۳۷ هزار میلیارد تومان اقدام کرد. اخیراً آمارها نشان می‌دهد که در بازار بین بانکی نرخ‌ها در حال کاهش است و به نظر می‌رسد که مازاد متابع در بازار بین بانکی

وجود دارد. بانک مرکزی سعی دارد که با توجه به ابزارهای خود در بازار بین بانکی، نرخ سود را در کردید مشخص شده مدیریت کند. این مرحله دهمین مرحله از اجرای عملیات بازار باز در سال جدید محسوب می‌شود و معاملات مربوط به این عملیات توسط کارگزاری بانک مرکزی در روز دوشنبه ۱۷ خردادماه انجام شد. پیش‌تر نیز این نهاد پولی و مالی با تزریق ۲۵/۱۱ هزار میلیارد تومان نقدینگی از ابتدای سال در قالب توافق بازخرید با سررسید ۱۴ روزه با حداقل نرخ ۱۹/۸ درصد به بانک‌های متقاضی موافقت کرده بود.

رکورد ۱۳ ساله تورم در آمریکا نیز شکست. تورم در این کشور در ماه مه به ۵ درصد رسید، و با ۰/۸ واحد رشد نسبت به تورم ۴/۲ درصدی ماه آوریل رکوردی بی سابقه را از اگوست ۲۰۰۸ بر جای گذاشت. با کنار گذاشتن کالاهای پرتوسان مانند انرژی و مواد غذایی از شاخص بهای مصرف‌کننده، تورم آمریکا به

۳/۸ درصد می‌رسد که بالاترین سطح از سال ۱۹۹۲ است. برخی کارشناسان نسبت به این روند ابراز نگرانی کرده‌اند؛ اما مقامات فدرال رزرو اعتقاد دارند که نرخ تورم به سطح بلندمدت بازخواهدگشت. در شماره‌های پیشین نیز پیش‌بینی شده بود که آمریکا درگیر تورم موقتی خواهد شد، اما عبور تورم از میزان پیش‌بینی شده و هراس از طولانی شدن تورم و تغییر انتظارات تورمی باعث شده نگرانی‌ها برای بالا رفتن دستمزدها و هزینه تولید و وقوع دوباره مارپیچ تورمی افزایش یابد؛ اتفاقی شبیه به چیزی که در دهه ۷۰ میلادی در اقتصاد آمریکا در جریان بود.

رتبه بندی کشورها بر اساس تولید ناخالص داخلی					
رتبه	لیست کشورها	رتبه	لیست کشورها	رتبه	لیست کشورها
۱	آمریکا	۱۱	روسیه	۲۱	لهستان
۲	چین	۱۲	کره جنوبی	۲۲	تایوان
۳	ژاپن	۱۳	استرالیا	۲۳	تایلند
۴	آلمان	۱۴	اسپانیا	۲۴	بلژیک
۵	فرانسه	۱۵	مکزیک	۲۵	سوئد
۶	هند	۱۶	اندونزی	۲۶	نیجریه
۷	بریتانیا	۱۷	هلند	۲۷	آرژانتین
۸	برزیل	۱۸	عربستان	۲۸	اتریش
۹	ایتالیا	۱۹	ترکیه	۲۹	ایران
۱۰	کانادا	۲۰	سوئیس	۳۰	امارات

بررسی آمار اشتغال در سال ۹۹ حاکی از آن است که ۳۰۰ هزار شغل در زمستان سال ۹۹ نسبت به مدت مشابه سال ۹۸ از دست رفته است. نرخ بیکاری در زمستان سال ۱۳۹۹ به رقم ۹/۷ درصد رسیده است. با این حساب می‌توان عنوان کرد که نرخ بیکاری متوسط در سال قبل به رقم ۹/۶ درصد رسیده که این رقم برای سال ۱۳۹۸ به میزان ۱۰/۶ درصد بوده است. نکته قابل توجه اینکه این کاهش نرخ بیکاری نه به دلیل ایجاد اشتغال بلکه به دلیل کاهش نرخ مشارکت است. براساس آمارها در زمستان سال ۱۳۹۹ نسبت به زمستان سال قبل از آن در مجموع ۳۰۰ هزار اشتغال کاهش یافته است. جمعیت شاغلان ۱۵ ساله و بیشتر در زمستان ۱۳۹۹ به میزان ۲۳ میلیون و ۱۲۵ هزار نفر بوده و علاوه بر این بررسی اشتغال در بخش‌های عمده اقتصادی

اشتغال از نگاه آمار

نشان می‌دهد که در فصل مذکور، بخش خدمات با ۵۰/۴ درصد بیشترین سهم اشتغال را به خود اختصاص داده است. در رتبه‌های بعدی بخش‌های صنعت با ۳۳/۸ درصد و کشاورزی با ۱۵/۸ درصد قرار دارند. بررسی آمارهای مرتبط با نرخ بیکاری جوانان ۱۵ تا ۲۴ ساله حاکی از آن است که معادل ۲۲/۶ درصد از فعالان این گروه سنی در زمستان ۱۳۹۹ بیکار بوده‌اند. علاوه بر این بررسی تغییرات فصلی نرخ بیکاری این افراد نشان می‌دهد که این نرخ نسبت به فصل

می‌توان از مسیر دیگری نیز اشتغال را بررسی کرد از جمله شاخص‌هایی که منعکس‌کننده وضعیت فعالیت‌های اقتصادی است، تعداد و میزان چک‌های برگشتی و مقایسه آن با چک‌های میادله‌ای است، پندجوی که اگر چک‌های برگشتی و همچنین نسبت چک‌های برگشتی به میادله‌ای روند کاهشی داشته باشند، دلالت بر بهبود در روند فعالیت‌های اقتصادی دارد. این میزان از چک‌ها به دلایل کمتری یا فقدان موجودی برگشت داده شده‌اند. آمارهای گزارش بانک مرکزی تهران می‌دهد در دومین ماه زمستان ۹۹ در کل کشور بالغ بر ۶۹۶ هزار فقره چک به ارزش حدود ۲۲ هزار میلیارد تومان برگشت داده شده که نسبت به ماه گذشته از نظر تعدادی به میزان

۲/۷ درصد و از نظر مبلغی معادل ۸/۷ درصد افزایش داشته است. طبق آمارهای بانک مرکزی در دی ماه سال ۹۸ تعداد چک‌های برگشتی بالغ بر ۶۷۸ هزار فقره و ارزش کل این چک‌ها بالغ بر ۲۰ هزار میلیارد تومان ثبت شده است، بنابراین افزایش ماهانه چک‌های برگشتی تهران‌دهنده این موضوع است که افراد توانایی کمتری برای پاس کردن چک‌های خود داشته‌اند.

مشابه در سال قبل (زمستان ۱۳۹۸) به میزان ۲/۱ درصد یا کاهش همراه بوده است. بررسی نرخ بیکاری گروه سنی ۱۸ تا ۳۵ ساله نیز تهران می‌دهد که در فصل مذکور معادل ۱۶/۸ درصد از جمعیت فعال این گروه سنی بیکار بوده‌اند. این درحالی است که تغییرات فصلی نرخ بیکاری این افراد تهران می‌دهد این نرخ نسبت به زمستان ۱۳۹۸، به میزان یک درصد کاهش یافته است.

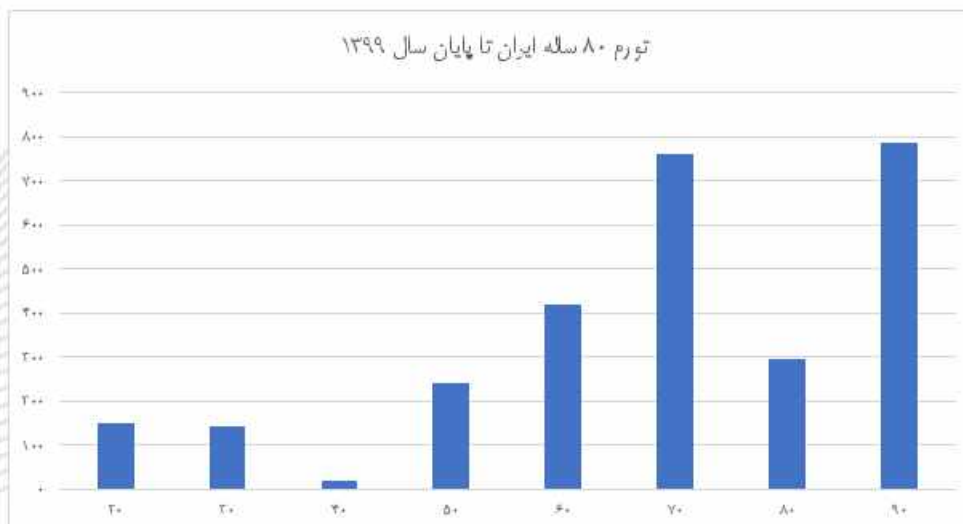
تورم در قرنی که گذشت

پرد و در تولید غیرنفتی شاهد یک جهش بودیم. استقلال تبادلهای تصمیم‌گیر مانند بانک مرکزی و سازمان برنامه و بودجه، انضباط مالی و ثبات قیمت نفت باعث شد در کنار رشد اقتصادی چشم‌گیر و صنعتی‌سازی گسترده کشور، نرخ تورم طی این دهه به حدود ۱۷ درصد برسد تا پایین‌ترین نرخ تورم دهه‌های ثبت شود.

در دهه ۵۰، ایران با صادرات بیش از ۶ میلیون بشکه نفت به چهارمین تولیدکننده بزرگ نفت بدل شود. درآمدهای نفتی از ۲۴ میلیون دلار در سال ۱۳۳۳ به بیش از ۲۰ میلیارد دلار در سال ۱۳۵۴ رسید. انضباط مالی و استقلال تبادلهای اقتصادی متزلزل شد. در نهایت مجموع تورم دهه ۵۰ به ۲۴۰ درصد رسید. دهه ۶۰ و با وقوع جنگ، اقتصاد ایران به‌طور فزاینده‌ای تحت کنترل دولت قرار گرفت و کلکسیوتی از کنترل‌های اقتصادی اعم از کنترل‌های قیمتی، توزیع گسترده کالاها به‌صورت دولتی، سهمیه‌بندی و استفاده از کوپن در دستور کار قرار گرفت و در مجموع تورم دهه ۶۰ روی عدد ۴۱۷ درصد قرار گرفت. پس از پایان جنگ و دوران سازندگی اقتصاد ایران شاهد رشد توام با تورم بود و این دهه با رشد ۷۶۰ درصدی سطح قیمت‌ها بالاترین تورم ثبت شده در میان دهه‌های مختلف را به ثبت رساند. اما در دهه ۸۰ شاهد تورم ۲۹۲ درصدی بودیم که پایین‌ترین تورم در دهه‌های بعد از انقلاب است. دهه ۹۰ دوره جدیدی در اقتصاد ایران است. تشدید تحریم‌ها، کاهش شدید درآمدهای نفتی، تاترازی در تراز پرداخت و در نهایت جهش‌های نرخ ارز از ویژگی‌های اقتصادی این دهه است تا با در نظر گرفتن تورم ۴۵ درصدی برای سال ۹۹، تورم دهه ۹۰ به رقم بی‌سابقه ۷۸۶ درصد برسد تا رکورد جدیدی در تورم دهه‌های ایران به ثبت برسد.

رشد اقتصادی یا میانگین نزدیک به صفر، کاهش رشد سرمایه‌گذاری و افزایش خروج از سرمایه، تحریم‌های اقتصادی، جهش‌های ارزی و تورم بالا محصل دهه ی سخت ۹۰ بود، اما اصلی‌ترین شاخص دهه ۹۰، تورم بالای آن است. تورم، بیماری مزمنی که تقریباً به جز دهه ۴۰ در تمام آمارهای ثبت شده در ۸۰ سال گذشته منعکس شده است. تنها در ۱۰ ساله دهه ۴۰ شاهد رشد دو رقمی سطح شاخص قیمت‌های تولیدی و در باقی دهه‌ها رشد سطح شاخص قیمت‌ها همیشه سه رقمی بوده است. در دهه ۲۰ شمسی که با وقوع جنگ جهانی دوم مصادف شده بود، به دلیل اشغال کشور به دست قوای متفقین بالاترین تورم‌های سالانه در ایران رقم خورد. به گونه‌ای که تورم سال ۱۳۲۱ بیش از ۹۶ درصد و سال ۱۳۲۲ بیش از ۱۱۰ درصد ثبت شد. با این حال پایان جنگ و عادی شدن شرایط و کاهش قیمت‌ها موجب شد تا تورم دهه ۲۰ با توجه به شاخص مصرف‌کننده حدود ۱۵۰ درصد ثبت شود.

در دهه ۳۰ شمسی به دنبال آرام شدن فضای سیاسی و اقدامات مهم برای ایجاد رشد اقتصادی، شاهد وضعیت بهتری نسبت به دهه ۲۰ بودیم. تورم در دهه ۳۰ حدود ۱۴۰ درصد به ثبت رسید تا وضعیت پائین‌تری را شاهد باشیم. اقدامات انجام شده در این دهه مقدمات رشد دهه ۴۰ را فراهم کرد. دهه ۴۰ رشدهای دورقمی و تورم‌های زیر ۵ درصد به مدت یک دهه ادامه یافت تا شاهد یک جهش اقتصادی و یک تغییر چشمگیر در اقتصاد کشور باشیم. ثبات سیاسی ایجاد شده در دهه قبل باعث شد بانک مرکزی و سازمان برنامه و بودجه برنامه‌های بلندمدتی را به اجرا بگذارند. در این دوران کشور با استفاده از شکاف سیاسی پیش آمده در جنگ سرد، از ظرفیت‌های هردو بر قدرت برای صنعتی‌سازی کشور بهره

سایر فعالیت‌های قبیحه از این دست است و در آخر حمایت اجتماعی که از طریق تحمیل مقررات مداخله‌ای به بازار، راه‌حل هوشمندانه‌ای است که هیچ هزینه‌ای ندارد تا غاقل از اینکه هزینه این حمایت غیر موثر را کشور و مردم با کاهش رشد اقتصادی و تشدید فقر پرداخت می‌کنند.

از این رو در نشست فعالان بخش خصوصی یا هیات نمایندگان اتاق تهران پنج اولویت اقتصادی دولت آینده مورد بحث و بررسی قرار گرفت، ارزیابی‌ها حاکی از این است که میانگین ۱۰ ساله رشد اقتصادی در کشور، تقریباً صفر بوده، حال آنکه میانگین تورم طی یک دهه گذشته ۱۸ درصد را نشان می‌دهد. بر این اساس ادامه این فرآیند، منجر به از بین رفتن بنیان‌های اقتصاد کشور خواهد شد. در این بسته که از سوی مدیر اندیشکده حکمرانی دانشگاه شریف رونمایی شد، «مهار پایدار تورم»، «مقایله یا قساد»، «ارتقای جایگاه بین‌المللی کشور»، «ایجاد رشد اقتصادی» و «فقرزدایی غیر تورمی» به‌عنوان پنج هدف سیاستی دولت آینده که باید برنامه جامعی برای آن ارائه شود، مورد تاکید قرار گرفت.

شکست سیاست‌ها

اقتصاد ایران و معیشت مردم همواره بحرانی است که تحلیلگران و سیاستگذاران برای آن طرح و برنامه دارند اما تا به حال نسخه‌ای برای آن تجویز نشده که کارآمدی آن را تعایش دهد، این موضوع را می‌توان از چهار زاویه اصلی مورد بحث و بررسی قرارداد، نخست رابطه این بحران‌ها یا شرایط اقتصاد کلان ایران، دوم مدیریت زنجیره تامین نهاده‌های کالاهای استراتژیک، سوم نظام تولید و عرضه این محصولات و بالاخره رویکرد حمایتی در تامین و توزیع آنها، از منظر اقتصاد کلان باید به این نکته کلیدی توجه کرد که قیمت نسبی طیف وسیعی از محصولات، به‌ویژه محصولات استراتژیک و پرمصرفی همچون گوشت مرغ، یازتابی از مناسبات کلان تولید و تجارت کشور است، و از منظر تامین دولت «حمایت» خود از این صنعت را با سوسید دادن روی نهاده‌ها آغاز کرد. درحالی‌که یک حساب و کتاب ساده نشان می‌داد سوسید نهاده فقط سود تولیدکننده‌ها و واسطه‌ها را افزایش می‌دهد و چیزی را نصیب مصرف‌کننده نهایی نخواهد کرد. و از سوی دیگر در نظام عرضه مسوولان حکمرانی اقتصادی کشور، توزیع را خدمتی غیر مولد می‌بینند که از قضا محل «دلالت‌یازی» و

تورم بهاره

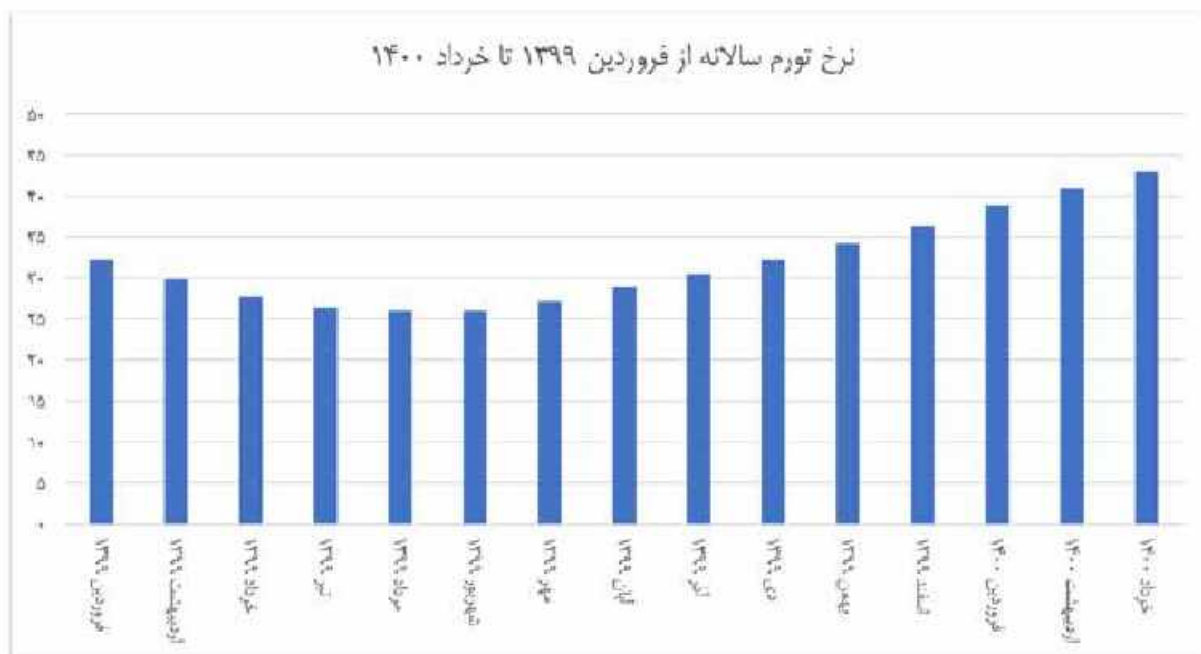
ترخ تورم سالانه فروردین ماه ۱۴۰۰ برای خاتوارهای کشور به ۲۸٫۹ درصد رسیده که نسبت به همین اطلاع در ماه قبل، ۲٫۵ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد. در فروردین ۱۴۰۰ تورم ماهانه ۲/۷ درصد اعلام شد که نسبت به تورم ماهانه فروردین در دهه ۹۰ عدد بالایی به حساب می‌آید و اگر بخواهیم آن را رده‌بندی کنیم، پس از فروردین‌ماه سال ۹۸ و ۹۲ سومین تورم بالا فروردین‌ماه در میان سال‌های دهه ۹۰ به حساب می‌آید. این عدد نسبت به تورم ماهانه در اسفند ماه ۵۰ درصد رشد را نشان می‌دهد که عدد قابل توجهی است. همچنین سهم پول در ترکیب افزایش نقدینگی بعد از وقفه‌ای دو ماهه، دوباره روند افزایشی به خود گرفته است. رشد نقدینگی در بهمن ماه به صورت نقطه به نقطه ۳۹/۱ درصد و به صورت ماهانه ۲/۹ درصد گزارش شد که این میزان رشد نقدینگی بیشترین رقم در ۶ سال اخیر و بی‌سابقه بود. اما نکته مهم این است که علاوه بر رشد بالای نقدینگی، ترکیب این متغیر نیز در جهت افزایش درجه سیالیت فشار بیشتر به تورم در حال تغییر بود. قابل پیش‌بینی بود که این تغییر روند شدت گیرد و موجب تورم در ماه‌های بعد شود. به نظر می‌رسد این تغییر ترکیب نقدینگی و افزایش سهم پول، خود را به خوبی در تورم فروردین ۱۴۰۰ منعکس کرده تا رکوردشکنی‌ها در رشد پول و نقدینگی در زمستان ۹۹ به رکورد شکنی در اولین آمار تورم منتشر شده در سال ۱۴۰۰ منجر شود. از بین ۱۲ گروه عمده هزینه‌ای خاتوار، ۴ گروه «مسکن، آب، برق، گاز و سایر سوخت‌ها»، «خوراکی‌ها و آشامیدنی‌ها»، «بهداشت و درمان» و «حمل و نقل» به ترتیب دارای بیشترین وزن در سبد خاتوار است به نحوی که بیش از ۷۶ درصد از ضریب اهمیت سبد کالاها و خدمات مورد نیاز خاتوارهای کشور

منفی ۰/۳ درصد و برای استان‌های بوشهر و آذربایجان غربی به ترتیب معادل منفی ۰/۲ و منفی ۰/۱ درصد ثبت شده است. در مقابل، چهار استان هرمزگان، کردستان، زنجان و مرکزی بیشترین افزایش شاخص قیمت مصرف‌کننده را در دومین ماه بهار سال جاری ثبت کرده‌اند.

ترخ تورم سالانه خرداد ماه ۱۴۰۰ برای خانوارهای کشور به ۴۲،۰ درصد رسیده که نسبت به همین اطلاع در ماه قبل، ۲،۰ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد. ترخ تورم نقطه‌ای در خرداد ماه ۱۴۰۰ به عدد ۴۷،۶ درصد رسید که در مقایسه با ماه قبل ۰،۷ واحد درصد افزایش یافته است. ترخ تورم نقطه‌ای گروه عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» با افزایش ۱،۲ واحد درصدی به ۶۲،۲ درصد و گروه «کالاهای غیرخوراکی و خدمات» با افزایش ۰،۵ واحد درصدی به ۴۰،۸ درصد رسیده است. ترخ تورم نقطه‌ای برای خانوارهای شهری ۴۶،۹ درصد می‌باشد که نسبت به ماه قبل ۰،۸ واحد درصد افزایش داشته است. همچنین این ترخ برای خانوارهای روستایی ۵۱،۵ درصد بوده که نسبت به ماه قبل ۰،۵ واحد درصد افزایش داشت. ترخ تورم ماهانه خرداد ۱۴۰۰ به ۲،۵ درصد رسید که در مقایسه با همین اطلاع در ماه قبل، ۱،۸ واحد درصد افزایش داشته است. تورم ماهانه برای گروه‌های عمده «خوراکی‌ها، آشامیدنی‌ها و دخانیات» و «کالاهای غیرخوراکی و خدمات» به ترتیب ۲،۲ درصد و ۲،۲ درصد بوده است.

و نیز مناطق شهری و روستایی را به خود اختصاص دادند. ترخ تورم سالانه اردیبهشت ماه ۱۴۰۰ برای خانوارهای کشور به ۴۱ درصد رسیده که نسبت به همین اطلاع در ماه قبل، ۲،۱ واحد درصد افزایش نشان می‌دهد. ترخ تورم ماهانه در اردیبهشت ماه معادل با ۰/۷ درصد گزارش شده که این رقم در ۲۰ ماه اخیر، کمترین سطح بوده است. البته کاهش تورم، معادل با کاهش قیمت‌ها نیست، بلکه به این معنی است که میزان افزایش قیمت‌ها نسبت به قبل کمتر شده است. براساس گزارش مرکز آمار ایران در دومین ماه سال ۱۴۰۰، ترخ تورم ماهانه خوراکی‌ها منفی شده است. با توجه به این آمار، برخی خوراکی‌های پر مصرف در سبد خانوار نظیر گوشت مرغ، گوشت قرمز و میوه و سبزیجات، نسبت به فروردین ماه کاهش قیمت را ثبت کردند. ترخ تورم نقطه‌ای به تقاطع هم که معرف تغییر شاخص قیمت‌ها نسبت به اردیبهشت سال قبل است، با کاهش ۲/۶ واحد درصدی به رقم ۴۶/۹ درصد رسیده است. این آمارهای رسمی نشان می‌دهد که اثر کاهش انتظارات تورمی در قیمت کالاهای مصرف‌کننده منعکس شده است. شاخص قیمت مصرف‌کننده به تفکیک استان‌های کشور در میان ۳۱ استان، به ترتیب استان‌های همدان، اردبیل، بوشهر و آذربایجان غربی کمترین افزایش شاخص قیمت ماهانه را تجربه کرده‌اند. آمارهای رسمی حاکی از این موضوع است که تورم ماهانه برای استان‌های اردبیل و همدان به میزان

نرخ تورم سالانه از فروردین ۱۳۹۹ تا خرداد ۱۴۰۰

تغییر رئیس کل

عبدالناصر همتی یا تأیید هیات وزیران به کار خود در ریاست بانک مرکزی پایان داد. همتی در مأموریت هزار روزه خود قرار و تشییع های قرآونی را پشت سر گذاشت و بخشی از تورم های عظیم و افزایش قیمت ارز در دوره ایشان رقم خورد، یکی از دلایل استعفاء همتی مذاکره روحانی با برخی از اقتصاددانان برای جانشینی او بود. اصحاب رسانه از گفتگوی روحانی با حمید پورمحمدی معاون اقتصادی سازمان برنامه و بودجه و اکبر کمیجانی قائم مقام کنونی بانک مرکزی خبر دادند که پورمحمدی این موضوع را تکذیب کرد. بر این اساس استاد اقتصاد دانشگاه تهران اکبر کمیجانی یا تصمیم هیات وزیران وظایف رئیس کل را برعهده خواهد داشت. ایشان در تاریخ ۹ خرداد ۱۴۰۰ در اولین جلسه این بانک جایی که همتی حضور تداشت بر جایگاه این مسند تکیه زد. با توجه به ورود عبدالناصر همتی به عرصه تبلیغات انتخابات ریاست جمهوری که مانع از حضور کافی وی در بانک مرکزی و ایفای وظایف و مسوولیت های خطیر رئیس کل در حوزه های حساس پول و ارز می شود، با خاتمه مسوولیت وی در سمت ریاست کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران موافقت کرد. اکبر کمیجانی، قائم مقام بانک مرکزی، از این پس و مطابق قانون، تمامی وظایف و اختیارات رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران را برعهده خواهد داشت. هیات وزیران همچنین از خدمات و زحمات همتی در طول دوران تصدی ریاست وی بر بانک مرکزی تقدیر و تشکر کرد.

مالیات

ولس این طرح در کنار مزایا معايبی نیز به همراه دارد، نکته اول اشخاص حقیقی مالیات داری‌های خود را از طریق مالیات بر اجاره املاک (موضوع ماده ۵۳ قانون مالیات‌های مستقیم)، مالیات بر عملکرد اشخاص حقیقی نظیر مشاغل که مالک محل اشتغال خود هستند (موضوع ماده ۱۳۱ قانون مذکور) و ... قبلاً پرداخت کرده‌اند و همچنین در طرح پیشنهادی نیز در حالت فروش داری به زیان، اعتبار مالیاتی برای اشخاص حقیقی لحاظ نشده است. لذا مباحثی از این قبیل باعث اخذ مالیات مضاعف از مردم می‌شود. ثانیاً سود ناشی از مابه‌التفاوت خرید و فروش داری همان سود حسابداری بوده و با مفهوم سود اقتصادی (افزایش رفاه و ارزش افزوده اقتصادی) همخوانی نداشته و واقعی نیست و سود حسابداری شناسایی شده صرفاً به دلیل تورم ساختاری و همیشگی در نظام اقتصادی ناکارآمد ایران است. لذا لازم است مفاهیمی از قبیل بهای جایگزینی داری مشابه، تعدیل از بابت سطح عمومی قیمت‌ها از زمان تحصیل تا فروش، مفهیم ارزش فعلی و ... در شناسایی عایدی صحیح سرمایه (سود عایدی مازاد بر تورم نگرهداری) لحاظ شود و صرفاً استناد به وجود این قانون در کشورهای پیشرو بدون توجه به نرخ تورم آن کشور، جلوگیری از دلال بازی در سطح بازار، هدایت نقدینگی به سمت بازار سرمایه، گسترش پایه‌های مالیاتی و ... باعث گمراه کردن قانون‌گذار در این زمینه نشود.

از جمله تبعات منفی اجرای این قانون، هدایت سرمایه‌های ملی به سمت بازارهای مشابه از قبیل بازار مسکن کشورهای همسایه، گسترش بازارهای زیرزمینی طلا و ارزهای فیزیکی و دیجیتال، هدایت منابع به سمت داری‌های معاف از این قانون و ... است. لذا لازم است قانون‌گذار با تاکید بر لزوم امتناع از اخذ مالیات مضاعف و همچنین تعدیل نرخ عایدی بر سرمایه براساس نرخ تورم سالانه، اصلاحات لازم را برای جلوگیری از تبعات احتمالی این قانون به عمل آورد.

در طرح مالیات بر عایدی سرمایه سیاست‌گذار به‌جای تعیین مستقیم نرخ برای مسکن و ارز و سکه طلا، این بار به طراحی ساختار انگیزشی روی آورد، سیاست‌گذار بر خلاف عادت دیرینه خود از دخالت‌های مستقیم دولتی و حکومتی در قیمت‌گذاری کناره‌گرفت و لایحه اخذ مالیات بر عایدی سرمایه را عنوان نمود که این موضوع یک گام رو به جلو محسوب می‌شود. به این امید که این ساختار خود به خود به رسیدن به اهداف مدنظر سیاست‌گذار کمک کند. نکته مثبت این طرح کاستن از انگیزه‌های سوداگرانه در بازارهای موردنیاز مردم است. این هدف‌گذاری دقیق باعث می‌شود که بعد از اجرایی شدن آن، آزمودن میزان کارایی‌اش در نیل به هدف یادشده راحت‌تر شود. مثلاً مشخص است که هدف اصلی از این طرح افزایش درآمد دولت نبوده یا اینکه این طرح لزوماً افزایش برابری و عدالت در پرداخت مالیات را دنبال نمی‌کرده است، چراکه در غیاب یک ساز و کار جامع مالیات بر درآمد کل افراد، احتمال بسیار کمی هست که طرح‌های جزیره‌ای بتوانند عدالت توزیعی در اعمال مالیات را احیا کنند. نکته دیگر منظور نکردن تورم در محاسبه عایدی سرمایه و در نتیجه مالیات گرفتن از سود اسمی (و نه واقعی) سرمایه‌گذار است. در نسخه اولیه این طرح، موارد مشمول مالیات بر عایدی سرمایه در چهار دسته (۱) وسایل نقلیه موتوری زمینی، دریایی و هوایی، (۲) مسکن و زمین، (۳) سکه و (۴) سهام و حق‌شرکه در نظر گرفته شده‌اند. در نسخه نهایی طرح که مورد تصویب اولیه قرار گرفته است، اولاً وسایل نقلیه مشمول به وسایل نقلیه زمینی محدود شده، ثانیاً به‌جای سکه، مسکوکات طلا، شمش طلا، طلای آب‌شده و زیورآلات و جواهرآلات قرار گرفته است و ثالثاً سود ناشی از داری‌های مشمول مالیات بر عایدی سرمایه حذف شده و به‌جای آن ارزهای خارجی نشسته است.

منابع:

بانک مرکزی ایران - مرکز آمار ایران - روزنامه دنیای اقتصاد - روزنامه اقتصاد آنلاین

بازار فلزات اساسی

گروه اقتصادی

اتجمن جهانی فولاد در جدیدترین گزارش خود اعلام کرد تولید فولاد ایران در ماه آوریل ۲۰۲۱ مطابق با فوروردین ۱۴۰۰ نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۰ با افزایش ۶/۴ درصدی به ۲/۵ میلیون تن رسیده و ایران ۷۱/۴ درصد تولید فولاد غرب آسیا را در اختیار دارد. همچنین بر اساس این گزارش، تولید فولاد ایران در ۴ ماه نخست سال جاری میلادی به ۱۰ میلیون تن رسیده است که نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۰ افزایش ۹/۶ درصدی را نشان می دهد. قیمت مقاطع تخت فولادی در بازارهای اروپا و آمریکا در ابتدای بهار در حال رکوردشکنی بود

که مهمترین دلایل بر این رکوردها را می توان شرایط لغو معافیت مالیاتی صادرات این محصولات از سوی چین و اجرای محدودیت های بیشتر زیست محیطی در این کشور که به اکت تولید در منجر شده است. بهای شمش و محصولات فولادی در ماه پایانی سال ۱۳۹۹ در بازارهای مختلف دنیا روندی پر توسان داشت؛ در حالی که قیمت بیلت فولادی در بازارهای اروپا با اکت ترخ مواجه شد اما این ترخ در بازارهای شرق آسیا به روند صعودی خود ادامه داد. اما وضعیت در بازار اسلب و مقاطع تخت فولادی ظرف این مدت متفولت و در اغلب بازارها رو به رشد یا شتابی قابل ملاحظه بود. به گونه ای که در اول ماه مارس بهای ورق گرم آمریکا به رکورد تاریخی خود رسید و با قیمت ۱۴۳۲ دلار به ازای هر تن معامله شد. پس از اتمام تعطیلات سال نوی چینی در تیمه

فوریه ۲۰۲۱، رشد تقاضای داخلی این کشور برای میلگرد، باعث شد تا میلگرد صادراتی چین وارد مسیر افزایش بها شود؛ به گونه ای که این محصول که تا ۲۲ فوریه با ترخ ۶۲۵ دلار به ازای هر تن معامله می شد به ترخ ۶۷۹ دلار به ازای هر تن (قوب بنادر اصلی چین) رسید.

روی

پس از آهن، آلومینیوم و مس، چهارمین فلز مورد استفاده در دنیا است. سرب فلزی نرم، چکش خوار و دارای نقطه ذوب نسبتا پایین است. از مهم ترین کاربردهای فلز روی به آیکاری فلزات جهت افزایش مقاومت در مقابل زنگ زدگی (۵۰ درصد)، استفاده در آلیاژهایی نظیر روی (۱۷ درصد) پرتچ و یرتز (۱۷ درصد)، ساخت قطعات خودرو و... می توان اشاره کرد. از فلز سرب تیز در اصلی ترین شکل مصرف برای تولید

خساک مورد نیاز یا عیار مناسب، کمتر از ظرفیت اسمی خود در حال فعلیت هستند. به طور متوسط شرکت های تولید کننده شمش روی در ایران یا ۴۵ درصد ظرفیت اسمی خود تولید می کنند.

قیمت روی در ابتدای اردیبهشت به ۲۸۰۲ دلار در هر تن رسید. در ابتدای بهمن ماه سال ۱۳۹۶ قیمت روی معادل ۲۴۰۹ دلار در هر تن بیشترین قیمت و کمترین نرخ آن مربوط به ابتدای سال ۱۳۹۹ معادل ۱۸۱۴ دلار در هر تن بود. که مهمترین دلیل آن همه گیری ویروس کرونا بود. پس از تجربه این کف قیمتی نرخ ها مجددا افزایش پیدا کرده و به بالای ۲۷۵۰ دلار در هر تن رسیده است. میانگین سه سله نرخ سرب بر اساس معاملات بورس لندن ۲۰۵۰ دلار در هر تن است. در ابتدای اردیبهشت سال جاری نرخ هر تن سرب ۲۰۲۱ دلار بود. در خصوص روند نرخ سرب نیز بیشترین قیمت در چهار سال اخیر مربوط به بهمن ماه سال ۱۳۹۶ یا نرخ ۲۶۸۲ دلار و کمترین نرخ برای پیلان اردیبهشت ماه ۱۳۹۹ یا ۱۴۵۴ دلار در هر تن است. بازار روی تحت تاثیر کمیود عرضه قابل ملاحظه در سال های اخیر، در پی رقع کمیود شدید عرضه در بازار کنسالتزه در حال رسیدن به تعادل بوده.

در ایران، طرح احداث کارخانه های قرآوری سرب و روی، از تجربه های توین ایمیدرو است، که این سازمان خود را تنها در جایگاه ناظر می بیند و مدیریت سرمایه گذاری و اجرا را برعهده بخش خصوصی می گذارد. روش به کار گرفته شده که حاصل اعتماد به بخش خصوصی بود، هم اینک در حال ثمر دانستن است و صنعت روی ایران، شاهد سربر آوردن قاز تخت بزرگ ترین کارخانه قرآوری روی در خاورمیانه است. این مجتمع معدنی به زودی وظیفه تلمین خوراک صنعت روی ایران را عهده دار می شود تا جایگزینی برای معدن رو به اتمام انگوران در زنجان شود. معدن روی مهدی آباد به سبب میزان ذخیره، به دنیا معرفی شده و به عنوان دومین یا سومین معدن بزرگ روی جهان شناخته می شود. اکتشافات نخستین این معدن توسط شرکت صاحب تام استرالیایی انجام شده و همین امر توجه جهانی را به خود جلب کرده است. معدن مهدی آباد دارای ذخیره (زمین شناسی) ۶۶۷ میلیون تنی است که از این میزان ۱۷۰ میلیون تن به عنوان ذخیره قطعی روی شناخته شده که به مدت ۲۰ سال خوراک در اختیار کارخانه های قرآوری قرار می دهد. از ابتدای سال ۹۶ تاکنون ۷۵ میلیون تن باطله برداری انجام شده و اکنون به ماده معدنی رسیده است.

ایران ۷۱/۴ درصد تولید فولاد غرب آسیا را در اختیار دارد

باتری، مخصوصا باتری خودرو (۸۰ درصد)، محصولات نورد (۵۶ درصد) و کالاهای الکتریکی استفاده می شود. بزرگ ترین تولید کنندگان شمش روی در جهان چین، پرو و استرالیا هستند. چین و اروپا از مصرف کنندگان رده اول شمش روی در جهان به شمار می روند. چین، اروپا و آمریکا از بزرگ ترین تولید کنندگان و مصرف کنندگان جهانی شمش سرب در دنیا هستند. معدن انگوران زنجان، مهدی آباد یزد، عمارت اراک و ایرنکوه اصفهان از جمله معادن مهم سرب و روی کشور هستند. تولید شمش روی ایران حدود ۲۲۰ هزار تن در سال است و مصرف داخلی کشور حدود ۳۹ هزار تن در سال برآورد می شود. ایران در جایگاه چهارم تولید ماده معدنی سرب و روی در آسیا قرار دارد. همچنین ایران ششمین تولید کننده شمش روی و پنجمین تولید کننده شمش سرب در آسیا است. در حال حاضر اکثر واحدهای سرب و روی کشور به دلیل عدم دسترسی به میزان

فروش شمش روی در اسفند ماه ۱۳۹۹، ۱۶ میلیون ریال بوده است که در گزارش فروردین سال جاری یا حدود ۵۸ درصد کاهش به ۵۸۸ میلیون ریال رسید.

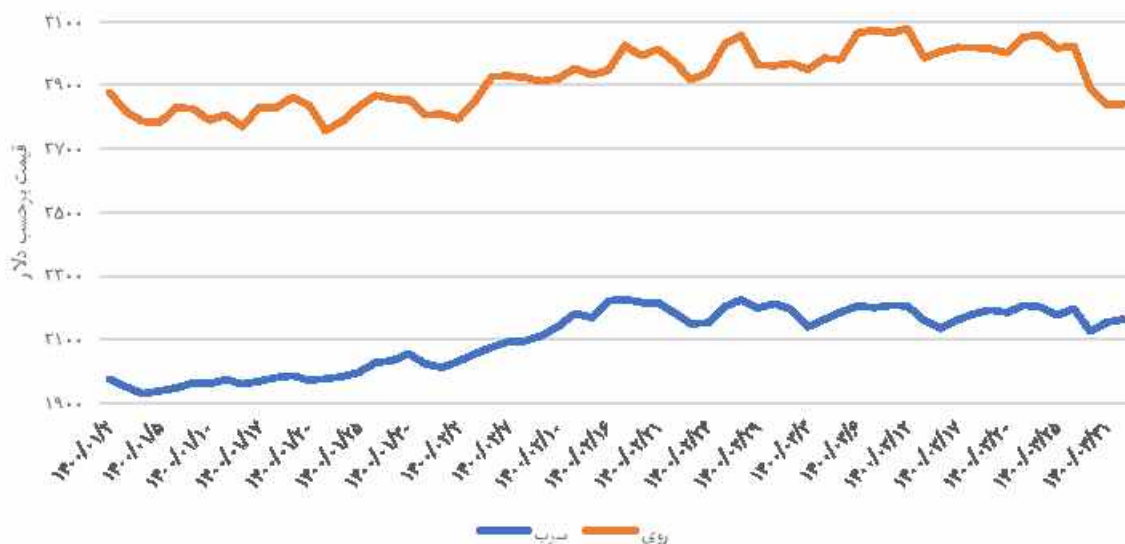
ذوب و روی اصفهان در سال گذشته ۹،۳۴۵ تن شمش روی، ۶،۱۰۵ تن کیک روی و ۱،۳۷۷ تن کرینات سرب تولید کرده است که از این مقدار ۸،۷۲۱ تن شمش روی، ۶،۱۰۵ تن کیک روی به فروش رسانده است. مهم ترین وزن درآمدی شرکت مربوط به فروش شمش روی صادراتی بوده است که میانگین نرخ فروش سال گذشته این محصول ۵۸۸ میلیون ریال در هر تن محقق شد. نرخ فروش شمش روی در اسفند سال گذشته ۱۲ میلیون ریال گزارش شده است. نرخ کیک روی از ۲۴ میلیون ریال در اسفند سال قبل یا ۶ درصد کاهش به ۳۲ میلیون ریال در فروردین ۱۴۰۰ رسیده است.

شرکت یاما، در سال گذشته ۳،۰۹۳ تن شمش روی، ۲،۹۳۷ تن کرینات روی، ۲۵،۲۵۱ تن کنساتره سولفور روی و ۵،۵۵۵ تن کنساتره سولفور سرب تولید کرده و ۳،۷۲۰ تن شمش روی، ۳،۵۱۱ تن کرینات روی، ۲۵ هزار تن کنساتره سولفور روی و ۴،۲۴۷ تن کنساتره سولفور سرب به فروش رسانده است. اهم درآمد شرکت از فروش صادراتی کنساتره سولفور روی و بعد از آن از محل فروش شمش روی محقق شده. میانگین نرخ فروش کنساتره سولفور روی طی سال گذشته ۱۵۹ میلیون ریال و شمش روی ۴۲۷ میلیون ریال بوده است. این شرکت در فروردین ماه سال ۱۴۰۰، شمش روی را معادل ۶۴۳ میلیون ریال به فروش رسانده که بر اساس گزارش های ماهانه در سه ماه پایان سال از این محل فروش نداشته است.

طول دهانه معدن به حدود ۷۰۰ متر و به عمق ۱۶۶۵ متر از سطح دریاهاى آزاد رسیده و قرار است در طول دوره بهره برداری به حداکثر ۱۹۵۰ متر در بخش جنوبی و ۱۳۱۰ در بخش غربی برسد. عمق معدن نیز به ۱۸۳۰ متر خواهد رسید. اکتشاف و قراوری مجتمع، از سال ۹۷ در ۲۴۰۰ هکتار از مجموع مساحت معدن و نواحی مجاور، انجام شده و ۵۰۰ هکتار به عنوان مناطق با اولویت یا لا مشخص شده اند. تا پایان سال قبل، فاز شناسایی و پی جویی به اتمام رسیده و قرار است در انتهای سال جاری (۱۴۰۰)، ۱۰۰ هکتار به عنوان هدف نهایی برای اکتشافات تکمیلی تعیین شود. در عین حال تلاش شده همزیستی حیات وحش منطقه و صنعت نیز محقق گردد. ساخت آبخور و تعبیه محلی برای تعلیف حیوانات منطقه، از جمله اقدامات بخش محیط زیست مجتمع است. همچنین طراحی مسیری برای عبور امن حیوانات انجام شده و مجتمع آماده همکاری و سرمایه گذاری برای اجرای پروژه فنس کشی جاده پایین دست معدن است. مدیریت مجتمع همزمان با انجام وظایف و فعالیت ها، ارتقای جایگاه نیروی انسانی را هم به پیش می برد.

«فاسمین» در سال ۱۳۹۹، ۴،۴۷۷ تن کنساتره سرب، ۳۱،۴۳۴ تن شمش روی، ۱۵۶،۹۱۶ تن کنساتره روی خام و ۱۵،۵۵۷ تن کنساتره روی سولفور تولید کرد. در مجموع ۵،۲۳۹ تن کنساتره سرب، ۲۷،۷۵۵ تن شمش روی و ۱۲،۴۰۲ تن کنساتره روی خام به فروش رسانده است. مهم ترین وزن میلغی فروش برای شمش روی است که میانگین ۱۲ ماه سال ۱۳۹۹ نرخ فروش داخلی ۴۷۹ میلیون ریال و نرخ صادراتی ۵۳۴ میلیون ریال (۱۱ درصد بالاتر) بود. نرخ

بهای سرب و روی در بازارهای جهانی در بهار ۱۴۰۰

- ۳- دریافت استعلام از حفاظت محیط زیست
- ۴- عدم امکان واگذاری محدوده های معدنی در عرصه های کتابچه هواتوردی
- ۵- عدم امکان واگذاری مرتع در قالب استعلام محدوده های معدنی به اشخاص دیگر.

بخش اصناف

- ۱- استعلام از شهرداری ها برای متقاضیان صدور و تمدید پروانه کسب صنفی در خصوص نوع کاربری محل واحد صنفی
- ۲- دریافت گواهی اداره امور مالیاتی مبنی بر پرداخت یا ترتیب پرداخت بدهی مالیات قطعی شده برای متقاضیان تمدید پروانه کسب صنفی
- ۳- صدور کارت معاینه پزشکی و گواهی صلاحیت پزشکی
- ۴- صدور گواهی صلاحیت فردی، انتظامی و ترافیکی
- ۵- صدور پروانه تخصصی و فنی.

وزارت صنعت در هر یک از پندهای ۱۹ مجوز احصا شده برای حذف یا اصلاح دلایل خود را برای زائد بودن آن مقرر اعلام کرده است. برای نمونه در اولین بخش از ۹ مقرر ای که در بخش صنعت اخلال ایجاد کرده اند، به زمان پر بودن استعلام های صورت گرفته اشاره شده است. این مقرر که مستقیماً از سازمان محیط زیست دریافت می شود، به خوبی نشان دهنده سختی فضای کسب و کار و رسیدن به خط پایان مجوز است. البته به نظر می رسد با توجه به قدرتی که قاتونگذار برای اعطای مجوزهای صنعتی به سازمان محیط زیست داده، توسعه دولت الکترونیک در این نهاد در کنار اصلاح و حذف بخش های زائد می تواند کارگشا باشد. بررسی دقیق مقررات مذکور نشان می دهد فعالان اقتصادی زمان بسیار زیادی را برای دریافت این مجوزها از واحدهای اداری از دست می دهند. این رویه که از ابتدای امسال از سوی سیاست گذار صنعت پیگیری می شود، باید بخش بزرگی از قوانین و مقررات را که مانع توسعه بخش خصوصی و بهبود فضای کسب و کار است، حذف کنند. کارنامه هیات مقررات زدایی بنا بر شواهدی که مرکز پژوهش های مجلس اعلام کرده، موفقیت آمیز نبوده است. در عین حال مدیران بخش اصناف کشور از وجود بیش از ۱۸۲ هزار قانون و ماده حرف می زنند که روی همدیگر تلبیاری شده و کار تولید و تجارت را به شدت پیچیده، سخت و توأم با ناطمینانی کرده است. شاید نخستین گام در این مسیر حذف مجوزهای زائد باشد که وزارت صمت در آن پیش قدم شده است.

گزارش وزارت «صمت» حاکی از این است که از میان ۱۹ مجوز، رویه یا مقرر که در واقع مخل تولید هستند و عموماً بیرون دستگاهی به حساب می آیند، ۹ مورد در بخش صنعت، ۵ مورد در بخش معدن و ۵ مورد تیز به بخش اصناف مربوط است. فضای نامطلوب کسب و کار و قوانین سلیقه ای دستگاه های اجرایی، موانعی است که در مسیر تولید قرار گرفته است. به اعتقاد فعالان اقتصادی، تورم مقررات و بعضاً مزاحم، تأثیرات منفی در اقتصاد ایران به جای گذاشته است که اثرات آن کمتر از تحریم ها و محدودیت های بین المللی نیست؛ چراکه نوعی سردرگمی در روند فعالیت های تولیدی ایجاد کرده است. تحلیل های کارشناسی نشان می دهد که مشخص کردن مخل یا مفید بودن مجوزها، شفاف کردن تعداد مجوزهای هر نهاد و دلایل امتناع نهادها از تسهیل در دریافت آنها در کنار تمرکز روی گسترش پلت فرم دولت الکترونیک از جمله مواردی است که کمک خواهد کرد تا مسیر مانع زدایی از تولید سریع تر و دقیق تر طی شود. حوزه صنعت:

۱- دریافت مجوز انطباق مقررات و ضوابط محیط زیستی استقرار واحدهای تولیدی صنعتی

۲- دریافت مجوز انطباق مقررات و ضوابط محیط زیستی استقرار برای واحدهای تولیدی صنعتی، مستقر در شهرک های صنعتی

۳- دریافت مجوز انطباق مقررات و ضوابط بهداشتی و سلامت استقرار واحدهای تولیدی صنعتی

۴- دریافت مجوز انطباق مقررات و ضوابط محیط زیستی برای کلیه فعالیت های تولیدی

۵- صدور پروانه بهره برداری بهداشتی و پروانه ساخت و پروانه استاندارد در مورد صنایع غذایی و دارویی

۶- استعلام از شرکت های آب، برق و گاز جهت دریافت مجوز تامین نیاز صنعت

۷- دریافت زمین از طریق منابع طبیعی و سازمان جهاد کشاورزی جهت ایجاد واحد صنعتی

۸- تمدید مجوزهای محیط زیست

۹- عدم امکان پرداخت اینترنتی پرداخت حق تمیر مربوط به صدور جواز تا سیس واحدهای تولیدی و مراجعات مکرر متقاضیان به صورت حضوری به ادارات کل مالیاتی.

بخش معدن

۱- دریافت استعلام از ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری در خصوص صدور پروانه اکتشاف

۲- دریافت موافقت در خصوص مزایده پروانه های بهره برداری و گواهی کشف بلامعارض از ادارات کل منابع طبیعی و آبخیزداری

مانع زدایی

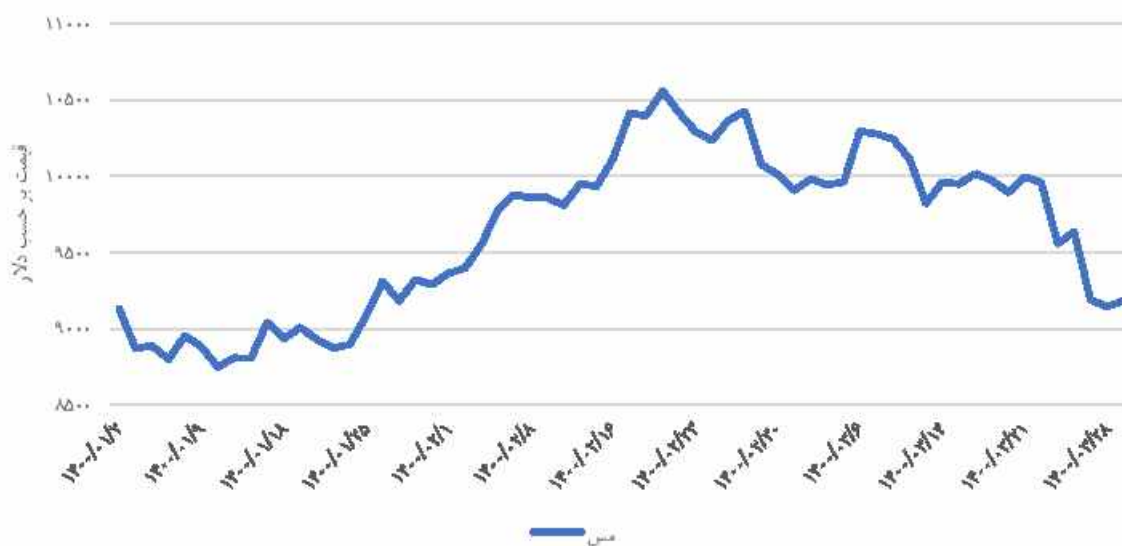

آیا مس رگود می زند؟

مس نیز مانند بیشتر فلزات شرایط مطلوبی را در بازارهای جهانی داشت، مهمترین دلایل رشد این نماد را می توان اعتصاب کارگران در شیلی، روند صعودی به وجود آمده در بازار فلزات پایه و رشد تقاضای مصرفی برای این فلز مهم ترین دلایل رکوردزنی جدید بهای مس در بازارهای جهانی است که باعث شد این فلز به اوج قیمتی خود پس از آگوست ۲۰۱۱ برسد. مس در ۲۶ آوریل در بورس فلزات لندن با نرخ ۹ هزار و ۷۵۸ دلار به ازای هر تن معامله شد که این قیمت ۲/۲ درصد بالاتر از بهای معامله آن در ۲۳ آوریل بود. همچنین بهای این فلز در بازار کامکس نیویورک برای تحویل در ماه مه نیز به ۹ هزار و ۷۹۵ دلار به ازای هر تن رسید که این رقم ۲ درصد بیش از قیمت این محصول در روز پایانی هفته قبل بود. در زمان تنظیم این گزارش (سه شنبه ۲۷

اردشیر سه منجمدی مدیر عمل شرکت ملی صنایع مس ایران در یک نشست خبری در قزوین ماه، از کشف ذخیره جدید یک میلیارد تنی توسط این شرکت خیر داد و گفت در سال ۱۳۹۹ در شرکت ملی مس، ۱۰۱ هزار متر حفاری عمقی برای شناخت ظرفیت های جدید انجام شده که نتیجه آن کشف یک میلیارد تن ذخیره جدید با عیار تیم درصد و ارزش آن به لحاظ ریالی بیش از ۲۵ هزار میلیارد تومان است که به دارایی های شرکت مس می افزاید. ۴۰ میلیون تن ذخیره خالص مس در کشور داریم که ایران را در رتبه هفتم جهان از نظر ذخایر مس قرار می دهد. وی افزود: نخستین بار در تاریخ شرکت ملی مس، در سال ۱۳۹۹ از رکورد تولید ۲۸۰ هزار تن کاتد مس عبور کردیم، خاطر نشان کرد: با این میزان رشد در مقایسه با رکورد قبلی، در سال ۱۳۹۹ با ۱۲ درصد رشد همراه بوده ایم.

بهای مس در بازارهای جهانی در بهار ۱۴۰۰

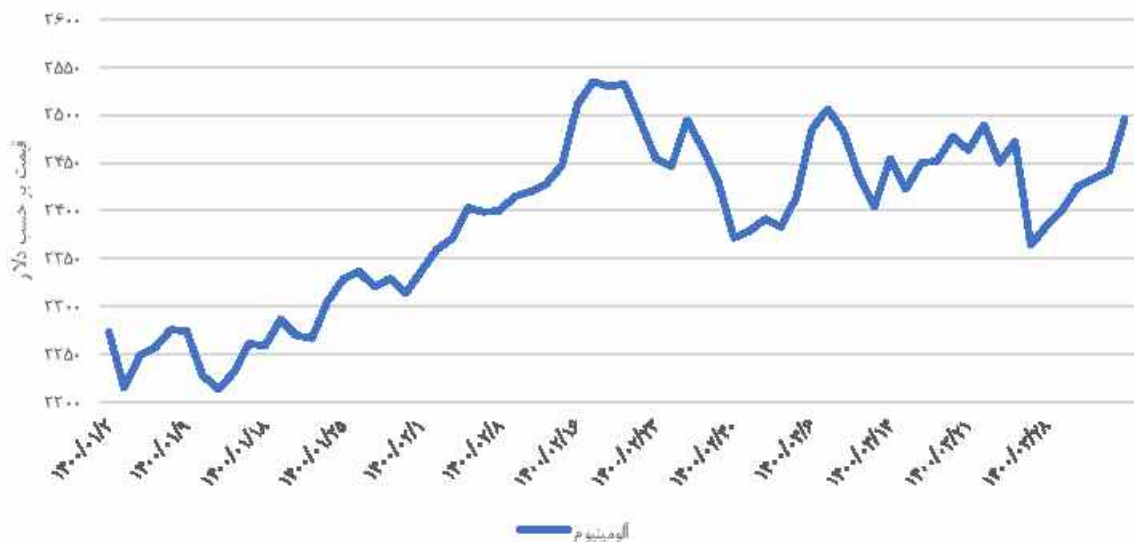
و به رکورد تاریخی قیمت خود نزدیک شود. بیشترین قیمت معامله مس در سال ۲۰۲۱ مربوط به هفته گذشته و روز ۲۹ آوریل بود که این فلز سرخ در بورس فلزات لندن با نرخ ۹ هزار و ۹۹۰ دلار به ازای هر تن مورد داد و ستد قرار گرفت. مهمترین دلایل افزایش قیمت این نماد را می‌توان سرعت خوب واکنش‌های در برخی از کشورهای دنیا از جمله ایالات متحده آمریکا و برخی کشورهای اروپایی، افزایش امیدواری به بهبود رشد اقتصادی دنیا، محرک های مالی که دولت ها به منظور جبران لطمات ناشی از شیوع کرونا به اقتصاد خود تزریق کردند، در عین افزایش تقاضا برای این فلز از سوی چین و در ادامه ایالات متحده آمریکا در سال جاری مهم ترین دلایل این اوج گیری قیمتی هستند.

همزمان با ثبت رکورد تاریخی قیمت مس در بورس فلزات لندن، بهای این فلز در رینگ معاملاتی بورس کالای کشور نیز در تیمه دوم اردیبهشت به اوج قیمتی خود رسید. این اوج گیری قیمتی مس نه تنها باعث کاهش تقاضا برای این فلز سرخ در رینگ معاملاتی بورس کالا نشد که خریداران استقبال مناسبی از عرضه های مس در این بازار داشتند؛ یا اکت محسوس قیمت مس در این بازار یا سیگنال کاهشی نرخ جهانی بر رونق این بازار افزوده شد. هر چند مجدداً مس در روزهای گذشته به مسیر صعود بازگشته و این موضوع می تواند قیمت ها را در این بازار مجدداً افزایشی کند.

آوریل) بهای مس در بورس فلزات لندن به ۹ هزار و ۹۱۱ دلار به ازای هر تن رسید. شیلی بزرگ ترین تولیدکننده معدنی مس دنیا بوده و بیشترین میزان ذخایر مس دنیا متعلق به این کشور است. براساس گزارش سازمان زمین شناسی ایالات متحده آمریکا از ۸۷۰ میلیون تن ذخایر قطعی (محتوای) مس دنیا پر ایر ۲۰۰ میلیون تن معادل ۲۳ درصد متعلق به شیلی است. برآورد می شود که میزان تولید معدنی مس شیلی در سال ۲۰۲۰ به ۵ میلیون و ۷۰۰ هزار تن رسیده که این رقم ۲۸۵ درصد کل تولید معدنی مس جهان را شامل می شود. در سال گذشته میلادی حدود ۲ میلیون و ۴۷۰ هزار تن مس تصفیه شده در شیلی تولید شده که این رقم پر ایر ۹/۶ درصد تولید این فلز در جهان است. رئیس جمهور شیلی در تصمیمی جدید از ممنوعیت برداشت پیش از موعد پول از صندوق های بازتشتگی این کشور خبر داد که این موضوع به اعتصاب گسترده کارگران این کشور انجامید. در عین حال این کشور آمریکای جنوبی در هفته های اخیر با موج جدیدی از همه گیری کووید-۱۹ نیز روبه رو شده که این موضوع روند تولید و تجارت در این کشور را با اختلال روبه رو کرده است.

بهای مس در بورس فلزات لندن در پنجم مه از کاتال ۱۰ هزار دلار عبور کرد تا شاید این فلز بتواند در این روز رکورد جدید قیمتی خود در سال ۲۰۲۱ را به ثبت رسانده

بهای آلومینیوم در بازارهای جهانی در بهار ۱۴۰۰

آلومینیوم

انتهای سال ۱۴۰۴، به بیش از ۱/۵ میلیون تن خواهد رسید. نرخ فروش آلومینیوم تابع قیمت جهانی (Lme) و نرخ دلار است. در حال حاضر قیمت جهانی آلومینیوم در محدوده ۲۵۰۰ دلاری در توسان است که عدد بسیار مطلوبی محسوب می شود.

با شروع بهار ۱۴۰۰ هیچ نشانه بهاری در معاملات آلومینیوم دیده نشد، رکود قابل ملاحظه ای در معاملات شمش و بیلت آلومینیومی یورس کالا ظرف روزهای ابتدایی بازگشایی در سال ۱۴۰۰ به چشم خورد به گونه ای که حجم معاملات در هفته اول به کمترین میزان ظرف ۱۶ هفته گذشته آن رسید. برخلاف بازار طلا توسان نرخ ارز تقویت کننده رکود حاکم بر بازار آلومینیوم بوده و به نظر می رسد صنایع تکمیلی این بخش به امید اکت بیشتر قیمت به دنبال تعویق خریدهای خود هستند. البته نبود گزینه خرید نسبی ظرف این دو هفته عامل مهم دیگری در جهت قوت گرفتن رکود حاکم در این بازار بوده است. بزرگ ترین مشکل این صنعت، نظام چند ترخی ارز است چراکه چند ترخی

تولید آلومینا در سال ۲۰۱۹، ۱۲۲ میلیون تن بوده است و برای تولید هر تن آلومینیوم بیش از ۲ تن آلومینا نیاز است. کشور ایران به رغم وجود کارخانه های بزرگ تولید شمش و نورد آلومینیوم با کمبود جدی ماده اولیه (بوکسیت و آلومینا) مواجه است. با توجه به کاربرد چندگانه آلومینیوم در صنایع نظامی تامین مواد اولیه یا دشواری هایی همراه است.

تولید جهانی آلومینیوم در سال ۲۰۱۹ در حدود ۶۲/۷ میلیون تن بود که نسبت به سال گذشته آن یک درصد کاهش داشته است. بیش از ۵۰ درصد آلومینیومی که در ساخت محصولات به کار می رود، از مواد بازیافتی یا قراضه ساخته می شود. هزینه بازیافت در حدود ۵ درصد هزینه تولید اولیه است. این صنعت سالانه باعث انتشار حدود ۱/۱ میلیارد تن گاز گلخانه ای می شود که این مقدار تقریباً ۲ درصد از کل مواد دفع شده توسط بشر خواهد بود. ظرفیت تولید اسمی آلومینیوم ایران حدود ۸۰۰ هزار تن بوده که با توجه به سند چشم انداز ۲۰ ساله، این ظرفیت تا

ALUMINIUM

در سال ۹۹ نزدیک به ۱۵ هزار تن ثبت شد. در مجموع سال ۹۹ شرکت ۱۷۸ هزار تن فروش داشت. در بخش تولید، شرکت در اسفند ماه ۱۶ هزار تن محصول تولید کرد که این عدد برای میانگین سال ۹۹ معدل ۱۵ هزار تن بود. شمش خالص بیشترین درصد از درآمد شرکت را در ماه اسفند تشکیل می دهد. مقایسه فروش شرکت در اسفند ماه ۹۹ با ماه مشابه در سال ۹۸ نشان می دهد میزان درآمد شرکت ۵۲ درصد افزایش یافته است.

افزایش تقاضای جهانی برای آلومینیوم، استمرار ذهنیت کاهش تولید از سوی چین، روند مناسب واکسیناسیون در ایالات متحده آمریکا و برخی دیگر از کشورهای اروپایی مهم ترین فاکتورهای اثرگذار بر بازار جهانی شمش آلومینیوم ظرف روزهای گذشته بود که در نهایت تیز باعث شد تا قیمت این فلز در بورس فلزات لندن ظرف روز پایانی هفته قبل یعنی جمعه ۳۰ آوریل به ۲ هزار و ۴۴۵ دلار به ازای هر تن برسد. این رقم بیشترین نرخ معامله این محصول در این بازار ظرف ۳ سال اخیر یعنی پس از آوریل ۲۰۱۸ بوده است.

بودن باعث ایجاد نابسامانی در تولید و صادرات این محصول می شود. به عنوان مثال در مواد اولیه شمش به دلیل نظام چند ترخی در صنایع پایین دستی یا کمیود مواجه هستیم و در نتیجه اختلاف قیمت در این حوزه قابل توجه است. در تحریم های چند ساله، به دلیل کاربردهای خاص آلومینیوم، پودر آلومینا در لیست موارد تحریم قرار گرفت و این مهم باعث ایجاد مشکلات عدیده در این حوزه شد. در این میان نبود امکان واردات مواد مورد نیاز، دست واسطه های این حوزه را برای قیمت گذاری باز گذاشت و دلالت در این میان سود قابل توجهی کسب کردند.

شرکت آلومینیوم ایران که بزرگترین شرکت بورسی تولید کننده آلومینیوم شناخته می شود و در بین آلومینیوم سازان بیشترین ارزش بازاری را اختیار دارد، در اسفند ماه سال گذشته موفق به کسب درآمد ۵۸۲ میلیارد تومانی شد. این درحالی است که درآمد اسفند ماه شرکت در مقایسه با بهمن ماه ۲۱ درصدی داشت. درآمد اسفند شرکت از فروش ۱۱ هزار و ۳۰۰ تن محصول به دست آمده است. این درحالی است که میانگین مقدار فروش شرکت

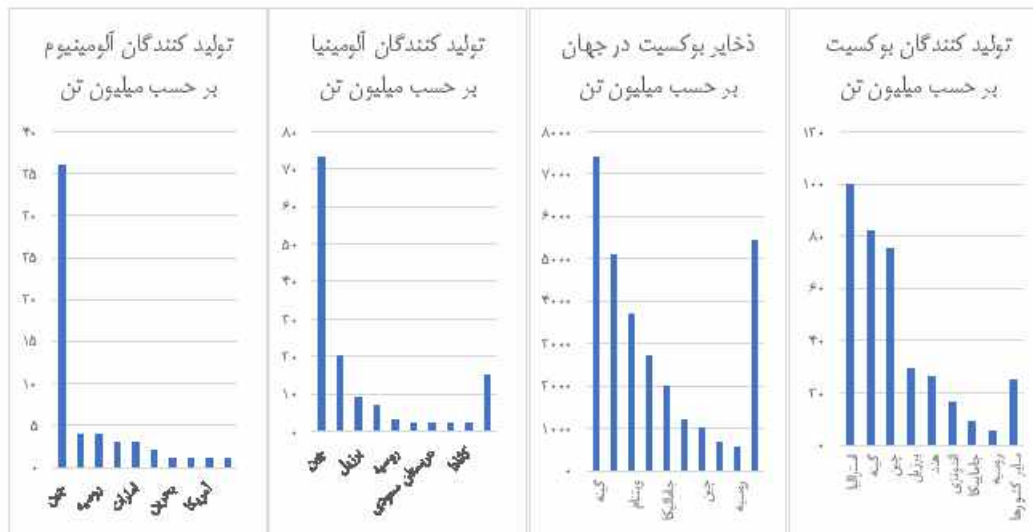

سنگ آهن

۵۰ هزار تن سنگ آهن دانه بندی در این بازار با نرخ پایه هزار و ۱۲۰ تومان عرضه شد، برای این عرضه تقاضایی برابر ۳۰۰ هزار تن در این بازار به ثبت رسید. رقابت خریداران برای این عرضه باعث شد تا میانگین قیمت معامله این سنگ آهن به هزار و ۳۵۰ تومان برسد. بهای بهای سنگ آهن در بازارهای جهانی روند رو به رشد قیمتی را نشان داد و همچنان سنگ آهن وارداتی چین پیشتر از این رشد قیمت در بازارهای دنیا است. معاملات آتی سنگ آهن چین نیز برای پنجمین هفته متوالی افزایشی بود؛ این روند صعودی از افزایش بهای سنگ آهن در دیگر معاملات نیز حمایت کرد به گونه ای که قیمت هر تن سنگ آهن معامله شده در بورس دالینان برای تحویل ماه سپتامبر به ۱۰ هزار و ۱۰۴ یوان برابر ۱۷۰ دلاریه ازای هر تن رسید که این نرخ نسبت به قیمت قبلی فروش این محصول رشدی ۴/۳ درصدی داشت.

با توجه به رشد قیمت سنگ آهن در بازارهای جهانی در ماه دوم بهار این کالا در تالار حراج یاز پورس کالای ایران نیز با استقبال خوب خریداران روبه رو شد. این در حالی است که روند عمومی توسان نرخ ارز ظرف ۱۰ روز اخیر متأثر از اختیار سیاسی و تشایح مذاکرات وین کاهش یافته و این موضوع باعث فرو رفتن بسیاری از بازارهای داخلی به فاز رکودی بود.

در روز یکشنبه ۵ اردیبهشت ماه برابر ۵۰ هزار تن سنگ آهن دانه بندی در تالار حراج یاز پورس کالا با نرخ پایه هزار و ۴۸۰ تومان به ازای هر کیلوگرم عرضه شد که خریداران تقاضایی برابر ۱۰۰ هزار تن را برای این محصول به ثبت رساندند و در نهایت نیز این محصول با همین بهای پایه مورد داد و ستد قرار گرفت. عرضه قبلی سنگ آهن در تالار حراج یاز پورس کالا مربوط به یکشنبه ۲۲ فروردین بود که

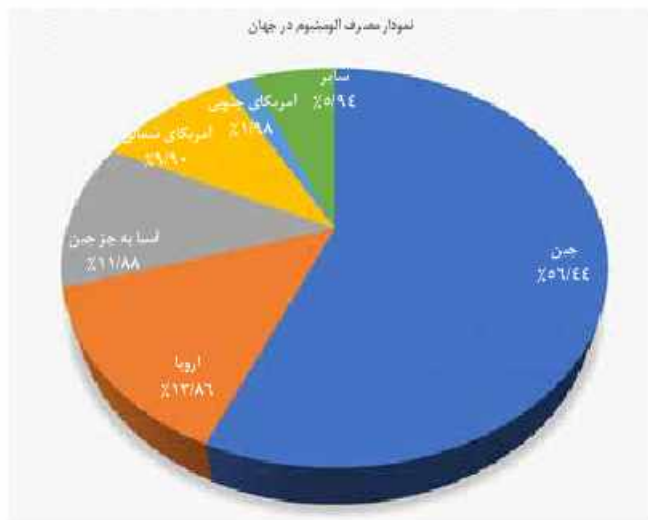

درصد تولید	تولید کنندگان آلومینیوم در ایران			طرفیت اسمی (هزار تن)	استان	نام
	۱۳۹۹	۱۳۹۸	۱۳۹۷			
۳۱	۱۸۵	۱۷۷	۱۷۰	۲۰۰	مرکزی	آلومینیوم ایران (ایرانکو)
۲۷	۱۶۲	۸۸	۱۳۰	۲۵۳	هرمزگان	آلومینیوم المهدی (المهدی-هرمز)
۱۶	۷۲	-	-	۳۰۰	فارس (لامرد)	آلومینیوم جنوب (سالکو)
۶	۲۵	۹	-	۴۰	خراسان شمالی	آلومینیوم جاجرم
۱۰۰	۲۲۶	۲۷۵	۳۰۱	۸۰۰		کل کشور

بانک جهانی نیز برای پیش بینی آینده بازارها دست به عصاره عمل می کند، این مرجع در گزارش وضعیت شاخص قیمت کالا های اساسی غیر انرژی چهار دسته از اقلام را بررسی می کند. این چهار گروه «کشاورزی»، «فلزات و مواد معدنی»، «فلزات گرانبها» و «کودها» است. بر اساس گزارش معاونت بررسی های اقتصادی اتاق تهران، شاخص قیمت کالاهای اساسی

واحد نیز کاهش داشت. شاخص صنعت فلزات اساسی در بالای تمامی میانگین های متحرک مهم از جمله، ۵۰، ۹۰ و ۱۲۰ روزه قرار دارد و اگر بتواند موقعیت خود را در بالای این سطوح حفظ کند، انتظار افزایش بیشتر قیمت ها را داریم. روند نزولی بلندمدت در اواخر سال به سمت بالا شکسته شده و در میان مدت روند صعودی تقریباً قدرتمندی تشکیل شده است، از طرفی با شکسته شدن روند نزولی کوتاه مدت به سمت بالا، امیدها به سرمایه گذاران این صنعت برگشته است. حضور در بالای میانگین متحرک ۲۰۰ روزه نیز سرمایه گذاران با اقبال زمانی بلندمدت را به نگهداری نمادهای این گروه ترغیب می کند.

غیرانرژی بانک جهانی برای ۱۱ ماه متوالی یعنی از آوریل ۲۰۲۰ تا مارس ۲۰۲۱ روند افزایشی داشته است. بر این اساس، پیش بینی می شود قیمت های کالا های اساسی غیرانرژی در سال ۲۰۲۱ حدود ۱۹ درصد رشد کند، اما در سال ۲۰۲۲، با کمتر شدن سرعت رشد قیمت فلزات، قیمت این کالا ها نیز کمی کاهش یابد. البته چشم انداز قیمت این اقلام، به شدت به مسیر و وضعیت آینده همه گیری ویروس کووید-۱۹ بستگی دارد. شاخص فلزات اساسی از ابتدای اردیبهشت ماه تاکنون حدود ۶ درصد افزایش داشته و از منطقه ۸۸۵ هزار واحد به محدوده ۹۲۸ هزار واحد نزدیک می شود. این شاخص در وضعیت نامناسب بازار در سال جاری تا سطوح ۸۵۰ هزار

منابع
 پایگاه اطلاع رسانی وزارت نفت
 صندوق بین المللی پول
 گزارش های ایک
 فایننشیال تایمز
 اس پی گلوبال
 تشریه فوربس

بهای نیکل و قلع در بازارهای جهانی در بهار ۱۴۰۰

مهمترین مشکلات بازار مسکن چیست؟

گروه اقتصادی

بررسی‌های نشان از آن دارد که بازار مسکن دچار اختلالاتی است که با تمام موانع رونق‌شناسایی می‌شوند، عواملی نظیر حفظ ارتفاع قیمت مسکن در سطح بسیار نامتعارف، تداوم بالا رفتن قیمت ملک و دورتر شدن از حد قابل تحمل بازار، تشکیل ایرجیاب قیمت مسکن و به هم خوردن نسبت‌ها، اختلال در رابطه متغیرهای درونی بازار ملک، تخریب کامل قدرت خرید خاتمه‌اولی‌ها، تشدید رکود خرید مصرفی و همچنین تعمیق رکود ساخت مسکن می‌باشد.

اما نکته مهم، تداوم این اختلالات طی سه سال گذشته است که به قدری افزایش یافته که اکثریت مردم این تصور برایشان به وجود آمده که بعید است مسکن از رکود تورمی نجات پیدا کند. اگر سیاست‌گذار یا نگاهی عمیق به چالش‌ها، آسیب‌ها و نگاهی عمیق‌تر به تحولات بازار ملک درکی صحیح از اصل مشکل می‌یافت، شاید می‌توانست دو هدیه را به این بازار بدهد، یک بسته رکودزا و دو بسته رونق‌زا که

به صورت کلی می‌توان گفت که بازار مسکن از این دو بسته فکری کاملاً محروم مانده است. اما نکته قابل تعمق، امتداد این خلاء فکری در ۱۴۰۰ است، بدیهیست که در سال جاری نیز نمی‌توان پیش‌بینی رونق را برای این بازار داشت. در شروع سال جدید-میزان تهدید اختلالات رفتاری بازار مسکن برای دو گروه بازیگر اصلی بازار یعنی سازندگان و خریداران مصرفی به قدری

بزرگ است که ادامه بی عملی سیاست‌گذار در برابر آن می‌تواند علاوه بر مشکلات اقتصادی برای خاتوارهای مستأجر و فاقد مسکن، تبعات اجتماعی نیز به بار بیاورد. منظور از بی عملی، دست روی دست گذاشتن دولتی‌ها نیست بلکه منظور، رفتار بدتر از آن است؛ «اقدامات فرعی و تدابیر توخالی و بی اثر» که پیامد آن باعث وخیم‌تر شدن اوضاع بازار مسکن ۱۴۰۰ نسبت به بازار مسکن ۹۹ خواهد شد.

به صورت شفاف‌تر کمیود عرضه مسکن به معنای «پایین بودن تیراژ سالانه ساخت واحد مسکونی طی ۵ سال گذشته»، خود معلول یک مشکل بزرگ‌تر است که از همان ایزماتج رونق نشأت می‌گیرد. به عبارت دیگر پیمان و یفروش‌ها ۵ سال است که هم در تهران و هم در سایر شهرهای کشور، جریان طبیعی و متعارف تولید مسکن را کنار گذاشته‌اند برای مثال در تهران حداقل حدود ۴۰ درصد کمتر از تیراژ میانگین دوره‌های قبل، واحد مسکونی ساخته شده است. این کم‌سازی در بازار ساخت و سازهای مسکونی ناشی از «توقف نسبی معاملات خرید مصرفی خانه» و همچنین «انگیزه قوی برای ننگه داشتن واحدهای مسکونی از قبل ساخته شده» است. در چنین شرایطی، هر چقدر هم به ضرب و زور زمین‌های خارج از شهرها یا وام یانکی، به شکل مصنوعی، عرضه مسکن به بازار صورت یگیرد، به خاطر همین دو واقعیت (تیود) قدرت خرید در سمت تقاضا و بودن انگیزه ملک‌داری در سمت عرضه) اصل مشکل حل نمی‌شود.

گزارش یازوی پژوهشی مجلس دلیلی محکم بر مدعای فوق است، در گزارشی که از سوی این سازمان منتشر شده است، تمره مردودی به دولت در یخش مسکن داده شده است. بررسی‌های دقیق بر روی داده‌های این گزارش نشان از آن دارد که تحوه عملکرد دولت در یخش مسکن براساس اهداف پرتامه ششم توسعه بسیار ضعیف بوده، یا به عبارت دیگر بر مدار آن سیاست‌های تعریف شده حرکت نکرده است. دولت در حوزه اختصاص تسهیلات یانکی، توسازی یاقت فرسوده، ساماندهی بازار اجاره، تامین مسکن برای گروه‌های کم‌درآمد و عرضه واحد مسکونی متناسب با نیاز غالب تقاضای مسکن، کارنامه ای غیرقابل دفاع را از خود برجای گذاشت.

مختصات تورم مسکن

هزار تومان بود. در حالی که متوسط اجاره پهای هر مترمربع مسکن در همین زمان (زمستان ۹۹) معادل ۷۰ هزار تومان گزارش شد.

تجربه مهر تورم در دولت کاتلدا یا افزایش مالیات راهبردی است که سیاستگذار می‌تواند از آن برای مهار ریشه تورم شدید مسکن در تهران اقدام نماید، سیاست «اخذ مالیات دویله» از خریدهای سرمایه‌ای خانه در این کشور به تصویب رسید. بر این اساس نرخ مالیات سالانه که در حال حاضر بین ۰/۲ درصد تا ۱/۷ درصد است، برای خریدهای سرمایه‌ای به ۲ برابر افزایش پیدا می‌کند. در بازار مسکن کاتلدا سه نوع مالیات دریافت می‌شود؛ مالیات بر خرید ملک به میزان نیم درصد، مالیات سالانه بر املاک و همچنین مالیات بر عایدی ملکی یا نرخ ۲۲/۵ درصد تا ۳۰ درصد. تغییر سبک زندگی طبقه مرفه ساکن در کاتلدا طی دوره کرونا عامل افزایش تقاضای خرید خانه‌های بزرگ‌تر و بیشتر در این بازار بوده است. این اتفاق در کنار افزایش خریدهای سرمایه‌ای توسط خارجی‌ها باعث ثبت رکورد بیشترین رشد قیمت مسکن در ۱۱ شهر بزرگ و معروف کاتلدا از سال ۲۰۱۶ تاکنون شده است. در حال حاضر تورم مسکن در پایتخت کاتلدا ۲۰ درصد اعلام شده که از التهاب قیمت‌ها با توجه به سطح تورم عمومی در این کشور حکایت دارد.

مختصات مسکن در سالی که گذشت نشان از آن دارد که تورم مسکن در مناطق ۲۲ گانه تهران به گونه‌ای بود که اگر «عامل بیرونی جهش» از کار بیفتد، یک دسته از مناطق، زودتر و احتمالاً بیشتر از بقیه وارد فاز «ریزش قیمت» می‌شود. با بررسی روند قیمت و معاملات واحدهای مسکونی از فروردین ۹۹ تا اسفند می‌توان عنوان نمود به طور میانگین این بازار ۹۴ درصد رشد را تجربه نموده است. که این میزان در مناطق شمالی شهر تهران بیشتر بود، میزان افزایش در پنج منطقه اول شهر تهران (مناطق یک تا ۵) برابر با ۱۰۷ درصد ثبت شد. در جنوب تهران یعنی مناطق ۹ تا ۲۰ نیز میانگین قیمت مسکن با افزایش ۸۶ درصدی همراه شد.

همواره یک رابطه سنتی و متعارف بین قیمت مسکن و سطح اجاره پها وجود دارد. این رابطه در شرایط تورم و معمول عددی بین حداقل ۱۴ تا حداکثر ۲۵ است. به دلیل وجود حباب قیمتی و رشد شدید قیمت مسکن این میزان هم اکنون و براساس سطح متوسط قیمت و اجاره پهای مسکن در زمستان ۹۹ به عدد ۳۴ رسیده است. این میزان نشان دهنده وجود ایر حباب قیمتی در بازار مسکن تهران است. متوسط قیمت هر مترمربع مسکن در شهر تهران در زمستان ۹۹ معادل ۲۸ میلیون و ۶۰۰

تعیین تعداد وام های ساخت مسکن برای هر بانک			
ردیف	نام بانک	سهیمیه هر بانک (روستایی)	سهیمیه هر بانک (شهری)
۱	مسکن	۶۰.۰۰۰	۱۵۰.۰۰۰
۲	ملی ایران	۶۰.۰۰۰	۴۵.۰۰۰
۳	سپه	۴۰.۰۰۰	۳۰.۰۰۰
۴	پست بانک	۰	۷.۲۵۰
۵	صادرات ایران	۶۰.۰۰۰	۸۰.۰۰۰
۶	تجارت	۶۰.۰۰۰	۷۲.۵۰۰
۷	ملت	۶۰.۰۰۰	۸۰.۰۰۰
۸	کشاورزی	۲۰.۰۰۰	۰
۹	رقاه کارگران	۴۰.۰۰۰	۲۳۷۵۰
۱۰	کارآفرین	۰	۳۵.۰۰۰
۱۱	سامان	۰	۳۶.۲۵۰
۱۲	اقتصاد نوین	۰	۴۶.۲۵۰
۱۳	پارسیان	۰	۲۱.۲۵۰
۱۴	پاسارگاد	۰	۸۳.۷۵۰
۱۵	سرمایه	۰	۲۵۰
۱۶	سینا	۰	۱۳.۷۵۰
۱۷	آینده	۰	۳۸.۷۵۰
۱۸	دی	۰	۲۵۰
۱۹	شهر	۰	۱۰.۰۰۰
۲۰	گردشگری	۰	۳.۷۵۰
۲۱	ایران زمین	۰	۲.۵۰۰
۲۲	خاورمیانه	۰	۱۲.۷۵۰
۲۳	موسسه اعتباری ملل	۰	۶.۲۵۰
۲۴	توسعه صادرات ایران	۰	۳۴۰
۲۵	صنعت و معدن	۰	۲۵۰
۲۶	توسعه تعاون	۰	۲۵۰
۲۷	موسسه اعتباری نور	۰	۱۰
	مجموع	۴۰۰.۰۰۰	۸۰۰.۰۰۰

مختصات تقاضای مسکن در سال جاری نیز با درایت از سمت عرضه می تواند از شدت رکود کم نماید، سازندگان باید تسهیل متراژ و متراژ ساخت و سازهای جدید درایت و هوشمندی خاصی داشته باشند، بررسی ها نشان از افزایش ۴ درصدی تقاضای جدید برای مسکن تک نفره ناشی از افزایش میزان طلاق طی ۸ سال گذشته، همچنین آمار سالانه طلاق حدود ۱۷۵ هزار فقره، و آمار ازدواج از حدود ۶۰ هزار فقره در ابتدای دهه ۹۰ به نزدیک ۴۰ هزار فقره در سال ۹۹ دارد. که اگر سرمایه گذاران ساختمانی، پروژه های جدید را با آن تطبیق دهند، شدت رکود موجود برای این گروه از سازنده ها تا حدودی تعدیل می شود. به عبارتی دیگر سازنده گان در سال ۱۴۰۰ برای شروع پروژه های جدید لازم است با پلان به روز رسانی شده وارد این بازار شده و اقدام به سرمایه گذاری و فعالیت نمایند.

همچنین نکته حایز اهمیت دیگر توقف جمعیتی از خانه اولی ها است، با توجه به کاهش قدرت خرید وام در تهران به «۲۱۸ مترمربع» و برای کشور به «۶ مترمربع» و به عبارتی دیگر تا کارآمدی تسهیلات در پوشش بهای مسکن این بخش از تقاضا انباشت شده است. نتایج سرشماری پشت خطی های بازار مسکن نشان داد در پایتخت بین ۸۰ تا ۱۰۰ هزار زوج که بخشی از عملیات اصلی برای خرید مسکن - پس انداز در شیکه یانکی - را از سه سال پیش انجام داده اند، پتانسیل «خرید خانه» دارند. اگر این ظرفیت براساس نقشه عملیاتی رونق فعال شود، حجم معاملات خرید خانه در تهران و سایر شهرها تا ۲ برابر وضع موجود افزایش پیدا خواهد کرد. بررسی ها نشان می دهد ماهانه سه هزار خانه اولی می توانند وارد بازار شوند و حجم ماهانه معاملات خرید و فروش مسکن را به دو برابر وضعیت فعلی برسانند. بخش عمده تقاضای مصرفی انباشته در بازار مسکن، خانه اولی هایی هستند که از سال ۹۶ یا پس انداز در شیکه یانکی تصمیم قطعی برای ورود به بازار مسکن را گرفته اند اما با گرفتار شدن در باتلاق رکود و جهش قیمت مسکن، پشت خط این بازار مانده اند.

وام مسکن

بخش تسهیلات مسکن تیز روندی کاهشی را پشت سر گذاشت، بررسی حاکی از آن است که به میزان ۱۰ تا ۲۰ درصد از تسهیلات به سازندگان یا خانه اولی ها رسیده است، که این موضوع موجب کاهش رونق بازار مسکن است، یا به عبارت دیگر یکی از مهم ترین موانع تحقق اهداف دولت در حوزه تامین مسکن و ساماندهی بازار ملک، وام های معیوب در این بازار است. وام های معیوبی که هم اکنون به تسهیلاتی ناکارآمد برای هر دو سمت عرضه و تقاضای مسکن تبدیل شده است چرا که در نتیجه ناکارآمد بودن این وام ها عملاً توان ساخت و خرید مسکن تقویت نشده و هم سازنده ها و هم خریداران مصرفی مسکن به اجبار و به دلیل ناتوانی از حضور در بازار، از بازار به حاشیه رانده شده اند. در قالب قوانین موجود از جمله قانون یرنامه ششم توسعه نیز دولت مکلف به توسازی سالانه ۲۷۰ محله فرسوده در

تهران در واحدهای استیجاری ساکن بوده اند که این آمار در یکی دو سال گذشته با توجه به تحولات اقتصادی و مسکن افزایش نیز داشت. در اقدامی سیاست گذار در قانون بودجه، بندی اضافه نموده که بر اساس آن بانک ها موظف هستند حدود ۳۶۰ هزار میلیارد تومان وام مسکن بلندمدت پرداخت کنند. این امر مکمل طرح وزارت مسکن و شهرسازی مبنی بر ساخت بیش از یک میلیون واحد مسکونی است. تکلیف ۲۵ بانک و ۲ موسسه مالی برای اجرای بسته ۳۶۰ هزار میلیارد تومانی مختص بازار مسکن ابلاغ شد. این بسته به نام «رونق» تعریف شده است؛ اما یک «غایب یزرگ» دارد که همین خلأ، «رکود» مسکن را تشدید خواهد کرد. متولی مسکن مشکل این بخش را به «رکود عرضه» تنزل داده و بسته تحریر یک بازار را تمام و کمال بر مدار «وام ساخت» تدوین کرده است. اما بررسی ها با استناد به اقرار سازنده ها نشان می دهد «هیچ قدرتی خرید» ساخت و ساز را به کما برده است.

کشور بوده که متوسط تحقق این برنامه در کشور سالانه تنها حدود یک تا دو درصد محقق شده است. اگرچه بر اساس مصوبه هیات وزیران طی سال های ۱۳۹۶ تا ۱۴۰۰ برنامه ای در قالب مسکن اجتماعی و مسکن حمایتی به منظور تامین مسکن کم درآمدها تعریف شد و برای ساخت سالانه ۱۰۰ هزار واحد مسکونی در این بازه زمانی برنامه ریزی هایی تیز صورت گرفت اما عملاً اقدام درخور توجهی توسط دولت در حوزه تامین مسکن گروه های کم درآمد صورت نگرفته است. امری که همه دست اندرکاران طرح مسکن اجتماعی به انجام نشدن اقدامات اساسی در خصوص اجرای این طرح اذعان دارند. عدم تامین اراضی مورد نیاز برای پیشبرد این طرح ها و همچنین عدم تامین منابع مورد نیاز برای اجرای آنها از مهم ترین موانع عدم تحقق این برنامه ها عنوان شده است. براساس سرشماری نفوس و مسکن در سال ۹۵ حدود ۳۱ درصد از خانوارهای کل کشور و ۳۷ درصد از خانوارهای شهری و در سال ۹۸ حدود ۴۲ درصد از خانوارهای شهر

بازار معاملات مسکن در کلان شهرها

میانگین قیمت یک متر مربع واحد مسکونی در مراکز استان در سال ۱۳۹۹ (هزار تومان)											
ردیف	مرکز استان	قیمت	ردیف	مرکز استان	قیمت	ردیف	مرکز استان	قیمت	ردیف	مرکز استان	قیمت
۱	تبریز	۸۲۳۹	۹	شهرکرد	-	۱۷	شیراز	۱۰۶۷۳	۲۵	رشت	۶۱۲۱
۲	ارومیه	۶۵۹۰	۱۰	بیرجند	۳۴۶۸	۱۸	قزوین	۸۷۲۹	۲۶	خرم آباد	۵۷۱۹
۳	اردبیل	۵۲۸۲	۱۱	مشهد	۷۵۱۵	۱۹	قم	۸۲۶۸	۲۷	ساری	۱۱۲۹۹
۴	اصفهان	۱۰۲۸۸	۱۲	بجنورد	۲۲۲۶	۲۰	سندج	۶۱۷۸	۲۸	اراک	۸۳۳۹
۵	کرج	۷۳۹۹	۱۳	اهواز	۶۶۰۸	۲۱	کرمان	۵۱۸۶	۲۹	بندرعباس	۷۰۳۱
۶	ایلام	۴۹۳۹	۱۴	زنجان	۸۶۶۴	۲۲	کرمانشاه	۷۰۱۲	۳۰	همدان	۸۶۱۰
۷	بوته‌ر	۷۲۸۱	۱۵	سمنان	۵۲۱۷	۲۳	یلوچ	۳۰۷۶	۳۱	یزد	۶۳۳۹
۸	تهران	۲۴۰۲۹	۱۶	زاهدن	۸۷۰۰	۲۴	گرگان	۶۲۳۰	۳۲	میانگین	۱۲۹۷۰

سال ۹۸ (تغییرات نقطه ای) یا جهش ۹۶ درصدی همراه شد. این در حالی است که تغییرات نقطه ای متوسط قیمت مسکن در شهر تهران در این بازه زمانی جهش ۷۳ درصدی را نشان می داد.

با بررسی شاخص بازار مسکن می توان عنوان کرد که جمعیت محروم از خانه حداقلی طی ۱۵ سال اخیر ۲ برابری شده است. وضعیت جدید شاخص «فقر مسکن» حاکی از آن است که ۴ دهک اول خانوارها زیر خط «فقر مسکن» قرار دارند. این شاخص، معرف توان مشخصی برای پرداخت اجاره بها یا هزینه تامین مسکن است. دو شاخص دیگر، دلیل فقیرتر شدن خانوارها در بازار مسکن را توضیح می دهد. چهار دهک درآمدی کشور زیر خط فقر مسکن قرار گرفته اند که نشان دهنده وضعیت بحرانی این شاخص است. جمعیت خانوارهای زیر فقر مسکن در کشور به ۴۲ درصد رسید. در سال ۲۴،۸۴ درصد یا یک چهارم خانوارهای ایرانی زیر خط فقر مسکن بودند. محاسبات انجام شده برای این شاخص بار دیگر در سال ۹۲ یا استناد به داده های مربوط به ماه های پایانی سال ۹۱ نشان داد خط فقر مسکن جمعیت بیشتری از خانوارهای ایرانی را در بر گرفته است به طوری که ۳۳ درصد از خانوارها زیر خط فقر مسکن قرار داشتند. به تعبیر دیگر، در نیمه دهه ۸۰، دو دهک اول درآمدی و حدود تیمی از دهک سه و در ابتدای دهه ۹۰، دهک اول و بخشی از دهک درآمدی چهارم در زیر خط فقر مسکن قرار گرفتند. به این ترتیب، طی ۱/۵ دهه گذشته جمعیت زیر خط فقر مسکن تقریباً دو برابری شده است.

داده های آماری حاکی از آن است در کلان شهر کرج که اسفند ماه سال ۹۹ برابری یا هر مترمربع ۱۲ میلیون و ۷۰۰ هزار تومان بود، در اردیبهشت ۱۴۰۰ با ۴ درصد کاهش به طور متوسط به ۱۲ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان رسیده است. در مشهد قیمت هر مترمربع مسکن با ۲ درصد کاهش در این بازه زمانی از ۱۳ میلیون و ۶۰۰ هزار تومان به ۱۳ میلیون و ۳۰۰ هزار تومان رسیده است. در تبریز متوسط قیمت از ۱۱ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان در اسفند ۹۹ به ۱۱ میلیون و ۴۰۰ هزار تومان در اردیبهشت ۱۴۰۰ رسیده است یعنی کاهش ۲/۷ درصدی متوسط قیمت هر مترمربع آپارتمان در قایل های فروش در بازه زمانی اسفند ۹۹ در مقایسه با اردیبهشت ۱۴۰۰ مشاهده می شود. در شیراز نیز متوسط قیمت فروش هر مترمربع واحد مسکونی در قایل های فروش در این بازه زمانی ۴ درصد کاهش داشته و متوسط قیمت هر مترمربع از ۱۷ میلیون و ۹۰۰ هزار تومان به ۱۷ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان رسید. در شهرهای اصفهان، اهواز و قم متوسط قیمت هر مترمربع آپارتمان در این بازه زمانی تنها ریز توسان یک تا ۲ درصدی را نشان داد.

به عبارات دیگر میانگین قیمت هر مترمربع مسکن در شهرهای تبریز، کرج، قم، شیراز، اصفهان، مشهد و اهواز بین ۱۲ تا ۲۰ میلیون تومان است. این در حالی است که در آخرین آمار رسمی از متوسط قیمت کشوری مسکن که از سوی مرکز آمار برای بازه زمانی تابستان ۹۹ اعلام شد، متوسط کشوری قیمت هر متر مربع مسکن در همه شهرها ۷ میلیون و ۲۰۰ هزار تومان بود. میانگین قیمت مسکن در کشور در تابستان ۹۹ براساس این آمار تسجیت به تابستان

گزارش تحولات بازار مسکن شهر تهران در بهار ماه سال ۱۴۰۰

واحدهای یا قدمت بالای در گروه های « ۶ تا ۱۰ »، « ۱۱ تا ۱۵ » و « بیش از ۲۰ سال ساخت » افزوده شد.

توزیع تعداد معاملات انجام شده بر حسب مناطق مختلف شهر تهران در فروردین حاکی از آن است که از میان مناطق ۲۲ گانه شهر تهران، منطقه ۵ یا سهم ۱۴/۱ درصدی از کل معاملات، بیشترین تعداد قراردادهای میابعه نامه را به خود اختصاص داده است. همچنین مناطق ۲ و ۱۰ به ترتیب با اختصاص سهم های ۹/۴ و ۸/۲ درصدی در رتبه های بعدی قرار گرفته اند. در مجموع ۷۱/۸ درصد از کل تعداد معاملات انجام شده مربوط به ۱۰ منطقه شهر به ترتیب بیشترین فراوانی شامل مناطق ۵، ۲، ۱۰، ۴، ۱۵، ۱۴، ۷، ۱۰، ۱۱ بوده و ۱۲ منطقه باقیمانده ۲/۲ درصد از کل تعداد معاملات را به خود اختصاص داده اند. در اردیبهشت ماه منطقه ۵ یا سهم ۱۵/۲ درصدی بیشترین و مناطق ۱۰ و ۴ به ترتیب با اختصاص سهم های ۹/۳ و ۸/۳ درصدی در رتبه های بعدی قرار گرفته اند. در مجموع ۷۱/۵ درصد از کل تعداد معاملات انجام شده مربوط به ۱۰ منطقه شهر به ترتیب ۵، ۱۰، ۴، ۱۰، ۱۴، ۷، ۱۵، ۸، ۳ و ۱۲ منطقه باقیمانده ۲/۵ درصد از کل تعداد معاملات را به خود اختصاص داده اند.

اما در خرداد ماه توزیع تعداد معاملات انجام شده بر حسب مناطق مختلف بدین گونه بود که از میان مناطق ۲۲ گانه شهر تهران، منطقه ۵ یا سهم ۱۳/۹ درصدی از کل معاملات، بیشترین تعداد قراردادهای میابعه نامه را به خود اختصاص داده است. مناطق ۱۰ و ۴ به ترتیب با اختصاص سهم های ۹/۸ و ۸/۱ درصدی در رتبه های بعدی قرار گرفته اند. در مجموع ۷۱/۸ درصد از کل تعداد معاملات انجام شده در شهر تهران در خرداد مربوط به ۱۰ منطقه شهر به ترتیب بیشترین فراوانی شامل مناطق ۵، ۱۰، ۴، ۱۰، ۷، ۱۵، ۱۴، ۸، ۱۱ بوده و ۱۲ منطقه باقیمانده ۲/۲ درصد از کل تعداد معاملات را به خود اختصاص داده اند.

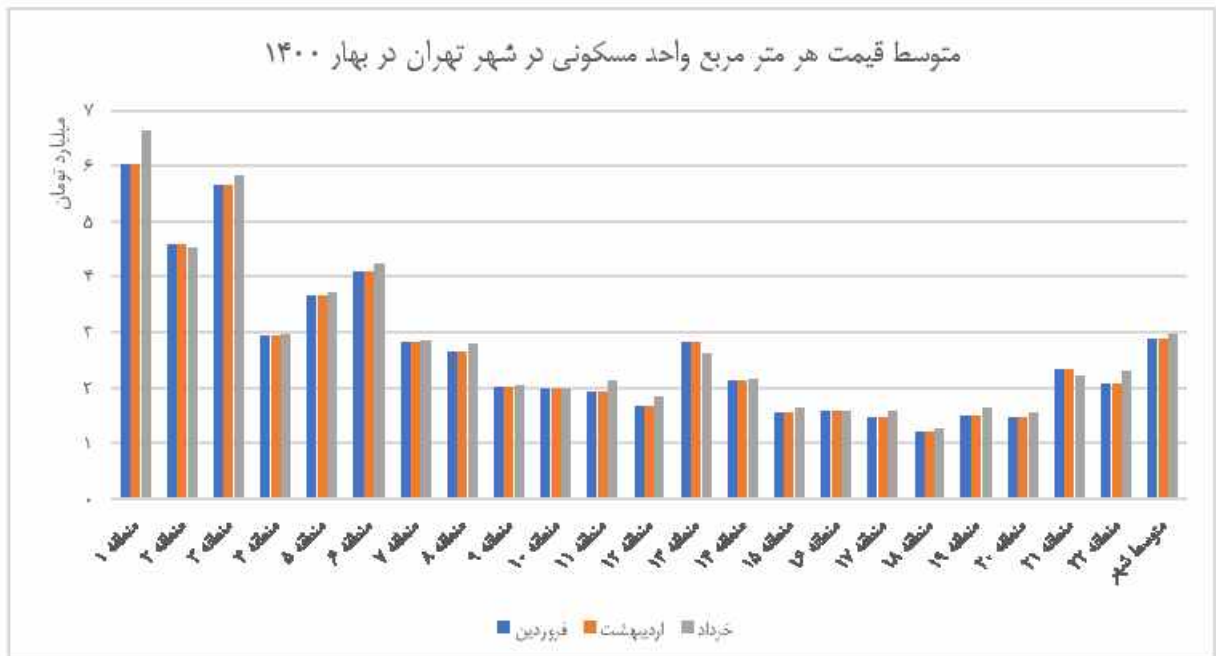
در فروردین ماه تعداد معاملات آپارتمنهای مسکونی شهر تهران به ۲/۱ هزار واحد مسکونی رسید که نسبت به ماه قبل ۶۰/۳ درصد کاهش و نسبت به ماه مشابه سال قبل ۶۸/۵ درصد افزایش، در اردیبهشت ماه به ۳/۹ هزار واحد مسکونی رسید که نسبت به ماه قبل ۸۸/۱ درصد افزایش و نسبت به ماه مشابه سال قبل ۶۵/۲ درصد کاهش، و در خرداد ماه به ۵/۱ هزار واحد مسکونی رسید که نسبت به ماه قبل ۲۹/۶ درصد افزایش و نسبت به ماه مشابه سال قبل ۵۲/۷ درصد کاهش نشان داد. متوسط قیمت خرید و فروش یک متر مربع زیربنای واحد مسکونی معامله شده در بهار به ترتیب ماه ۲۹۳۲/۲، ۲۸۸، ۲۹۶۱/۷ و ۲۸۸ میلیون ریال بود که در فروردین و اردیبهشت نسبت به ماه قبل ۳/۱ و ۱/۸ کاهش و در خرداد ماه ۳ درصد افزایش را نشان داد.

بررسی توزیع تعداد واحدهای مسکونی معامله شده در شهر تهران به تفکیک عمر بنا در فروردین حاکی از آن است که از مجموع ۲۰۹۴ واحد مسکونی معامله شده، واحدهای ۵ سال ساخت یا سهم ۳۵/۱ درصد بیشترین سهم را به خود اختصاص داده اند. سهم مذکور در مقایسه با فروردین ماه سال قبل حدود ۶/۵ واحد درصد کاهش یافته و در مقابل به سهم واحدهای یا قدمت بالای در گروههای « ۶ تا ۱۰ »، « ۱۱ تا ۱۵ » و « ۱۶ تا ۲۰ » ساخت افزوده شد. در اردیبهشت ماه از مجموع ۳۹۳۸ واحد، واحدهای ۵ سال ساخت یا سهم ۳۵/۷ درصد بیشترین سهم که در مقایسه با اردیبهشت ماه سال قبل حدود ۳/۱ واحد درصد کاهش یافته و در مقابل به سهم واحدهای یا قدمت بالای در گروه های « ۶ تا ۱۰ »، « ۱۱ تا ۱۵ » و « بیش از ۲۰ سال » ساخت افزوده شد. اما در خرداد ماه از مجموع ۵۱۰۲ واحد مسکونی معامله شده، واحدهای ۵ سال ساخت یا سهم ۳۵/۸ درصد بیشترین سهم را به خود اختصاص داده اند. سهم مذکور در مقایسه با خرداد ماه سال قبل حدود ۳/۱ واحد درصد کاهش یافته و در مقابل به سهم

توزیع تعداد آپارتمنهای مسکونی معامله شده در شهر تهران بر حسب عمر بنا در زمستان									عمر بنا
۱۴۰۰			۱۳۹۹			۱۳۹۸			
خرداد	اردیبهشت	فروردین	خرداد	اردیبهشت	فروردین	خرداد	اردیبهشت	فروردین	
۱۸۲۷	۱۲۰۵	۷۳۲	۲۱۹۲	۳۳۹۱	۵۱۶	۲۳۷۸	۲۹۷۵	۱۳۶۹	تا ۵ سال
۱۰۹۰	۸۳۰	۳۳۰	۲۰۳۳	۲۰۷۰	۲۳۹	۱۱۰۳	۲۱۹۵	۶۱۳	۶ تا ۱۰ سال
۷۰۱	۵۳۳	۲۸۲	۱۳۶۵	۱۲۱۲	۱۳۶	۸۰۲	۱۵۳۱	۲۲۵	۱۱ تا ۱۵ سال
۸۲۱	۶۶۸	۳۶۵	۱۸۳۳	۲۰۱۳	۱۹۳	۱۰۲۱	۲۰۸۵	۵۹۷	۱۶ تا ۲۰ سال
۶۶۳	۵۱۳	۲۸۳	۱۳۵۲	۱۲۲۱	۱۶۹	۶۸۰	۱۳۳۲	۳۹۹	بیش از ۲۰ سال
۵۱۰۲	۴۹۳۸	۲۰۹۳	۱۰۷۷۸	۱۱۳۱۰	۱۲۳۳	۵۹۸۶	۱۲۱۲۸	۳۲۳۳	مجموع

در فروردین و اردیبهشت ماه، متوسط قیمت یک متر مربع زیرینای واحد مسکونی معامله شده به ترتیب ماه ۲۹۳/۲ و ۲۸۸ میلیون ریال بود که به ترتیب نسبت به ماه قبل ۳/۱ و ۲/۱ درصد کاهش و به ترتیب نسبت به ماه مشابه سال قبل ۹/۱/۷ و ۹/۱/۷ درصد افزایش نشان می دهد. اما در خرداد ماه متوسط قیمت یک متر مربع زیرینای واحد مسکونی معامله شده ۲۹۶/۷ میلیون ریال بود که نسبت به ماه قبل ۳ درصد افزایش و نسبت به ماه مشابه سال قبل ۵۶/۶ درصد افزایش را نشان داد. در فروردین در میان مناطق ۲۲ گانه شهرداری تهران، بیشترین

در فروردین و اردیبهشت ماه، متوسط قیمت یک متر مربع زیرینای واحد مسکونی معامله شده به ترتیب ماه ۲۹۳/۲ و ۲۸۸ میلیون ریال بود که به ترتیب نسبت به ماه قبل ۳/۱ و ۲/۱ درصد کاهش و به ترتیب نسبت به ماه مشابه سال قبل ۹/۱/۷ و ۹/۱/۷ درصد افزایش نشان می دهد. اما

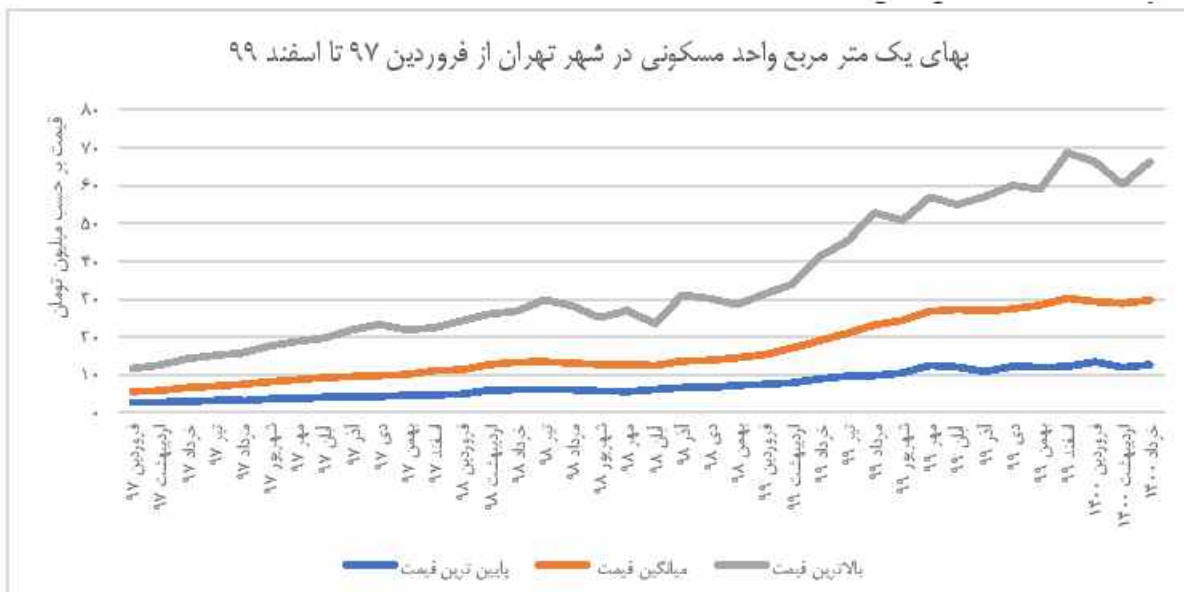
تعداد معاملات (واحد مسکونی)	۱۳۹۹			۱۳۰۰			درصد تغییر نسبت به ماه قبل		
	اسفند	فروردین	اردیبهشت	خرداد	اردیبهشت	خرداد	فروردین	اردیبهشت	خرداد
۵۲۷۳	۱۱۳۱۰	۱۲۲۳	۲۰۹۳	۵۱۰۲	۳۹۳۸	۲۰۹۳	-۶۰/۳	۸۸/۱	۲۹/۶
متوسط قیمت هر متر مربع (هزار ریال)	۳۰۲۷۲۷	۱۵۳۹۵۹	۱۶۹۷۲۷	۱۸۹۲۸۱	۲۹۳۲۲۷	۲۸۷۹۶۶	-۳/۱	-۷۸	۳

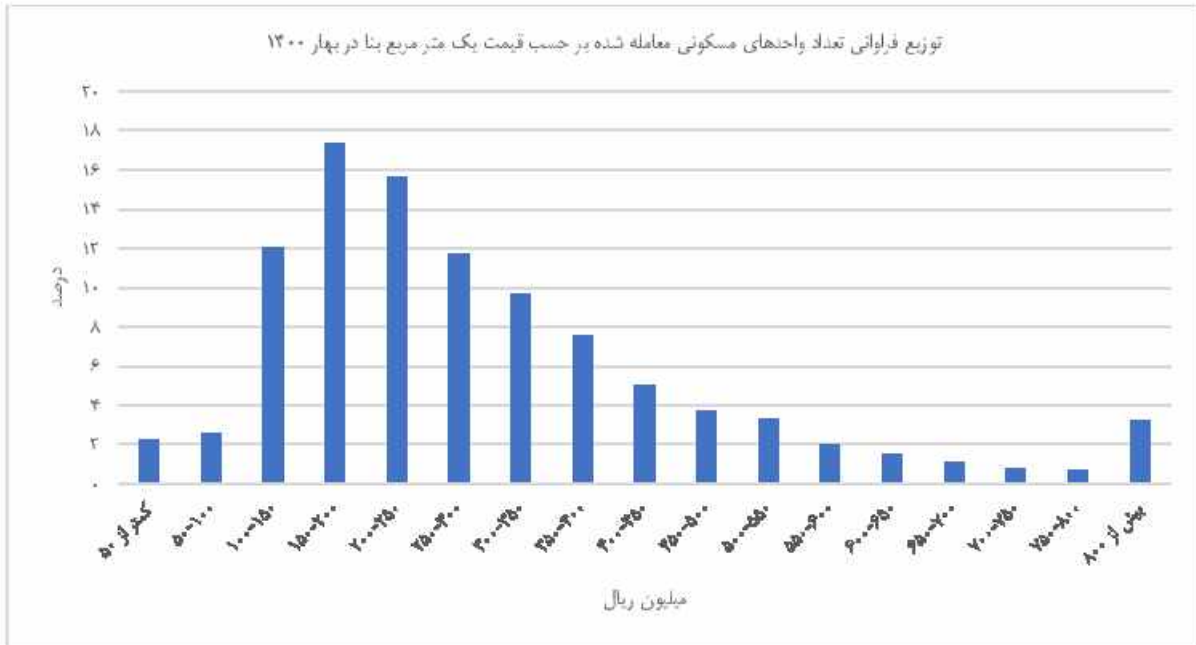
سهام های ۱۳/۱ و ۱۱/۷ درصد در رتبه های بعدی قرار گرفته اند. در این ماه، توزیع حجم معاملات به گونه ای بوده است که ۶۰/۱۷ درصد واحدهای مسکونی یا قیمتی کمتر از متوسط قیمت هر متر مربع واحد مسکونی شهر تهران ۲۹۳۲/۲ میلیون ریال معامله شده اند. در اردیبهشت ماه واحدهای مسکونی در دامنه قیمتی « ۱۵۰ تا ۲۰۰ » میلیون ریال یا سهم ۱۷/۲ درصد، بیشترین و دامنه های قیمتی « ۲۰۰ تا ۲۵۰ » و « ۱۰۰ تا ۱۵۰ » میلیون ریال به ترتیب با سهم های ۱۴/۹ و ۱۲/۳ درصد در رتبه های بعدی قرار گرفته اند. در این ماه، توزیع حجم معاملات به گونه ای بوده است که ۵۸/۸ درصد واحدهای مسکونی یا قیمتی کمتر از متوسط قیمت ۲۸۸ میلیون ریال معامله شده اند.

توزیع فراوانی تعداد واحدهای مسکونی معامله شده بر حسب سطح زیربنای هر واحد مسکونی در فروردین ماه سال ۱۴۰۰ نشان داد، بیشترین سهم از معاملات انجام شده به واحدهای مسکونی یا زیربنای « ۶۰ تا ۷۰ » متر مربع یا سهم ۱۵/۷ درصد اختصاص داشت. واحدهای دارای زیربنای « ۵۰ تا ۶۰ » و « ۴۰ تا ۵۰ » مترمربع به ترتیب با سهم های ۱۴/۳ و ۱۲/۴ درصدی در رتبه های بعدی قرار دارند.

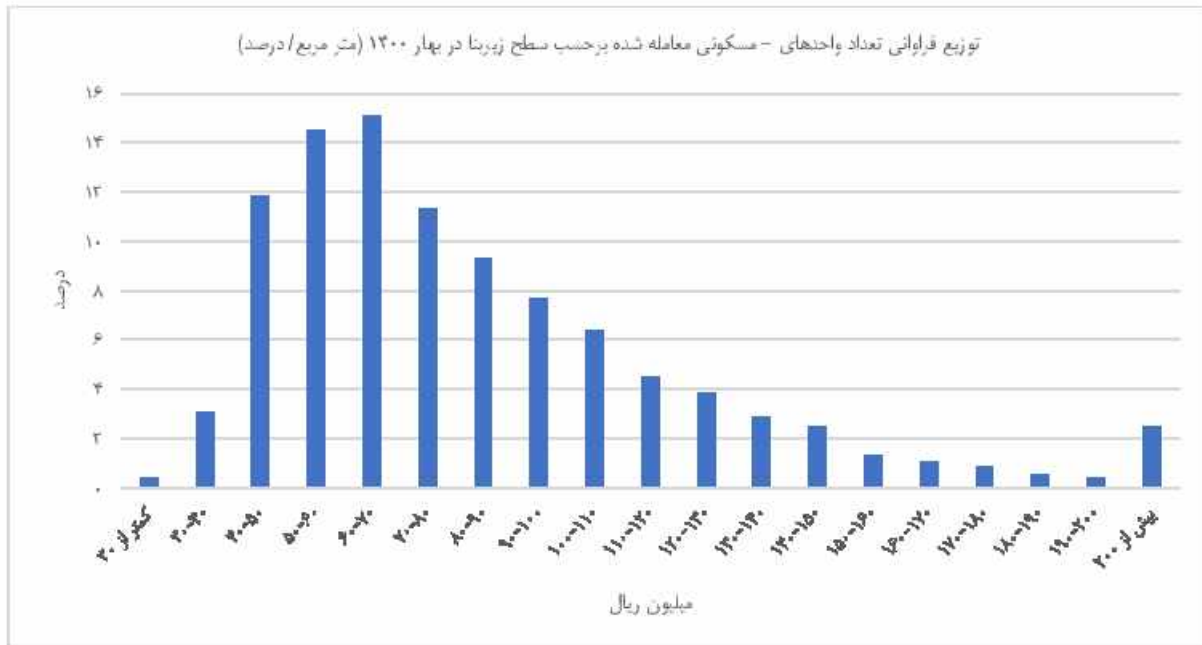
متوسط قیمت یک متر مربع زیربنای مسکونی معامله شده معادل ۶۶۸/۰ میلیون ریال به منطقه ۱ و کمترین آن یا ۱۳۴/۵ میلیون ریال به منطقه ۱۸ تعلق داشت. ارقام مزبور نسبت به ماه مشابه سال ۱۳۹۹ به ترتیب ۱۱۲/۳ و ۸۱/۴ درصد افزایش نشان داد. در اردیبهشت ماه این رقم معادل ۶۰۲/۱ میلیون ریال به منطقه ۱ و کمترین آن یا ۱۱۹/۷ میلیون ریال به منطقه ۱۸ تعلق داشت. ارقام مزبور نسبت به ماه مشابه سال ۱۳۹۹ به ترتیب ۶۰/۹ و ۴۱/۹ درصد افزایش نشان داد.

توزیع فراوانی تعداد واحدهای مسکونی معامله شده بر حسب قیمت یک متر مربع در فروردین ماه نشان داد که واحدهای مسکونی در دامنه های قیمتی « ۱۵۰ تا ۲۰۰ » و « ۲۰۰ تا ۲۵۰ » میلیون ریال به ازای هر متر مربع بنا یا سهم مشابه ۱۶/۲ درصد، بیشترین سهم از تعداد معاملات شهر تهران را به خود اختصاص داده اند و دامنه های قیمتی « ۱۰۰ تا ۱۵۰ » و « ۲۵۰ تا ۳۰۰ » میلیون ریال به ترتیب با

در مجموع در این ماه، واحدهای مسکونی یا سطح زیرینای کمتر از ۸۰ متر مربع، ۵۶/۷ درصد از معاملات انجام شده را به خود اختصاص دادند. در اردیبهشت ماه واحدهای مسکونی یا زیرینای « ۵۰ تا ۶۰ » متر مربع یا سهم ۱۵/۲ درصد اختصاص داشت. واحدهای دارای زیرینای « ۶۰ تا ۷۰ » متر مربع یا سهم ۱۴/۸ درصدی در رتبه بعدی قرار دارند. در مجموع در این ماه، واحدهای مسکونی یا سطح زیرینای کمتر از ۸۰ متر مربع، ۵۶/۱ درصد از معاملات انجام شده را به خود اختصاص دادند. در خرداد ماه واحدهای مسکونی یا زیرینای « ۶۰ تا ۷۰ » متر مربع یا سهم ۱۴/۸ درصد اختصاص داشت. واحدهای دارای زیرینای « ۵۰ تا ۶۰ » متر مربع یا سه ۱۴/۰ درصدی در رتبه بعدی قرار دارند. در مجموع در این ماه، واحدهای مسکونی یا سطح زیرینای کمتر از ۸۰ متر مربع، ۵۶/۱ درصد از معاملات انجام شده را به خود اختصاص دادند. در بهار سال ۱۴۰۰، توزیع فراوانی تعداد واحدهای مسکونی معامله شده بر حسب ارزش هر واحد در فروردین

ماه واحدهای مسکونی یا ارزش « ۵ تا ۱۰ » میلیارد ریال یا ۲۰/۲ درصد، بیشترین سهم از معاملات انجام شده را به خود اختصاص داده‌اند. واحدهای دارای ارزش « ۱۰ تا ۱۵ » و « ۱۵ تا ۲۰ » میلیارد ریال یا ۱۸/۲ و ۱۱/۹ درصد در رتبه های بعدی قرار گرفته اند. در مجموع در این ماه، حدود ۵۲/۴ درصد از معاملات به واحدهای مسکونی یا ارزش کمتر از ۲۰ میلیارد ریال اختصاص داشته است.

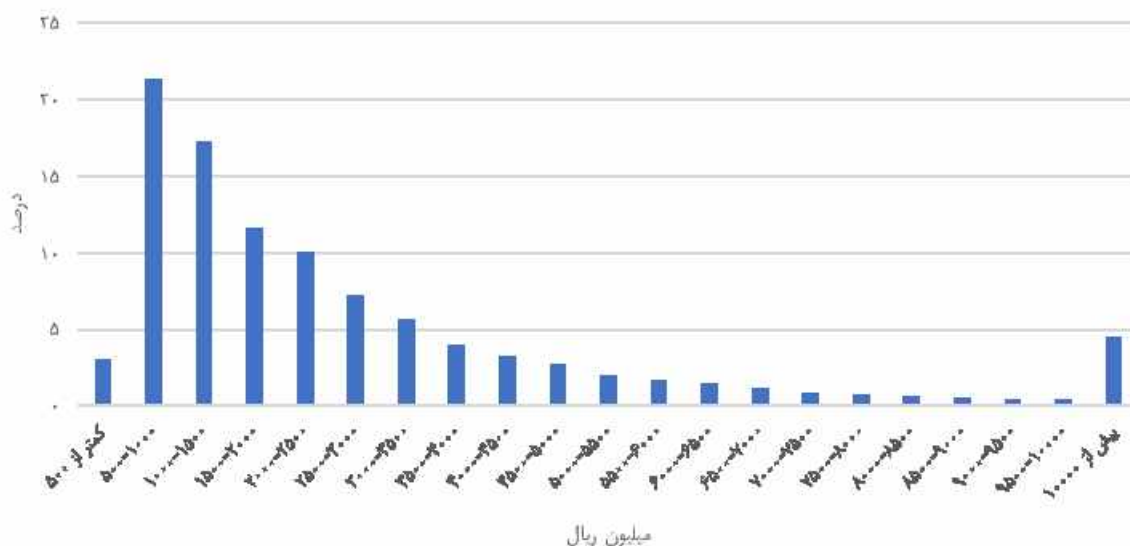
بررسی شاخص کرایه مسکن اجاری در شهر تهران و در کل مناطق شهری در فروردین ماه سال ۱۴۰۰ نشان دهنده رشد به ترتیب معادل ۳۲/۳ و ۳۶/۱ درصدی نسبت به ماه مشابه سال قبل می باشد. این رقم در اردیبهشت ماه به ترتیب معادل ۳۲/۶ و ۳۶/۳ درصدی نسبت به ماه مشابه سال قبل و در خرداد ماه معادل ۳۳/۹ و ۳۷/۶ درصدی نسبت به ماه مشابه سال قبل می باشد.

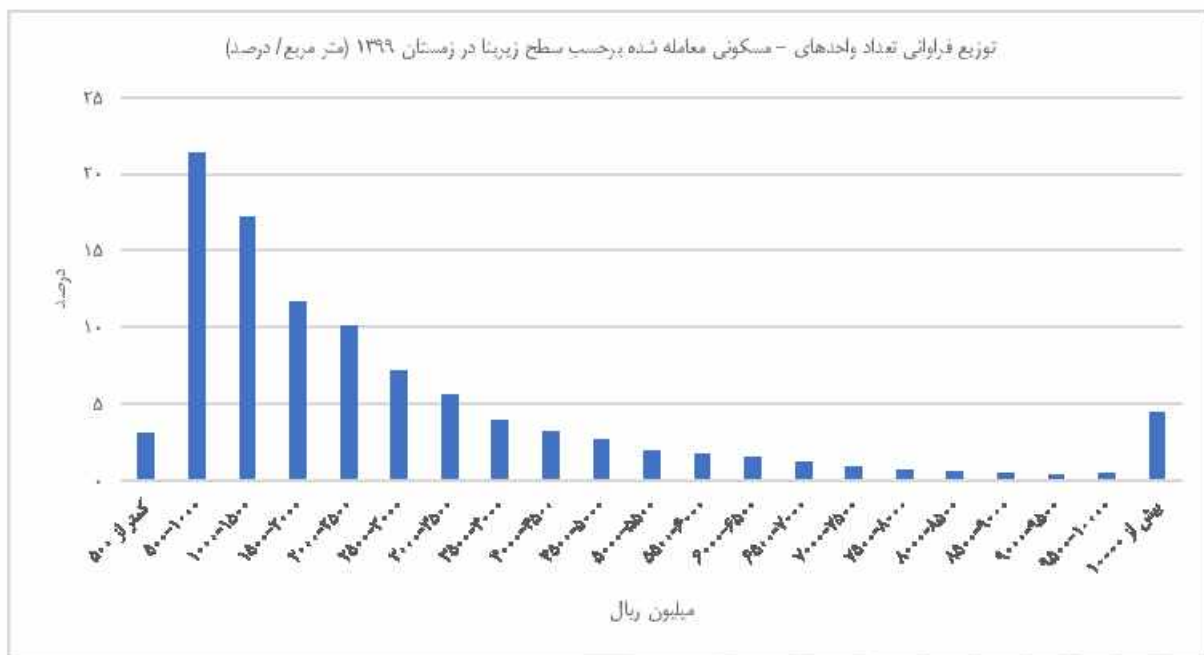
ماه در میان دامنه های قیمتی مورد بررسی، واحدهای مسکونی یا ارزش « ۵ تا ۱۰ » میلیارد ریال یا اختصاص سهم ۲۲/۵ درصد، بیشترین سهم از معاملات انجام شده را به خود اختصاص داده اند. واحدهای دارای ارزش « ۱۰ تا ۱۵ » و « ۱۵ تا ۲۰ » میلیارد ریال به ترتیب یا اختصاص سهم های ۱۶/۷ و ۱۱ درصدی در رتبه های بعدی قرار گرفته اند. در مجموع در این ماه، حدود ۵۲/۱ درصد از معاملات به واحدهای مسکونی یا ارزش کمتر از ۲۰ میلیارد ریال اختصاص داشته است. همچنین در اردیبهشت ماه واحدهای یا ارزش « ۵ تا ۱۰ » میلیارد ریال یا ۲۱/۴ درصد، و واحدهای دارای ارزش « ۱۰ تا ۱۵ » و « ۱۵ تا ۲۰ » میلیارد ریال یا ۱۶/۹ و ۱۲ درصد در رتبه های بعدی قرار گرفته اند. در مجموع در این ماه، حدود ۵۳/۵ درصد از معاملات به واحدهای مسکونی یا ارزش کمتر از ۲۰ میلیارد ریال اختصاص داشت. بر این اساس در خرداد

منابع:

بانک مرکزی ایران - مرکز آمار ایران - دنیای اقتصاد

توزیع فراوانی تعداد واحدهای - مسکونی معامله شده برحسب ارزش واحد در بهار ۱۴۰۰ (میلیون ریال/درصد)

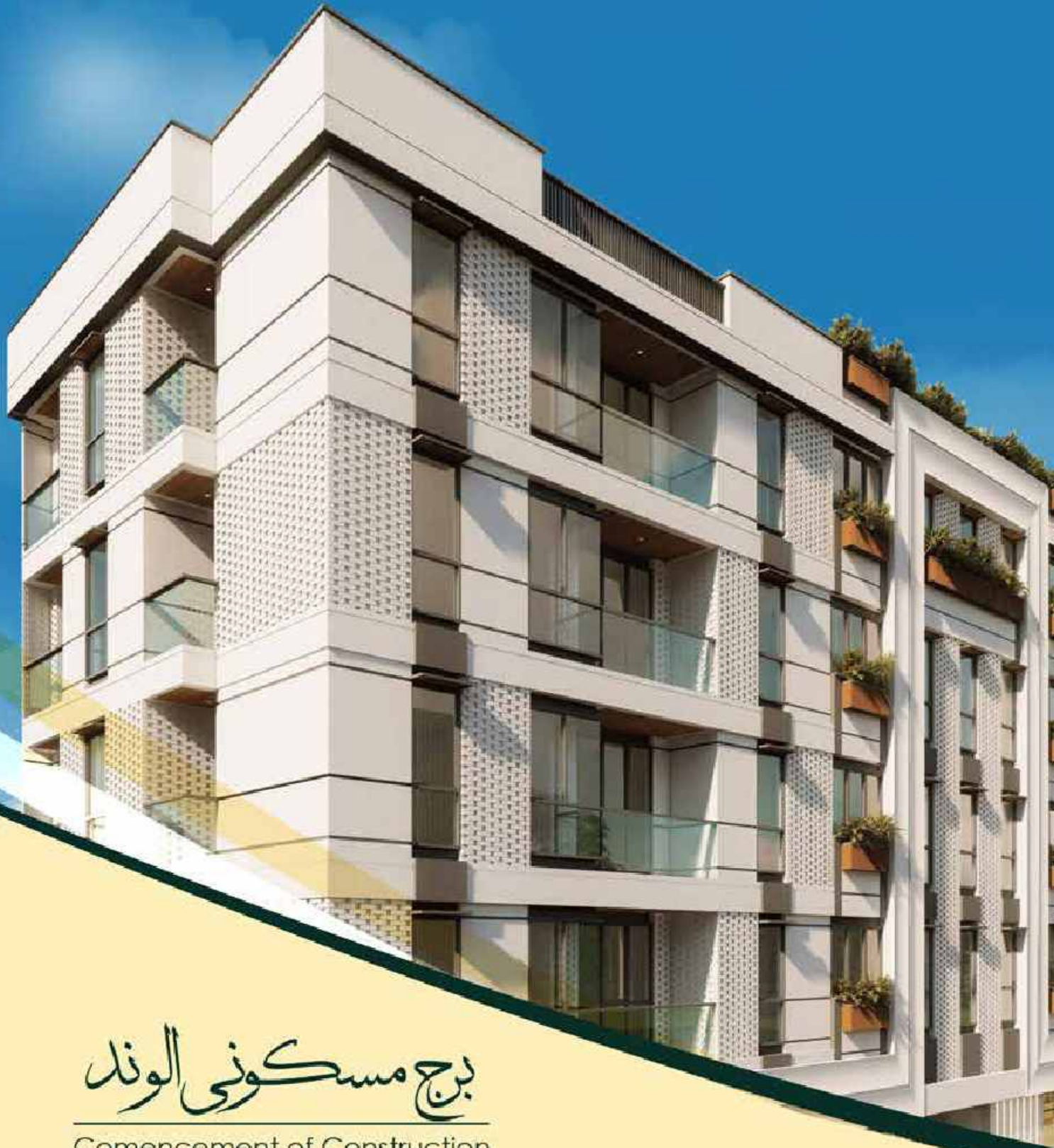

RESIDENTIAL TOWER

ALVAND

برج مسكونی الوند

Comencement of Construction
of ALVAND residential project

دفتر فروش: تهران، ساحل شرقی دریاچه چیتگر، پروژه لکسون

02144755719-23-24 | 02144710097 | 0214784

09123118190 | 09121011061 | 09121003623

RESIDENTIAL TOWER
ALBORZ

برج مسكونی البرز

Comencement of Construction
of ALBORZ residential project

دفتر فروش: تهران، ساحل شرقی دریاچه چیتگر، پروژه لکسون

02144755719-23-24 | 02144710097 | 0214784

09123118190 | 09121011061 | 09121003623

سیم و کابل دامغان

سیم و کابل دامغان

(بهر)

تهران، میرداماد، پاساژ پایتخت، طبقه ۷، واحد ۷-۲B

۸۸۶۴۵۹۲۱-۸۸۶۵۱۷۳۲-۸۶۰۸۷۳۵۱

Email: misco444@yahoo.com

Site: www.cabledamghan.com

کارخانجات تولیدی

مهراصل

متخصص تهویه و تبرید

MEHRASL

MANUFACTURING CORPORATION

General Catalogue 2019

WWW.MEHRASL.IR

PABR Series Packages

Range: 5 , 10 , 20 & 30 RT

Unit Heaters

Range: 28200 - 806600 Btu/Hr

Electric Fan Motors

Range: 0.2 to 6 Kw

Split Chiller

Range: 3RT & 5RT

گروه صنعتی ایران توحید

تولید کننده پیچ و مهره فولادی به روش فورج سرد

ما از ابتدا تا پایان شما را
همراهی می کنیم

- ◀ تهیه لیست های اقتصادی پیچ و مهره
مصرفی پروژه
- ◀ تولید، حمل و تحویل

- ◀ بازرسی دوره ای و آموزش کارگاهی
فرایند نصب و ایجاد پیش تنیدگی در
اتصالات

- ◀ برگزاری دوره های آموزشی نحوه
کنترل، تحویل گیری و نصب پیچ و
مهره

T.C Bolt در ایران دیگر یک رویا نیست

T.C Bolt is not a Dream any more , in IRAN

COVENTYA

precote

MAGNI EUROPE

IRAN TOHID CO.

**Steel Structure
Bult & nut Family**

آدرس دفتر مرکزی: ایران - تهران - بلوار آفریقا
بلوار گلشهر - مجتمع تجاری آی تک - طبقه ۱۲ الی ۱۴
تلفن تماس: +۹۸ - ۲۱ - ۲۲۰۵۰۷۰۷

جهاد بتن

تولید کننده بتن آماده تا رده مقاومتی C50

دفتر نمایندگی فروش: آیت الله کاشانی، روبروی مسجد نظام مافی

مجتمع تجاری و اداری اترک ۸، طبقه ۲، واحد ۲۰۷

تلفن تماس: ۰۹۱۲۲۸۸۰۵۷۰

www.jahadbeton.ir

JAHAD BETON

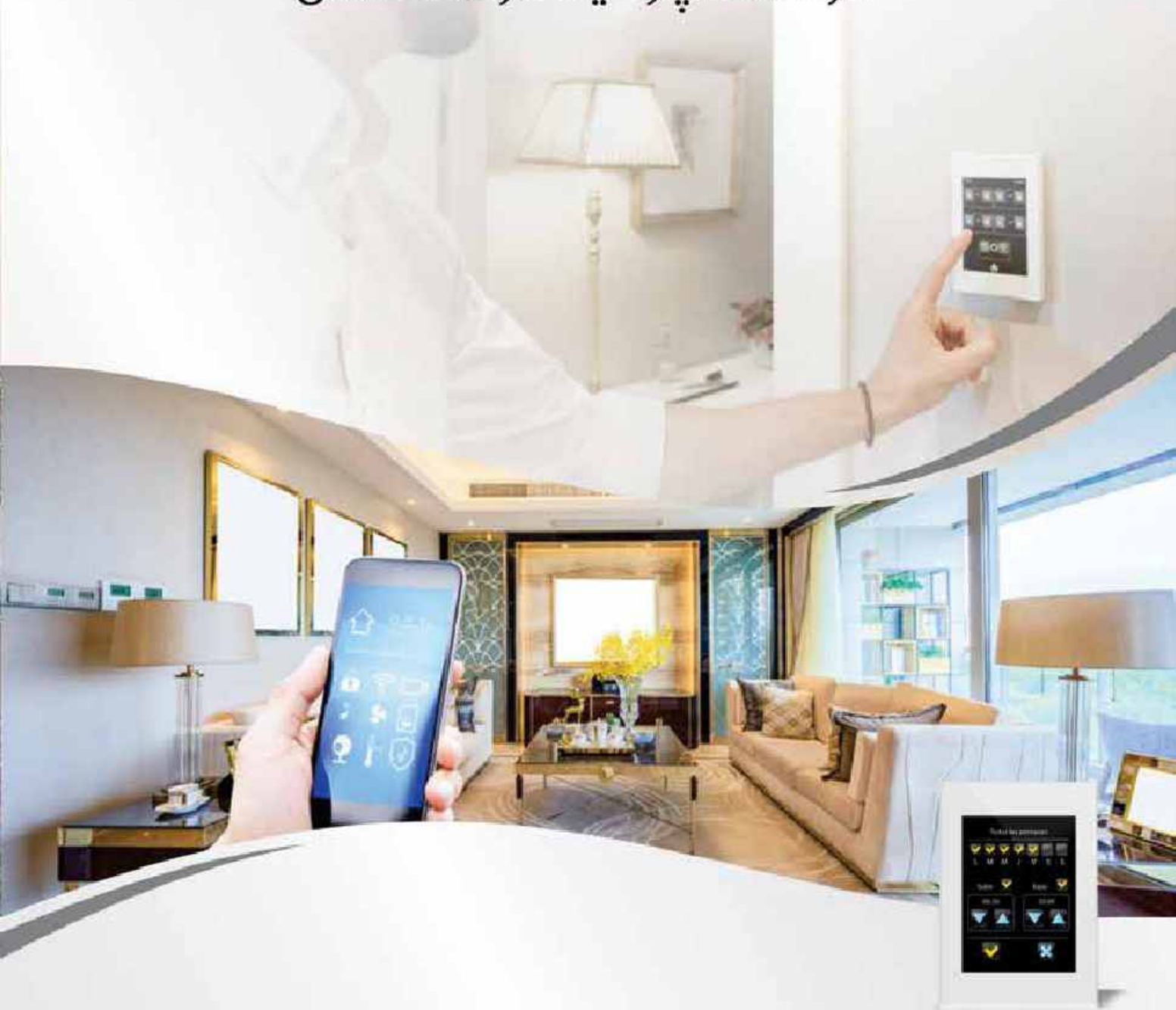
Manufacturer of ready
mixed concrete up to
C50 strength class

نوین افزار

طراح و مجری سیستم های
هوشمند پارکینگ و ساختمان

Wulian

FERMAX

Zennio®

www.novin-afzar.ir

88283760

طراح و مجری سیستم های هوشمند پارکینگ برج مجل لکسون

شرکت آسانسور و پله برقی بهمن

Elevator and escalator company

تهران، میدان آرژانتین، ابتدای خیابان آفریقا، ساختمان شماره ۵
طبقه اول، تلفن: ۸۸۷۹۰۱۰۱ (خط ویژه) فکس: ۸۸۷۹۳۲۰۳
www.bfelevator.com   info@bfelevator.com

**FIRMLY
WALK INTO FUTURE ...**

NEGIN BORJ GHAEM

Industrial Group

Unit 14, Floor 6, Daryoosh Complex, 196 street
South Bagheri Highway, Tehran, Iran

Tel: +9821-77726004

neginborjco@gmail.com

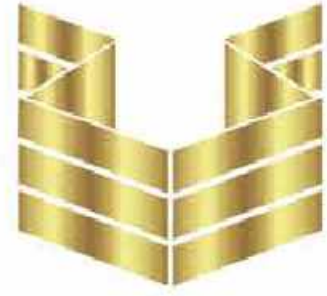

Design, Fabrication, Transportation and Installation of
Various Steel Structures For Buildings,
High-rise and Industrial Projects

طراح، ساخت، حمل و نقل و نصب سازه های
مختلف فلزی برای ساختمان ها،
پروژه های بلند مرتبه و صنعتی.

FARZANEGAN

Residential Tower

برج مسكونے فرزانگان

تجربہ سے از آرامش ہمہ پہ چشم اندازے زیبا

FARZANEGAN
RESIDENTIAL TOWER

AN EXPERIENCE
OF RELAXATION
WITH A BEAUTIFUL
VIEW

شہرک گلستان - میدان موج - خیابان صدف - دفتر پروژہ

02144755719-23-24 - 02144710097 - 0214784
09123118190 - 09121011061 - 09121003623

www.TOSEABNIEH.com

نتایج خوب حاصل انتخاب‌های هوشمندانه است

FINE RESULTS COME FROM WISE CHOICES

LEXON

Luxury Tower
Eternal Fortune WWW.LEXONTOWER.COM

02144755719-23-24 | 02144710097 | 0214784

09123118190 | 09121011061 | 09121003623

Karaneh Pars

Karaneh Pars

شرکت فنی مهندسی خدمات مشاوره ای گردشگری، ارائه دهنده طرح های توجیهی، ظرفیت سنجی، سودآوری ایده پردازی در حوزه صنعت گردشگری

Technical engineering company, tourism consulting services, provider of justification plans, profitability, Ideation in the field of tourism industry

